

Stavkovni val je že sprožil prve pomisleke v vrstah KD in PSI

Amatova vlada med zahtevami sindikatov in gospodarsko krizo

*Če ne bo bistvenih popravkov k vladnemu manevru, je splošna stavka neizbežna
Industriji zahtevajo odobritev manevra in takojšnje znižanje eskomptne mere vsaj za 5%*

V Turinu je morala po delavskem shodu poseči tudi policija, ki je preprečila nadaljnje izgrede pešice prenapetežev (Telefoto AP)

RIM — Stavkovni val, ki v teh dneh preplavlja trge italijanskih mest, že buta ob vladne stranke in od blizu ogroža Amatovo vlado. Najprej je KD izrazila svoje pomisleke predvsem glede klestenj v zdravstvu, včeraj pa so svoje pripombe iznesli tudi socialisti, ki predlagajo spremembe v zdravstvu in v skrbstvu. Amato se je včeraj sestal s sindikalnim vodstvom CGIL, CISL in UIL, saj se dobro zaveda, da so množični protesti že načeli trdnost vladnih strank. Že res, da za sedaj KD in PSI ne zahtevata bistvenih sprememb, a le »nujnostne«
popravke, ki bi utrdile načelo »pravične porazdelitve«
bremen vladnega gospodarskega manevra na vse družbene sloje. A že sinočnji maratonski sestanek s sindikalnimi voditelji je Amatu jasno povedal, da bo nadaljnja pot posuta s številnimi ovirami, med katerimi bo nedvomno odigrala izredno vlogo politična računica.

Na včerajšnji delavski manifestaciji v Turinu je res prišlo do kontestacij, tako da so morali sindikalne voditelje s prozornimi plastičnimi štiti zavarovati pred dežjem kovancev, matic, jajc in paradižnikov, a to ne more zasenčiti dejstva, da se je v Fiatovem mestu pod zastavami CGIL, CISL in UIL zbrala skoraj stotisočglava množica. Več kot deset let ni Turin doživel kaj takega, saj je delodajalcem uspelo vnesti razdor, predvsem pa strah v delavske vrste. Ta strah sta sedaj zamenjali jeza in trda odločenost, da ne bodo več klonili pred izsiljevanji delodajalcev in da se bodo odločno postavili po robu vladnim načrtom, da bi dobršen del bremen plačali odvisni delavci in najšibkejši družbeni sloji. Sindikalno vodstvo mora sedaj izkoristiti to obnovljeno delavsko osveščenost,

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Kohl odločno v bran evropske združitve

RIM — Včeraj se je spet pokazalo, da igre na deviznih trgih ne vodijo centralne banke, ampak špekulacija. Medtem ko se je položaj lire rahlo zboljšal (840,97 za marko in 1238,75 za dolar) je zdaj pod udarom funt šterling, ki mu sicer vrednost upada že od trenutka, ko je zapustil evropsko košarico. Nasprotno si je francoski frank opomogel in to brez pomoči pariškega in bonskega emisijskega zavoda. Očitno zato, ker je guverner belgijske narodne banke Verplaets (po govoricah o domnevnem sporazumu Kohl-Mitterrand glede zagona »Evrope petih«
) potrdil, da lahko Francija, Nemčija, Belgija, Luksemburg in Nizozemska že zdaj oblikujejo enotno valuto.

Podobno meni nemški finančni minister Waigel: omenjene države (in morda Danska) najboljše izpolnjujejo ekonomsko-finančne pogoje za prehod v tretjo in zadnjo fazo evropske denarne unije - ni pa omenil »Evrope dveh hitrosti«, kakršna bi bila Evropa »petih (ali šestih) močnih«
in »sedmih (ali šestih) šibkejših«. Kanceler Kohl je sicer v Bundestagu srčno branil Maastricht, »brez katerega ne bomo ohranili sedanjega blagostanja«, in z njim sta potegnili tako večina kot opozicija v parlamentu, toda računati mora tudi z javnim mnenjem, saj prevladuje med ljudmi prepričanje, da bi marka z evropsko združitvijo zdrknila na raven drugih celinskih deviz, skratka, da ne bi bila več »über alles«. Morda pa ljudje pozabljajo na bojazen drugih Evropejcev, recimo Angležev, ki zatrjujejo, da bo po združitvi Nemčija še kako postala »über alles«. Od tod peticija 73 konservativnih parlamentarcev, ki zahteva od ministrskega predsednika Majorja, naj funt šterling obdrži zunaj evropskega denarnega sistema. Predstaviški dom je sicer z večino glasov podprl Majorjevo »evropsko«
gospodarsko usmeritev. O vsem tem bodo razpravljali pojutrišnjem v Bruslju finančni ministri, ki jih je Major povabil tudi na evropski vrh 16. oktobra v Birminghamu.

In Italija? Lira se utegne povrniti v EDS že prihodnji teden, Banca d'Italia pa bo morda znižala diskontno mero (Confindustria zahteva vsaj 5-odstotno znižanje).

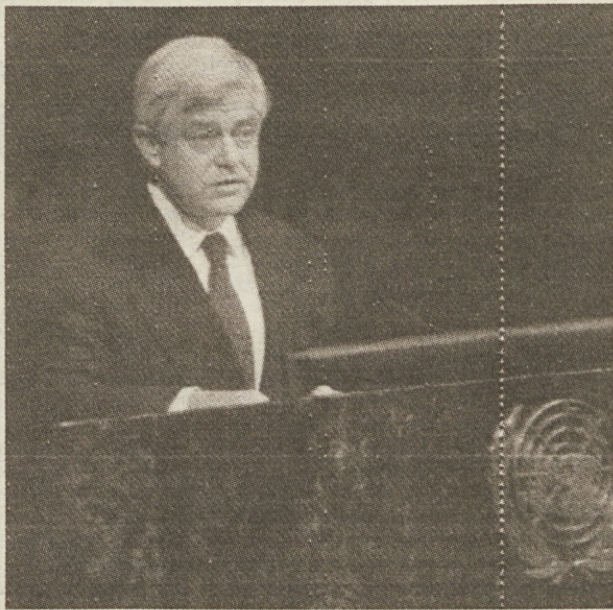
Vrsta dvostranskih srečanj predsednika Kučana in zunanjega ministra Rupla v OZN Negativne ocene dogovora Tudjman-Izetbegović Vance in Owen včeraj na obisku v Banja Luki

NEW YORK — V New Yorku se je tudi včeraj nadaljevala razprava v generalni skupščini OZN, predsednik slovenskega predsedstva Milan Kučan (na sliki AP) pa je imel vrsto dvostranskih srečanj. Tako se je sestal z bosanskim predsednikom Izetbegovićem s katerim je razpravljal o beguncih iz Bosne in Hercegovine v Sloveniji, o sporazumu Izetbegovića in Tudjmana o ustanovitvi skupnega bosansko-hrvaškega odbora za obrambo in o skupni javni zahtevi za razveljavitev dobave orožja v obeh republikah. Odmevi na to so v evropskih državah v glavnem negativni. Predsednik Kučan, ki je na sedežu svetovne organizacije letos govoril že drugič, se je med obiskom v New Yorku sestal še z vrsto drugih tujih državnikov. Med drugimi se je srečal z iranskim zunanjim ministrom Velajatijem, s katerim se je pogovarjal o normalizaciji medsebojnih diplomatskih odnosov, to pa je bila tudi poglobljena tema razgovora z iraelskim zunanjim ministrom Šimonom Peresom, ki so ga zanimali predvsem sloven-

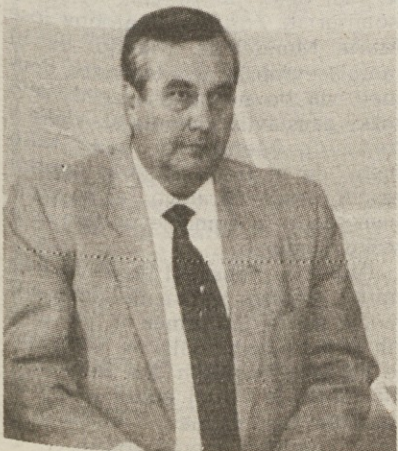
ski pogledi na vojno v Bosni in Hercegovini. Šimon Peres je dejal, da upa, da bo skupaj z izraelskim predsednikom kmalu obiskal Slovenijo, saj meni, da se naša republika približuje ravni evropske tehnologije in gospodarstva. Predsednik Kučan se je sestal tudi s sekretarjem svetovne organizacije Butrosom Galijem in predsednikom 47. zasedanja generalne skupščine Ganevom. Pogovori so, kot poročajo, potekali v izjemno prijetnem vzdušju. Galija je zanimala predvsem ocena Slovenije glede vojne v BiH in dogodki v Srbiji.

Tudi slovenski zunanji minister Rupel je bil na sedežu svetovne organizacije zelo dejaven. Tako se je pogovarjal z vršilec dolžnosti ameriškega državnega sekretarja Lawrenceom Eagleburgerjem, s katerim sta razpravljala o sodelovanju Združenih držav Amerike in Republike Slovenije in o začetku dela ameriškega veleposlaništva v Ljub-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Zaradi domnevnega zahtevanja podkupnin pri dodelitvi javnih del Za zapahi tajnik KD iz Mark

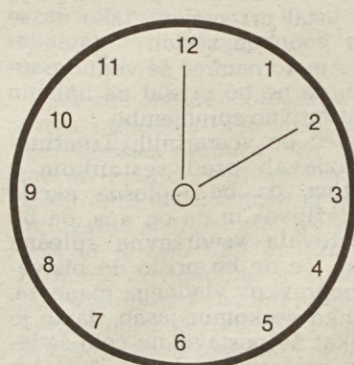
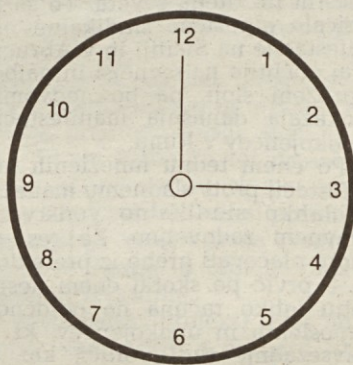
ANCONA — Včeraj so v Senigallii (Ancona) aretirali deželnega tajnika KD iz Mark Alfia Bassottija, skupaj z njim pa so zaprli tudi Vincenza Carbonettija iz Osima, ki je lastnik podjetja Italprogetti. Bassotti (na sliki AP) je obtožen zahtevanja in sprejemanja podkupnine, Carbonetti pa lažnega pričevanja. Šlo naj bi za podkupnino v višini 250 milijonov lir, ki naj bi jih demokristjanski predstavnik prejel za nek natečaj za pomorska dela, ko je bil deželni odbornik za javna dela in civilno zaščito. Bassotti je ta denar namenil za nakup novega sedeža deželne KD, pred obtožbo pa se je bra-

nil s tem, da so znesek prostovoljno nakazali »prijatelji stranke.«

Kot se je izvedelo, je Alfio Bassotti že 18. septembra prejel »sodno vabilo«
od namestnikov državnega pravdnika Vincenza Luzija in Cristine Tedeschini. Takrat naj bi strankinemu deželnemu vodstvu tudi sporočil, da odstopa z mesta tajnika.

Za aretacijo pa so se sodni organi odločili, ker naj bi razpolagali z zadostnimi indici o Bassottijevi krivdi, poleg tega pa naj bi obstajala tudi nevarnost, da bi lahko prišlo do poskusa odstranitve dokazov, če bi ostal še naprej na svobodi.

Jutri spet zimski čas

V noči s sobote na nedeljo bomo kazalce na urah ob treh zjutraj pomaknili za eno uro nazaj, torej na drugo uro zjutraj, kot kaže naša slika. Nedelja bo tako za eno uro daljša, sobotni ponočnjaki se bodo lažje naspali, namesto poletnega pa bo spet nastopil zimski čas

Po štirimesečni prekinitvi zaradi pokola v Boipatongu Danes obnovitev pogajanj med Mandelo in De Klerkom

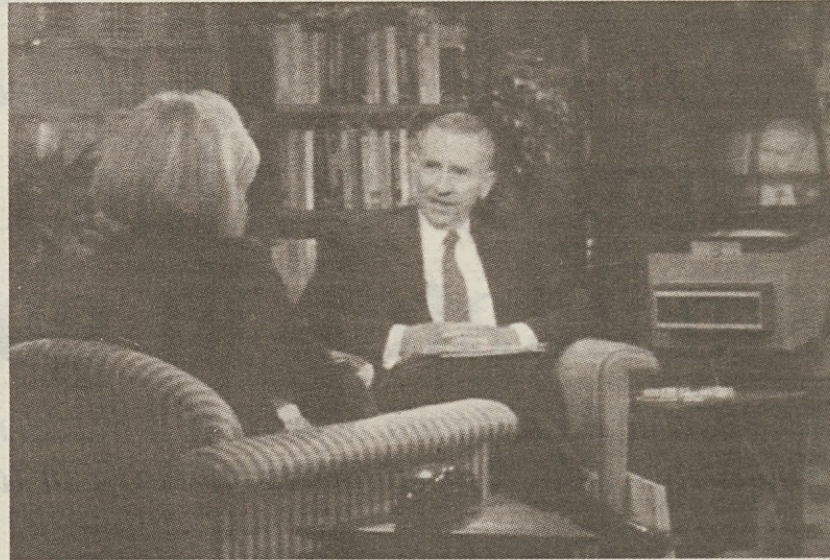
NEW YORK — Danes dopoldne naj bi se v Johannesburgu sestala voditelj Afriškega narodnega kongresa (ANC) Nelson Mandela in južnoafriški predsednik Frederik De Klerk. Pogojnik je skoraj obvezen, saj lahko pride zadnji trenutek do zapletov. Že res, da je Mandela generalnemu tajniku OZN Butrosu Galiju sporočil, da so premostili še zadnje ovire pri obnovi dialoga med ANC in južnoafriško vlado, a po dosedanjih izkušnjah lahko pride do kakega incidenta, ki bi ponovno zavrl mirovni proces. ANC je navsezadnje pred štirimi meseci prekinil pogajanja o ustavnih reformah in nadaljnjem političnem procesu v Južnoafriški republiki, ker je prišlo do pokola v črnsmen getu Boipatong. Tu so Zulujci stranke Inkata ubili 40 Mandelovih pristašev, ANC pa je Pretorio obtožil, da je Zulujce naščuvala proti njegovim ljudem.

V Johannesburgu pa so prepričani, da bo do sestanka prišlo, ker sta vest o obnovi dialoga potrdila v skupnem komunikatu južnoafriški minister za ustavno vprašanja Roelf Meyer in tajnik ANC Cyril Ramaphosa. Trenutno še ni jasno, če sta obe strani pristali na predhodne pogoje za obnovitev pogajanj.

ANC namreč zahteva izpustitev 400 zapornikov, ki so za sodstvo le navadni kriminalci in nasilneži, prepoved nošenja orožja med manifestacijami in policijsko nadzorstvo nad domovi, kjer prebivajo sezonski delavci plemena Zulu. Pretoria pa zahteva, da se ANC odpove množični mobilizaciji temnopoltega prebivalstva. Preklicati bi morala napovedani pohod na »bantustan« KwaZulu liderja Inkate Mangosutha Buthelezi. Ta je že ocenil sklep ANC kot »vojno napoved proti Zulujcem«. Nedvomno so »bantustani« te kvazidržavice le neobgljeno orodje v rokah Pretorie, ki jim vladajo vojaški in diktatorski režimi. ANC pa ima do njih dvojno merilo, saj je »začel rušiti« le tiste, ki so iz plemenskih in ideoloških razlogov najmanj sprejemljivi za Mandelove pristaše.

Politični opazovalci so prepričani, da je obnovitvi sedanjega dialoga botroval tudi pokol pristašev ANC med pohodom na glavno mesto »bantustana« Ciskei Bisho. Mandela je brzkone spoznal, da ulica ne more zrušiti vojaških režimov plemen, ki v ANC vidijo svojega naravnega sovražnika, tako da mu ne preostaja drugega kot pogajanja.

Ross Perot morda že v kratkem spet v boju za Belo hišo

WASHINGTON — Po pisanju Los Angeles Timesa naj bi se telesaški milijarder Ross Perot že v naslednjih dneh spet vključil v boj za mesto predsednika ZDA. Do uradne najave kandidature naj bi prišlo že v ponedeljek med večernim TV showom na CNN »Larry King Live«. Velja omeniti, da je Perot že februarja letos izbral prav ta show za nepričakovano vključitev v predvolilno kampanjo.

Časopis navaja, da naj bi Perot ugotovil, da se ne Bush ne Clinton nista na pravi način lotila težkih gospodarskih problemov in zato se je Perot odločil, trdi eden njegovih najbližjih sodelavcev, »da v dobro države kandidira za predsednika.« Na to izjavo so takoj reagirali v demokratskem taboru, medtem ko so v republikanskem za zdaj še modro tiho. Al Gore, demokratski kandidat za podpredsednika ZDA, je pohitel z izjavo, da se njegova stranka ne bo spustila v frontalni spopad z dallaskim milijarderjem, »saj tudi Perot predstavlja precejšnjo sprembo za državo.« Toda strategji v demokratski in republikanski stranki so enotnega stališča glede dejanskih Perotovih možnosti. Po njihovem mnenju Perot ne more več dobiti tolikšne podpore pri volilcih, kot jo je imel, »ker mu mnogi ne bodo oprostili, da se je julija umaknil iz boja za Belo hišo in tako pustil na cedilu armado pristašev.«

Na sliki AP: Perot med nedavnim TV intervjujem, ko se je že govorilo o možnosti njegove ponovne kandidature.

Odločitev OZN v zvezi z ZR Jugoslavijo beograjski tisk sprejel razmeroma mirno

BEOGRAD — Beograjski tisk je stično reagiral na odločitev generalne skupščine OZN, ki pomeni nepriznavanje kontinuitete sedanje srbsko-črnogorske Zvezne republike Jugoslavije s Socialistično federativno republiko Jugoslavijo. Politika ekspres je v sredo v naslovu zapisala, da je »razsodba dokončna« in da bo »generalna skupščina OZN brez Jugoslavije«. Samo poročilo, brez komentarja. Politika pa v naslovu opozarja, da je velika petorica podprla Paničev program in šele v podnaslovu poroča, da »naša zahteva, da bi odložili sprejetje resolucije o izključitvi Jugoslavije iz generalne skupščine, ni bila sprejeta«. Politika v podnaslovu tudi navaja, da »premier Panič pričakuje, da bo ZR Jugoslavija sprejeta v OZN v devetdesetih dneh«. Vsekakor pa je zanimivo, da je beograjska Politika že dan prej, še pred glasovanjem generalne skupščine OZN o Jugoslaviji, objavila dolg komentar pod naslovom »Konec iluzij«, v katerem piše, da je moč »suspendiranje Jugoslavije iz OZN tolmačiti na različne načine, čeprav je končna posledica samo ena: diplomacija ZRJ mora na ruševinah mednarodnega ugleda svoje države postaviti novo zgradbo.«

Komentar v Politiki ima kar nekaj elementov samospraševanja vesti. Politika piše, da je odločitev OZN »nedvomen udarec mednarodnemu dostojanstvu jugoslovanske države« in poudarja »da bi ta klobuta morala predstavljati tudi končno streznitev in konec iluzij, da bomo uspeli dokazati in ohraniti zeleno kontinuiteto nove države s staro. Svet ni sprejel naših argumentov, našega

pozivanja na mednarodno pravo in našega dokazovanja, da SFRJ ni razpadla, ampak da je po secesiji 4 republik ostalo resda okrnjeno, toda polnopravno jedro Jugoslavije. Res je, da je najnovejša odločitev Varnostnega sveta predsedana v zgodovini svetovne organizacije, vendar pa moramo predvsem mi sami ugotoviti zakaj smo povsod za takšno homogenizacijo »ostalega sveta« proti nam, kar je prav tako brez primere v novejši zgodovini... Medtem ko sebe v svetu vidimo v glavnem kot žrtev in objekt zarotniških planov velikih sil, smo v vseh mednarodnih forumih prvobitoženi in v glavnem vnaprej obsojeni krivci. To ne pomeni, da ima svetovna večina absolutno prav in da so naša izhodišča absolutno napačna, vendar pa je neizpodbitno dejstvo, da gre za bistvene razlike v kriterijih. Suspenz iz OZN je v tem kontekstu očiten poraz jugoslovanske diplomacije in zunanjepolitični rezultat notranje politike. To, da svet ni sprejel njenih argumentov, priča samo o tem, da diplomacija in politika nista dovolj razumeli tega sveta... Ekipa, ki je doslej, kot pravi premier Panič, izgubila vse tekme, je na koncu vržena iz lige...«

Seveda ni treba posebej poudarjati, da bi bilo objavljane takšnega »demoralizatorskega« in »defenzivnega« teksta v Politiki še pred kratkim absolutno nemogoče. Vsekakor je zanimivo, da se je komentar pojavil v listu, ki je bil še nedavno največja propagandna in ideološka opora Miloševiću, pav v trenutku, ko so Miloševićevi socialisti v zvezni skupščini uspeli - potem ko so premiera

Paniča proglasili za kapitulanta - izsiliti sprejem pisma Generalni skupščini OZN, v katerem so v znanem bojevitim in samozavestnem slogu terjali od tega mednarodnega foruma, naj za tri mesece odloži sklepanje o statusu Jugoslavije v OZN. V tem pismu so varnostni svet in generalno skupščino OZN opozorili, da nista pristojna za tolmačenje identitete in kontinuitete države, ker je to izključno »pravni problem, za katerega oceno je pristojno mednarodno sodišče prava.« Prav tako so ponovili argumente, ki naj bi dokazovali, da kontinuiteta nove in stare Jugoslavije »sploh ne more biti sporna.«

Za vse tiste, ki so nekoč živeli v skupni Jugoslaviji pa je pismo zvezne skupščine ZR Jugoslavije, ki so ga inicirali srbski socialisti, zanimivo tudi zato, ker nazorno (še enkrat) kaže, da Srbija dugh narodov - razen Črnogorcev - ni nikoli smatrala za konstitutivni element jugoslovanske države. Tudi v obrazložitvi svojega pisma OZN nameč vztrajno trdi, da so prva, druga in sedanja tretja Jugoslavija nastale po izključni volji Srbije. Takšno prisvajanje Jugoslavije je seveda ves čas njenega nastanka povzročalo vrsto hudih nesporazumov z drugimi jugoslovanskimi narodi, ki so se še posebej v primeru druge Jugoslavije na osnovi naronoosvobodilnega boja in lastne samoodločbe in državnosti odločili za združitev v Jugoslavijo in enakopravno s Srbijo predstavljali njene konstitutivne dele. Tega pa Srbija v svoji »velikosrbski« obsedenosti očitno ni hotela nikoli priznati. (NIA)

nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani

● Amatova vlada

jo usmeriti k jasnim ciljem in preprečiti, da bi jo izkoristile razne politične sile za svoje ozke volilne interese. To pa bo vse prej kot lahka naloga, saj je na dlani, da se država nahaja v globoki krizi in da so žrtve nujne. Prav zato bo marsikaj dovorno od sinočnega sestanka sindikalnega vodstva z Amatom, ki je imel ob sebi ministra za delo Cristoforija, za zdravstvo De Lorenza in podtajnika v zakladnem ministrstvu Sacconija. Del Turco (CGIL), Larizza (UIL) in D'Antoni (CISL) so zahtevali bistvene popravke vladnega manevra predvsem glede zdravstva, skrbstva in zaposlenih v javni upravi. Sinoči so se delno sporazumeli o zaposlenih v javnem sektorju, glede ostalih vprašanj, pa je vsak ostal pri svojem, tako da se bodo ponovno sestali v ponedeljek. Amato namreč še vedno poudarja, da ne bo pristal na nobeno kvantitativno spremembo.

Sodeč po večerajšnjih Trentinovich izjavah pred sestankom z Amatom, da bo »splošna akcija neodoljiva« in da on upa, da bo zadostovala vsedržavna splošna stavka, če ne bo prišlo do bistvenih popravkov vladnega manevra, je lahko vsakomur jasno, da se je sindikat že postavil na čelo sedanjega protesta in do bo skušal z vsemi sredstvi doseči spremembo osvojenega vladnega manevra, ne da bi pri tem potopil Italijo.

Prav tega pa se najbolj bojijo industriji, ki na ves glas zahtevajo, da v sredo parlament odobri gospodarski manever in da temu

takoj sledi znižanje eskomptne mere vsaj za 5 odstotkov. Seveda trdijo, da bi imeli tudi oni pripombe k vladnemu manevru, a v »dobrobit vseh« pristajajo na žrtve.

Kolikšne bodo te žrtve industrijev ni še povsem jasno, trenutno si tudi delavci niso na jasnem, v kolikšni meri jim bo država izpraznila denarnico. Po računih nekoga združenja potrošnikov (ADOC), naj bi v povprečju družini srednjega sloja (letni dohodek nad 40 milijonov lir) vladni gospodarski manever stal od 4 do 8 milijonov lir. Nič čudnega torej, da so na Severu delavci bolj razjarjeni kot na Jugu, kjer je v družini le eden zaposlen, tako da družina ne doseže vsote, ko si mora v bistvu sama plačati vso zdravstveno oskrbo. Jug se spoprijema z drugimi problemi, ki niso nič manjši kot v Milanu, Turinu in v drugih mestih razvitega severa. To so izpričale množične sindikalne manifestacije na Siciliji in v Abrucih. Kaj občutijo najrevnejši in najbolj ogroženi sloji, pa bo nedvomno dokazala današnja manifestacija upokoencev v Rimu.

Po enem tednu množičnih manifestacij proti vladnemu manevru je lahko sindikalno vodstvo v glavnem zadovoljno. Že res, da mora plačevati grebe iz preteklosti, a prvič po skoraj enem desetletju lahko računa na odločnost zaposlenih in upokoencev, ki so navsezadnje tudi volilci, kar so preko noči že začele ugotavljati tudi stranke.

● Negativne

ljani. Minister Rupel se je prav tako sestel z zunanjim ministrom Slono-

košene obale, vzpostavil pa je že prve uradne stike med obema državama prek veleposlanstev v Bonnu. Podpisal je še listino o navezavi diplomatskih stikov z zunanjima ministroma Kube in Nigerije.

Posebej pa velja omeniti, da je pred odhodom iz New Yorka v Kalifornijo premier takojimenoval tretje Jugoslavije Milan Panič izjavil, da je zadovoljen z rezultati svojega obiska v Združenih državah. Panič meni, da ima ameriška vlada sedaj povsem drugačno mnenje o Jugoslaviji in o mirovnem načrtu njegove vlade. Premier ZRJ pravi, da je samo vprašanje časa, kdaj bo Jugoslavija zopet postala članica mednarodne skupnosti, sicer pa ni izključena iz OZN. Kot je dodal, so ji le prepovedali delovanje v generalni skupščini.

Sopredsedujoče mirovne konference o bivši Jugoslaviji Cyrus Vance in Lord David Owen sta se včeraj iz Zagreba napotila v Banja Loko, kjer sta se seznanila s kršenjem človekovih pravic. V Bosanski Gradski ju je pričakal vodja bosanskih srbov Radovan Karadžić, ki je z njima odpotoval v Banja Loko. Vance in Owen sta se tam pogovarjala s predstavnikmi vseh treh sprtih strani.

Iz Ženeve pa so sporočili, da zaradi vojne v Bosni in Hercegovini, v to švicarsko mesto ni mogel pripotovati bosanski islamski verski voditelj reis ul ulema Selimoski. Zato sta hrvški kardinal Franjo Kuharić in srbski patriarh Pavle na vseh straneh, ki sodelujejo v vojni na tleh nekdanje Jugoslavije, naslovila poslanico, v kateri zahtevata takojšen konec in brezpogojno prenehanje prelivanja krvi, osvoboditev talcev in taboriščnikov in takojšen konec nečloveškega etničnega čiščenja. Kuharić in patriarh Pavle sta prav tako obsodila vse zločine in zločince in sedanj

vojni, neglede na pripadnost in veroizpoved.

V Sarajevu je še naprej odprto vprašanje vzpostavitve zračne poti in pomoči po njej zaradi sinočnih bojov na Stupu. V bosansko-hercegovski glavni mestu so bili včeraj napadeni pripadniki modrih čelad. Sporočili so, da je bilo napadeno vozilo Unproforja z izstrelkom in havbice. Agencija Reuter trdi, da je bilo pri tem ranjenih sedem pripadnikov Unproforja in sicer šest Egipčanov in en Kanadčan. Tuje agencije poročajo, da je v Sarajevu vsak dan najmanj en krvav pokol in da na hribih okoli Sarajeva Srbi pripravljajo svoje postojanke za jesen in zimo. V minulih dveh dneh so se spopadi razširili proti severu Bosne. Srbske sile skušajo zasesti koridor, ki naj bi Srbijo povezal s tako imenovano Srbsko Krajino.

Že v zgodnjih večerajšnjih jutranjih urah je srbsko topništvo napadlo Barščaršijo in Srebrenik, medtem

Videmski dnevnik Messaggero Veneto menjuje direktorja

Videmski dnevnik Messaggero Veneto bo od prvega oktobra vodil nov direktor, in sicer Sergio Gervasutti, ki je bil do nedavnega direktor časopisa Provincia di Como. Zamenjava odgovornega urednika navadno ne predstavlja posebne senzacije, vendar pa je treba vedeti, da je Messaggero Veneto dobro četrtino stoletja urejal (tudi precej samovoljno) Vittorino Meloni, ki je časopis »vzel v svoje roke« že leta 1966.

ko je bilo drugod po Sarajevu dokaj mirno. V preteklih 24 urah je bilo ubitih 30, ranjenih pa 235 ljudi. Boji še naprej potekajo na vseh bojiščih. V Sarajevu med drugim grozi, da bo mesto ostalo brez kruha, v bolnišnicah pa opravljajo operacije brez anestezij.

Srbske sile so začele novo ofenzivo na področju Doboja, Maglaja in Tešnja. Cilj ofenzive je pretrgati povezave po dolini reke Bosne. Maglaj so včeraj bombardirali letala, poleg tega pa je bilo tudi več napadov topništva in večevnih raketometov s prepovedanimi kasetskimi in zaigalnimi bombami. Srbske sile so napadle Brčko in Gradačac. Pri napadu na Jajce so bili ubiti trije ljudje, osem pa je bilo ranjenih. Letala so to področje napadla tudi z raketami zrak - zemlja, ki imajo veliko rušilno moč.

Opazovalci poročajo, da dva milijona prebivalcev Bosne in Hercegovine potrebuje različno pomoč, vsaj 400 tisoč ljudem pa grozi smrt. Tako je vsaj dejal predstavnik visokega komisariata Združenih narodov José Maria Mendeluse. Menijo, da bi morala evropska dvanaajstera doumeti, da bo na svojih mejah zelo težko zaustavila konvoje ali vlake z begunci. Mendeluse prav tako meni, da je treba čimprej odpreti zračni most v Sarajevo, saj bo v prvem snegu to območje postalo zelo težko dostopno.

Tudi v Slavonskem brodu ni bilo mirno. Agresor je napadel širše območje mesta, pri čemer je bilo ubitih 14 nedolžnih civilistov, včeraj pa je bil zato razglašen dan žalovanja. Na mesto je včeraj padlo v dopoldanskem času najmanj dvanaajst granat iz četniških oporišč. (NIA)

Slovenski minister za kulturo sprejel deželno vodstvo ZSKD

Na osnovi ustvarjalnega dela vrednotiti ljubiteljsko kulturo

LJUBLJANA — Kulturna identiteta je bistvena za vsak narod, še pomembnejša pa je za narodnostno manjšino. V tem smislu si bo Slovenija še naprej prizadevala za podporo in razvoj kulturnega snovanja svojih manjšin. Na teh osnovah se je včeraj dopoldne razvil razgovor ob srečanju deželnega predstavništva Zveze slovenskih kulturnih društev s slovenskim ministrom za kulturo Borutom Šukljem.

Vloga, pomen in delo ZSKD je predstavniku slovenske vlade predočil predsednik Ace Mermolja. Spregovoril je o razvežani dejavnosti (od tradicionalnih do sodobnejših oblik, kot sta lahko animacija in film), ki se v deželnem obsegu udeležajo v prizadevanju nad 4000 včlanjenih posameznikov po raznih kulturnih društvih in interesnih skupinah. S primeri o sodelovanju na več ravneh in pri posameznih pobudah je podal sliko o organizaciji, ki si vsestransko prizadeva za kakovostno rast ljubiteljske kulture tudi z vstopanjem v civilno družbo večinskega naroda. Mermolja je tu omenil vključitev v vsedrjavno konfederacijo ARCL, v kateri je ZSKD polnopravni in samostojni član. Sicer pa ohranja Zveza v matični domovini žive stike ne le na ravni posameznih vezi med društvi, temveč predvsem z dolgoletnim plodnim sodelovanjem z Zvezo kulturnih organizacij Slovenije. Kljub temu, da gre za različni okolji, organizaciji v vseh teh letih družijo zavzemanje za vrednotenje in kakovostno rast ljubiteljske kulture, tudi na osnovi strokovnega soočanja. Mermolja je slovenske-

mu ministru izrazil prepričanje, da so vsaki družbi potrebne organizacije, ki se ne podreajo strankarskim usmeritvam. Omenil je nerešeno vprašanje deželnega priznanja ZSKD, ki ga kljub zadostitvi vseh pogojev očitno politične okoliščine še onemogočajo. Izrazil pa zahtevo, da bi bilo delo organizacij cenjeno na osnovi resnosti in uresničevanja načrtov. Tako si ZSKD pričakuje, da bo tudi matična domovina vzpostavila do manjšinskega kulturnega snovanja odnos, ki bo upošteval stvarnost, kot res obstaja, in ne bo tega odnosa gradila na umetni logiki.

O tem je minister Šuklje zavzel slično stališče, saj meni, da je kakovost obravnave neke manjšine osnovno merilo za ocenjevanje demokratičnosti države. Obenem je poudaril nove razsežnosti, ki jih odpira mednarodni sporazum med Italijo in Slovenijo: na osnovi tega dogovora, ki je sedaj v končni fazi sprejemanja, bo posebej zaščiteno tudi kulturno področje. Slovenski minister se je dotaknil evropske stvarnosti, ki bo morala nujno upoštevati manjšinske potrebe. Zagotovil pa je, da bo Slovenija skušala čim bolj podpirati kulturo svojih manjšin, in se obvezal, da bo na te probleme ob vseh srečanjih opozoril tudi pristojne predstavnike italijanske vlade.

Včeraj dopoldne se je vodstvo ZSKD srečalo tudi s predstavništvom ZKOS: plodna izmenjava mnenj je tako še utrdila skupna prizadevanja za uresničevanje vsebin slovenske civilne družbe.

DAMIANA OTA

gospodarski dopis iz slovenije

Slovenska mikavnost

JOŽE PETROVČIČ

Skorajda v istem času, ko so na slovenski televiziji ugledni ekonomisti razpravljali, kakšne lepe priložnosti se ponujajo Sloveniji, da bi s pomočjo tuje ne zlezla iz gospodarske krize, so s tujega prišla novice, ki so delovale kot hladen tuš na slovensko samoljublje in prepričanost o posebnem položaju Slovenije v svetu. Na Dunaju so predstavniki velike evropske firme Henkel namreč novinarjem pojasnili, da za tuje naložbenike Slovenija ni prav posebno mikavna. Če bi morali narediti razvrstitev, potem bi jo postavili za Madžarsko in Češkoslovaško...

V Sloveniji je zelo razširjena teza, da bi morali izkoristiti pripravljenost tujine za gospodarsko pomoč. Teza je sama po sebi zelo zanimiva. Temelji na spoznanju, da se mora Zahod izkazati pri gospodarskem reševanju nekdanjih socialističnih držav. Zahod je namreč odločilno prispeval, da se je socialistični blok razbil, s čimer se je porušila tudi politična napetost med dvema blokoma; hkrati s tem pa se je porušil tudi socialistični gospodarski sistem. Na ruševinah tega sistema je treba hitro vzpostaviti nov gospodarski sistem, ki bo dokazoval uspešnost zahodnega tržnega modela.

Treba pa se je podvizati. Vsaj na posameznih primerih je treba dokazati, da je izhod iz velike revščine, ki se je pokazala s propadom socializma, možno najti sorazmeroma hitro, da obstajajo rešitve za zagotovitev dokaj visoke gospodarske rasti, zmanjšanja visoke brezposelnosti in dviga standarda. Ker je to treba pokazati na posameznih primerih, je treba najti najprimernejšega. Ker je Slovenija tista, ki je tudi sicer že prej izstopala iz socialističnega modela, je veliko možnosti, da bi prav Slovenijo vzeli kot model za dokazovanje zahodne tržne sposobnosti. Pripravljenost razvitega industrijskega sveta bi morala Slovenija zagrabiti z obema rokama, kajti priložnost je res enkratna.

Naklonjenost tujine, h kateri se slovenski gospodarski stratezi radi zatekajo, pa žal ni tako velika, kot si v Sloveniji predstavljamo. Tudi drugi tujci,

ne samo tisti, ki vodijo Henkel in odlično poznajo naše razmere, nas ne uvrščajo na vrh lestvice nekdanjih socialističnih držav, ampak natančno tja, kot so nas postavili pri Hencklu - na tretje mesto, za Madžarsko in Češko in Slovaško.

Notranje politične zdrahe so namreč onemogočile slovenskemu gospodarstvu obdržati prednost, ki jo je zanesljivo imelo pred razpadom socialističnih gospodarstev. Zaradi političnih nasprotovanj med strankami nikakor ni mogoče določiti trdnih okvirov za odprto tržno gospodarstvo. Ali drugače povedano: tuji poslovneži še zdaj ne vedo, na kaj lahko računajo z vso zanesljivostjo, če hočejo tesneje sodelovati s slovenskim gospodarstvom.

Glavna cokla, ki zavira, je lastninska nezanesljivost. Zakon o privatizaciji, čeprav pogosto spremenjen in dopolnjen, namreč tudi po številnih poizkusih ne more skozi skupščinsko proceduro. Ker zaradi tega ni mogoče opraviti najnujnejše spremembe - spremembo družbene lastnine v zasebno - se je gospodarstvo polenilo. Le na novo nastajajoč zasebni sektor je ostal živahen, vendar pa je premalo močan, da bi lahko bistveno pomagal pri celotni gospodarski rasti.

Praznina, ki nastaja zaradi zastalega procesa privatizacije, je velikanska. Cincanje in strankarsko nagajanje povzroča divjo privatizacijo. Poslovni ljudje so našli dovolj prostora, da so na skrivaj prodali določene dele podjetij (kar je zelo podobno kraji). Zakonska praznina je celo tako komična, da lahko z dobro premišljenimi potezami slovensko podjetje preide v tujo last, kot se na primer dogaja s hočko Sano, ki jo je »privatiziralo« hrvško podjetje. Po drugi strani pa so tudi poslovni rezultati slovenskega gospodarstva zaradi zastale privatizacije mnogo slabši: v pričakovanju, da bo podjetja le možno kupiti, direktorji oziroma vodilne ekipe znižujejo vrednost podjetij tako, da izkazujejo izgube. Podjetje bo tako manj vredno in ga bodo lažje prodali (ali celo sami lažje kupili).

Žal je bilo doslej skorajda nemogoče spametovati poslance v parlamentu, da bi odložili strankarsko neprisebnost.

Pogoji Dežele Amatu

TRST — Svetovalska proračunska komisija je z večjo večino od tiste, ki formalno sestavlja skupščino, odobrila stališče deželnega predsedstva do ukrepov rimske vlade za ozdravitev javnih financ. Zanj sta se opredelila tudi Lista za Trst in (osebno) predstavnik Federacije zelenih Giorgio Cavallo, medtem ko so proti glasovali neofašisti in Demokratična stranka levice.

Minister za dežele Raffaele Costa je v imenu ministrskega sveta predvčerajšnjim zaprosil predsednika Dežele Vinicia Turella, da izrazi naklonjenost vladnemu manevru. Dejansko poziva minister našo deželo, druge dežele s posebnim statutom in obe avtonomni pokrajini, naj pristanejo na sklep, da dohodki v letu 1993 ne bodo večji od letošnjih. Roberto Viezzi (DSL) je izračunal, da bi na ta način zguba znašala 280 milijard lir.

Naša dežela bo pristala na žrtve, toda pod gotovimi pogoji, je pojasnil Turello: načelo o posebni avtonomiji mora ostati nedotaknjeno, zajamčiti je treba avtomatičnost udeležbe FJK pri državnih prihodkih, natanko gre opredeliti razsežnosti bremen, ki jih nalaga Država deželi, hkrati pa zagotoviti, da bo prenašanje teh bremen samo začasno. Vsa ta jamstva so sporazumno zahtevale od rimske vlade vse prizadete deželne uprave, Turellova pa vrh tega še naslednje: zagotoviti kritje 370 milijard lir za leto 1993 in 370 milijard lir za leto 1994, ki jih predvideva državni večletni proračun za revizijo finančnega aparata Furlanije-Juljske krajine, z druge strani pa povzdigniti za eno desetinko delež naše dežele pri izkoriščanju davčnega priliva.

Turello ni hotel dati ministru Costi nobenega zagotovila, predno se ne bi izrekel o tem deželni svet. Odbornik za finance Bruno Longo (s podpredsednikom deželne vlade Ferruccio Sarom in odbornikom za načrtovanje Gianfrancom Carbonejem prav tako navzoč na zasedanju proračunske komisije) pojde v ponedeljek na zakladno ministrstvo, saj bo vlada odločala o finančnem manevru v torek.

Križ z dvojezičnimi napisi na Koroškem

CELOVEC — Pred dvajsetimi leti, 20. septembra 1972, so delavci cestne uprave na Južnem Koroškem začeli nameščati prve dvojezične krajevne napise, kot je to predvideval zakon, ki ga je sprejel avstrijski parlament. Tabela z dvojezičnimi imeni naj bi postavili 205, toda večina jih sploh ni bila postavljenih. Le nekaj dni po namestitvi prvih dvojezičnih tabel je po vsej južni Koroški divjal tako imenovani »Ortsaufstellung«, vihar nemškonalne nestrpnosti do koroških Slovencev. Potrgali, uničili so vse, kar je bilo slovenskega oziroma dvojezičnega, niti kamere raznih evropskih televizijskih postaj in časopisov niso mogle ustaviti za vso Koroško in Avstrijo sramotnega pohoda, poroča Slovenski vestnik iz Celovca in nadaljuje takole: Žal je tudi politika, ki je le nekaj mesecev prej sklenila zakon o dvojezičnih krajevnih napisih, klavarno kapitulirala pred drhaljo s ceste in sistrala zakon,

da bi 4 leta kasneje (proti volji prizadete slovenske narodnostne skupnosti) sklenili nov zakon, ki pa je število krajev z dvojezičnimi napisi skrčil za več kot polovico - na 91. Danes, šestnajst let po sprejetju zakona, niti ta še ni izpolnjen: od 91 zakonsko predvidenih dvojezičnih krajevnih napisov je postavljenih natanko 48. V okviru združene Evrope bo Avstrija neverodostojna, dokler ne bo izpolnila vsaj svojih lastnih zakonov.

Zaradi tega je predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Marjan Sturm zahteval, »naj država nemudoma namesti manjkajoče dvojezične table«. Dalje je poudaril, »da je v času, ko v sosvetu teče razprava glede novelizacije zakona o narodnostnih skupinah in s tem tudi o razširitvi teritorija z dvojezičnimi krajevnimi napisi, nerazumljivo, da še ne stojijo vse table, ki jih predvideva zakon iz leta 1976.«

Premalo denarja za izpolnitev vseh želja italijanske manjšine

REKA — Že drugič v nekaj dneh so se na Reki sestali člani izvršnega odbora Unije Italijanov in obravnavali prošnje za dodelitev sredstev, ki jih matična Italija z zakonom o obmejnih območjih namenja svoji manjšini. Letos in v prihodnjih dveh letih bo tako na voljo po 4 milijarde lir, če seveda zaradi znanih težav ne bi bili prisiljeni zategniti tudi te finančne vreče. Iz vrst italijanske narodne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem je prišlo 19 prošenj, za katere bi skupaj potrebovali več kot 9 milijard lir. V izvršnem odboru so takoj ocenili, da izbira ne bo lahka, dodatno pa je delo otežila tudi časovna stiska pri sestavi prednostnih potreb. Pristojna komisija italijanskega zunanjega ministrstva v Rimu bo namreč zasedala v času med 28. septembrom in 3. oktobrom, do takrat pa naj bi dobili tudi vloge italijanske manjšine z vso dokumentacijo. Zaradi nepričakovane naglice so morali v izvršnem odboru Unije tudi pohiteti. Najprej se je sestala njegova gospodarska komisija, v začetku tedna pa znova vsi člani odbora in predsedniki skupščinskih komisij. Odločil so se, da bodo delegatom skušine v potrditev ponudili naslednjo izbiro: polovico denarja naj bi namenili gospodarskim projektom, drugi del pa zahtevanim obnovam prostorov manjšinskih ustanov. Dve milijardi lir naj bi tako služilo ustanovitvi finančne družbe Unije Italijanov v Italiji, ki pa bi zatem na Hrvaškem ustanovila novo družbo Finistria za uresničevanje vseh gospodarskih projektov manjšine; nekakšno blagajno te iste manjšine, s finančnimi,

tehničnimi in upravnimi pristojnostmi v podjetništvu in tudi neproizvodnih dejavnostih.

Med gospodarskimi naložbami bi v izvršnem odboru in gospodarski komisiji s pomočjo italijanskih sredstev radi najprej obnovili italijanski srednji šoli na Reki in v Pulju; za prvo bi rabili 700 milijonov lir, za drugo 400. Osnovni šoli z italijanskim učnim jezikom v Poreču, ki je le kratek čas organizacijsko in upravno samostojna, bi šlo 575 milijonov lir, v Rovinj za ureditev nekaterih prostorov tamkajšnjega Centra za zgodovinske raziskave 355 milijonov, založbi Edit na Reki 50, za nekatere reziskave puljskega centra, ki skrbi za kadre, 163 milijonov, manjšinski tiskovni agenciji 485.

Med večje naložbe sodijo obnova prostorov Skupnosti Italijanov v Pulju (rabili naj bi milijardo in 362 milijonov lir), dalje ureditev vinske kleti in začetek proizvodnje v istrski Brtonigli ter uresničitev zamisli o agro turističnem centru (skupaj milijardo in 451 milijonov lir). Ostaja še nekaj potreb, med njimi oprema manjšega kongresnega centra pri Skupnosti Italijanov v Piranu in tudi gradnja italijanske osnovne šole v Hrvatinih.

Če bi načrtovani gospodarski projekti letos ne uspeli, so za razdelitev namenskih 4 milijard lir pripravili tri seznime prednostnih potreb. Na potezi so zdaj delegati skupščine Unije Italijanov, ki naj bi zasedala v nedeljo, 4. oktobra, v Rovinju. Na tej seji naj bi tudi odločili o nasledstvu pokojnega predsednika Antonia Bormeja.

MIRJAM MUŽENIČ

V Špetru razstavlja kanadska Slovenka

ŠPETER — »Več je poti, da človek ponovno odkrije svoje korenine. Ena od teh je prav gotovo umetnost, ki omogoča vračanje v domovino prednikov in pomeni iskanje lastne identitete. In zanimivo je, da se taki procesi pojavljajo tudi takrat, ko materin jezik gre v pozabo. Tak je tudi primer Mirjam Fabijan.« S temi besedami je podpredsednica Slovenske izseljenske matice Irene Mislej odprla v Špetru razstavo mlade kanadske Slovenke »Translations«, ki bo v Benški galeriji na ogled do 2. oktobra.

Gre za zanimivo fotografsko razstavo z zgodbo, ki jo lahko obrazloži otroška pesmica Moj klobuk ima tri luknje, Fabijanovi spomini iz otroških let. Razstava je sad sodelovanja med Beneško galerijo in SIM in je bila tudi priložnost za razgovor o nadaljnjem sodelovanju, o skupnih pobudah na področju umetnosti še zlasti pri vrednotenju slovenskih ustvarjalcev, ki delajo in se uveljavljajo po svetu. Ob srečanju v Špetru so se predstavniki SIM seznanili tudi s širšo beneško stvarnostjo, v prvi vrsti s stanjem in perspektivami slovenskega dvojezičnega izobraževalnega središča.

RUDI PAVŠIČ

Z včerajšnjega posveta na Pomorski postaji Nove odgovorne naloge dežel po Maastrichtu

Pod predsedstvom Claudia Tonela se je včeraj na Pomorski postaji v Trstu začelo vsedrjavno zasedanje o kooperaciji med evropskimi deželami.

Uvodno poročilo je imel bivši predsednik deželnega sveta Furlanije - Julijske krajine Tonel, ki je na začetku dejal, kako so F-JK, Slovenija in Koroška dalekovidno že pred leti ustanovile delovno skupnost Alpe-Jadran, pravo predhodnico skupne evropske hiše, v kateri so se znašle dežele nevtralnih in nevtrščenih držav ter tistih, ki niso pripadale nobenemu izmed blokov. Vse to se je sedaj podrl, saj sta demokracija in prosto tržišče pokazali svojo veljavnost, ne pa da bi vzpodbudile gospodarski razvoj na osnovi pravičnosti; poleg tega pa obstajata še nacionalizem in rasizem, v Evropo se vrača recesija z odpusti z delovnih mest, zapihal pa je tudi monetarni vihar. Močne gospodarske skupine želijo pogojevati gradnjo združene Evrope, ki jo predvideva v Maastrichtu podpisani sporazum. Kljub vsemu temu pa je Maastricht edina možna pot za utrjevanje evropskega parlamenta in deželnih avtonomij.

O teh je spregovoril tudi predsednik deželne vlade F-JK Vinicio Turello, ki je med drugim poudaril, da italijanske dežele potrjujejo svoje obveze, da bi se razbil vedno širši skepticizem do združene Evrope. Važnost zasedanja je poudaril tržaški župan Staffieri, ki je ugotavljal, da se na osnovi tega sporazuma začne nov dialog z Vzhodom, kar je za naše mesto še posebno važno. Sicer pa ostajajo še velike razlike med deželami, številni znaki pa že kažejo, da je možno oblikovati enotno Evropo.

Docent tržaške univerze Conetti je govoril predvsem o važnosti

participacije dežel v odločitvenih komunitarnih procesih, predvsem glede komunitarne politike o deželnem razvoju, medtem ko je predsednik deželnega sveta F-JK Gonano govoril o tranzicijskih procesih v vzhodni Evropi in poglobil razne gospodarske ter politično-institucionalne probleme. Po njegovih besedah je predvsem potrebna gospodarska rast teh držav za ohranitev politične stabilnosti. Države vzhodne Evrope ostajajo vsekakor velika potencialna tržišča, zaradi česar se mora F-JK, tudi na osnovi sodelovanja v delovni skupnosti Alpe-Jadran, vključiti v ta integracijski proces.

Svoj pozdrav so na zasedanju prinesle tudi Koroška, zgornja Avstrija in Štajerska; v njihovem imenu je zborovalce pozdravil koroški deželni glavar Zernatto, ki pa je ob vseh pozitivnih ugotovitvah tudi dejal, da ima prebivalstvo v tem dalekosežnem načrtu bojazen, da bi se izgubile njihove korenine. Ugo Poli, predsednik deželne komisije za komunitarne zadeve, je poudaril, da se mora nova Evropa ustvariti na deželnih dimenzijah, medtem ko je evropski poslanec Guidolin izrazil predviden optimizem za izgradnjo evropske integracije. Bivši predsednik F-JK Comelli pa je bil mnenja, da se reforme ne gradijo samo z enim podpisom, ampak z dolgoročnim delom, medtem ko je bivši sardinjski senator Pinna orisal program sodelovanja, ki sta ga že sprejeli Sardinija in Korzika in na osnovi katerega bosta poskrbeli za uresničitev raznih skupnih pobud.

Vsekakor pa je bilo na splošno poudarjeno, da dežele lahko odigrajo važno vlogo za izboljšanje odnosov med prebivalstvom in institucijami.

Včeraj predstavili bogat jesenski spored radijske postaje V pričakovanju slovenske televizije Radio Trst A širi svojo dejavnost

Radio Trst A stopa v svojo 47. redno sezono - neprekinjeno oddaja že od daljnega leta 1945 - na katero se je tokrat še posebno dobro pripravil. O tem priča tudi vrhan koš informacij, s katerimi sta novinarjem na včerajšnji tiskovni konferenci postregla ravnatelj kulturno-umetniškega programa slovenske radijske postaje Filibert Benedetič in glavni urednik njenih informativnih oddaj Aleksander Rudolf. Radio Trst A se namreč kot samostojna mreža v okviru vsedravnega radiotelevizijskega zavoda ponša z izredno obsežnim programom, ki ni samo strogo manjšinski, ampak pravi nacionalni program. Taka usmeritev, v imenu katere že dolgo konkretno izvaja načela o skupnem slovenskem kulturnem prostoru, pa glede na sorazmerno skromen človeški potencial slovenskega radija prinaša obilico težav in problemov, ki čakajo na rešitev.

Gre predvsem - je poudaril Benedetič - za vprašanje večje ali manjše samostojnosti slovenskega kanala v okviru italijanske RTV

hiše, za odnose znotraj deželnega sedeža RAI in za odnose z matično domovino. Le-ti so se v zadnjih letih sicer temeljito spremenili, še zlasti po osamosvojitvi Slovenije, vendar ostaja problem slišnosti Radia Trst A: nekdanji jugoslovanski režim je bil namreč zahteval »zasenčenje« njegove slišnosti onkraj italijanske vzhodne meje. RAI je takrat zahtevo uslišal in stvari se še danes niso spremenile, tako da je slišnost tržaških oddaj omejena samo na ozek primorski obmejni pas Slovenije.

Vendar to ne preprečuje, da ne bi bila tržaška radijska postaja razvila plodnega sodelovanja z matično radijsko mrežo. Pot mu je pred leti utrla skupna novoletna oddaja vseh slovenskih postaj, od Trsta in Celovca preko Slovenije do Porabja. Za podobno pobudo se dogovarjajo tudi za letošnje božično-novoletne praznike, sicer pa je sodelovanje pri snemanju raznih oddaj (npr. revije Primorska poje) že povsem utečeno.

Preden je orisal jesensko programsko shemo, se je Benedetič

podrobneje ustavil pri nekaterih že realiziranih zahtevnih projektih za novo sezono, za katere so letos podelili posneci okrog 150 nadaljevanj. Gre za umetniški dokumentarec Andreja Inkreta o Edvardu Kocbeku v režiji Jožeta Babiča (14 nadaljevanj po 30 minut), za poklon Mariju Kogoj ob stoletnici njegovega rojstva v produkciji Mirjam Koren (12 oddaj po 60 minut), za priredbo Andričevega romana Most na Drini v režiji Marka Sosiča (54 nadaljevanj po 15 minut) in izbor Tagorjevih pesmi v interpretaciji Borisa Kralja in režiji Sergeja Verča (36 nadaljevanj po 15 minut). Za prihodnje leto pa je v pripravi projekt integralne Božanske komedije, ki bo stekel v sodelovanju z Radiom Slovenija.

Ni manj zahteven ni niti redni program, o čemer priča podatek, da realizira Radio Trst A letno kar 6.200 programskih enot. Delo je organizirano tako - je pojasnil Benedetič - da posamezni programisti-režiserji skrbijo za sklope oddaj na osnovi žanrov, kot so resna glasba, dramatika, variete, kulturni rogram, otroški in mladinski program in razni lahki žanri. Postaja se v veliki meri poslužuje arhivskih posnetkov, kar pomeni, da se izogiba plošč in tako daje čim več prostora domačim ustanovam (npr. SSG, Glasbena matica). Posebno poglavje pa so govorne oddaje, ki v okviru kulturnega sporeda obravnavajo tudi nacionalno, socialno, gospodarsko in zdravstveno problematiko. K temu gre dodati še reportaže iz vseh treh pokrajin, kjer živimo Slovenci in kulturne dokumentarce, ki jih posnamemo okrog 200 na leto.

H kulturno-umetniškemu pa gre seveda prišteti še informativni program slovenske radijske postaje, o katerem je podrobneje govoril njegov urednik Aleksander Rudolf. Oba programa se seveda močno prepletata, zato vlada med njima tesno sodelovanje, čeprav je četica 12 novinarjev v zadnjem letu močno obremenjena tudi s poročanjem za vsedrjavne RTV kanale. Od izbruha vojne v Sloveniji - je poudaril Rudolf - se povpraševanje po naših prispevkih večja iz dneva v dan, postali smo nekakšen periskop za vso državno mrežo, in to ne več samo za dogajanje na Balkanu. Doslej so slovenski novinarji za vse tri vsedrjavne radijske in televizijske mreže in za posebni nočni radijski program pripravili že tri tisoč prispevkov. Samo nočni program »pogoltn« dva prispevka dnevno, medtem ko tretji radijski kanal potrebuje zahtevnejše analitične prispevke. Pri tem pa ne pozabljamo na naše poslušalce - dodaja Rudolf - ki med drugim kažejo vse več zanimanja za socialna in gospodarska vprašanja, zato smo vzpostavili tesno sodelovanje s SDGZ.

Medtem ko se torej radijski program bogati in vse bolj odpira, pa Slovenci v Italiji še vedno čakamo na svoje televizijske oddaje. Znano je, da sta rimska vlada in RAI že novembra lani podpisali konvencijo, ki predvideva uvedbo štirih ur slovenskega TV programa tedensko z letnim proračunom v znesku 9 milijard lir. Konvencijo mora ratificirati ministrski svet, ki tega iz kontingentnih razlogov še ni storil, vendar obstajajo vsi tehnični pogoji, da do tega pride v čim krajšem času. (vb)

»Ekipa«, ki je posnela Most na Drini

(Foto Križmančič)

Krožek za kulturo in umetnost v novo sezono s srečanjem o reformi socialnega skrbstva

Tržaški Krožek za kulturo in umetnost bo 2. oktobra uradno odprl svojo novo sezono, 47. po vrsti od ustanovitve leta 1945, ko mu je predsedoval tržaški pisatelj Giani Stuparich. Za odprtje je izbral okroglo mizo na temo, ki je tačas med najbolj aktualnimi v Italiji: reformo socialnega skrbstva. Trije predavatelji, med katerimi je tudi znani demokristjanski izvedenec za gospodarska vprašanja in bivši minister Nino Andreatta, bodo orisali glavne točke in smerice zakonskega osnutka Amato-Rosini (Amato takrat ni bil še predsednik vlade) in osnutka ministra Cristoforija.

Letošnji program Krožka za kulturo in umetnost je na tiskovni konferenci predstavil njegov predsednik Giorgio Tombesi. Bivši demokristjanski poslanec je tudi letos potožil nad dejstvom, da ostaja Krožek že drugo leto brez lastnega sedeža, in to zaradi prenavljanja poslopja gledališča Verdi, kjer ima Krožek svoje društvene prostore. Organizacija si bo tudi tokrat pomagala z gostovanji v dvoranih

nekaterih tukajšnjih ustanov in združenj (predstavljena tiskovna konferenca je bila v dvorani Združenja trgovcev). Tombesi je potarnal tudi nad krčenjem javnih prispevkov Krožku, pri čemer se je predvsem nanašal na zamrznitev podpore iz Sklada za Trst.

Delovanje Krožka za kulturo in umetnost je razdeljeno po sekcijah. Vsaka od osmih sekcij pripravi okvirni program, ki se nato združi v skupno bogato paleto kulturnih prireditev. Na tiskovni konferenci so predstavili izključno program prvega tromesečja nove sezone.

Literarna sekcija bo osredotočila svoj program na predstavitev nekaterih umrlih in še živčih tržaških kulturnikov, od Stelia Criseja do Lucia Klobasa, od Fabia Doplicherja do Daria De Tuonija in Alberta Spainija. Omembe vredni sta tudi predavanja o Svevu in o njegovih literarnih likih.

Glasbena sekcija je bila prisiljena preložiti deset koncertov festivala triov na prihodnje

leto, zato pa pripravlja prireditev za mlade, nadarjene glasbenike.

Sekcija za glasbene vede bo pripravila predavanja o sodobni glasbi in njenih protagonistih (Giacomo Manzoni, Bruno Maderna), decembra pa bo predstavila dokumente zasedanja o glasbenem klasicizmu v Trstu in nekaterih srednjeevropskih središčih.

Sekcija likovnih ved bo med drugim predstavila knjigo o zgodovini italijanske reklame, predavanje o Canalettu, o krščanstvu v Istri in o lepota tržaškega Krasa.

Sekcija za moralne vede bo poleg že omenjene okrogle mize o reformi socialnega skrbstva priredila srečanje o stoletnici delavskega gibanja v Trstu, spomnila pa se bo tudi Carla Schiffrerja.

Sekcija za medicino pripravlja decembra zelo zanimivo okroglo mizo o vivisekciji, medtem ko morata znanstvena sekcija in sekcija za prireditve šele dokončati lastna okvirna programa.

Medtem ko se postavlja vprašanje varnostnih predpisov glede te strukture Dober obračun poletnih prireditev na Gradu

Prireditelji poletnih prireditev, ki so se med poletjem odvijale na Gradu sv. Justa pod geslom »Straordinario estivo«, so včeraj na tiskovni konferenci podali obračun pravkar minule sezone, v kateri so se morali spoprijeti z ničkolikimi težavami. Kljub vsemu je obračun prireditev pozitiven, kar dokazuje odmevnost pri prebivalstvu in visoka raven manifestacij, ki so se zvrstile v poletnem obdobju. Prav zato prireditelji že mislijo na bodočo sezono, pri čemer pa se pojavljajo nekatere težave. Gre predvsem za vprašanje prostorov, kjer naj bi se vnaprej odvijala ta manifestacija. Promocija nove sezone se je začela z zamudo zaradi problemov, ki zadevajo vseljivosti gledališke strukture na Gradu in ki so nastali že meseca junija, ko je komisija za javne prireditve izpostavila nekatera vprašanja.

Prireditelji predvsem z zadovoljstvom poudarjajo važnost stalne prisotnosti prireditev, s čimer se je v primerjavi s prejšnjimi leti pokazal spremenjeni trend. Nekatere predstave so bile zelo dobro obiskane, drugim pa je prisostvovala le kakšna desetina ljudi. Bile so sicer kakovostne prireditve, očitno pa niso bile po godu tukajšnjemu prebivalstvu.

Sicer pa je bilo na tiskovni konferenci največ govora o bodočnosti teh prireditev. Občinski odbor

nik De Gioia je med drugim dejal, da si je Občina prevzela veliko breme na svoja ramena s tem, da je usposobila ta prostor za razne prireditve. Zavzemala se je in dosledno delovala, da bi Grad postal nekakšna referenčna točka za kulturno življenje mesta, zaradi česar si je prevzela tudi velika finančna bremenja glede upravljanja tega prostora. Dodal je še, da so na tem prostoru v teku dela, s katerimi bo treba zadostiti zakonskim predpisom. Za bodočnost pa se postavlja vprašanje, da bi našli verodostojnega sogovornika, javnega ali pa konzorcij med javno ustanovo in zasebniki, ki naj bi olajšal delo občinske uprave. Zaenkrat ni bilo še nobenega odgovora od nikoder; v primeru, da ga ne bo prejela, bo Občina sama nadaljevala s posegi na Gradu. V stanju je sicer, da zagotovi prireditve tudi v bodoči sezoni. Pred koncem leta bodo sestavljeni programi, rešeni pa bodo morali biti tudi vsi ostali problemi.

V kolikor pa bi ne uredili vseh obveznosti in bi dvorišče Gradu ne bilo razpolago za prireditve v bodoči sezoni, je odbornik De Gioia zagotovil, da bo občinska uprava dala na razpolago svoje prostore, od občinske palače pa do nogometnega igrišča, da bi se prireditve lahko še naprej prirejale.

Danes bo v Devinu zdravniški posvet o možganskih obolenjih

Inštituta nevrološke klinike in medicinske klinike tržaške univerze prireja kongres o diagnostičnih študijah vaskularnih motenj možganov, ki bo danes v Devinskem gradu. Ob tej priložnosti bodo predstavili tudi novo združenje, ki je nastalo iz potrebe po novem dialogu med nevrologi, kardiologi, zdravniki za notranje bolezni, kirurgi, nevrokirurgi in nevrokardiologi, ki pri svojem vsakdanjem delu uporabljajo ultrazvoke.

Namen združenja - je dejal nevrolog Nicola Carraro - je čim širše spoznavanje vaskularnih bolezni, ki je zato zbralo vse tiste, ki se v medicinsko-kirurškem sklopu zanimajo za to patologijo. Posebna pozornost je namenjena diagnostičnim aspektom in terminologiji, ki je v te namene uporabljena in kjer se postavlja potreba po več-

disciplinski integraciji, da bi na tak način omogočili čim točnejše diagnoze in terapije. Med raznimi diagnostičnimi metodami se predvsem poudarja pomen ultrazvočnih metod. Združenje - je še dodal nevrolog Carraro - predvideva v okviru svojih ciljev tudi nove študijske metode in standardizacijo diagnostičnih postopkov.

Na kongresu, ki se bo začel ob 8.45 in se bo dopoldanskem zasedanju nadaljeval v popoldanskih urah ter se ob 16.30 zaključil z razpravo, bodo svoja poročila podali priznani strokovnjaki tega sektorja z raznih italijanskih univerz.

■ Zaradi avtomobilskega slaloma odprte meje na progi Dolina-Socerb bo jutri pokrajinska cesta, ki pelje iz Doline v Prebeneg, zaprta od 10. ure do 14.30.

Neverjetni sklep ministra Tesinija ob podpori podtajnika Camberja

Komisarska uprava za pristaniško ustanovo Fusaroli nagrajen z imenovanjem za komisarja

Strela z jasnega za tržaško pristanišče: minister za trgovsko mornarico Tesini je odredil izredno komisarsko upravo za Avtonomno pristaniško ustanovo in s tem razveljavil njene upravne organe. Ministrski odlok temelji na dejstvu, da pristaniška ustanova ni bila sposobna pokriti bilančnega primanjkljaja za preteklo leto 1991. Tega ji namreč ni uspelo narediti niti s pomočjo posojil, ker finančno tržišče za kaj takega ni pokazalo nobene pripravljenosti. Tesini je v isti sapi imenoval tudi izrednega komisarja EAPT, in sicer v osebi samega dosedanjega predsednika, zdravnika Paola Fusarolija, ki mu bo kot dodatni komisar pomagal državni svetnik Sergio Santoro.

Do tod suha vest - za katero se je izvedelo komaj včeraj, čeprav je minister izdal odlok že v sredo - ki pa kot kaže, le ni prišla tako z jasnega, kot bi kazalo na prvi pogled. Z možnostjo so morali biti seznanjeni vsaj pristaniški upravitelji, v prvi vrsti Fusaroli, ki je govoril, kam pelje nepokrita bilanca. Minister Tesini pa dose-danjemu predsedniku očitno slepo zaupa, zato ga je brez obotavljanja potrdil na vodstvu ustanove, vendar z »majhno« razliko: odslej bo brez upravnega sveta v bistvu absolutni »vladar« tržaške luke.

Iz tega lahko sklepamo - ugotavlja v tiskovni noti deželni odbornik Gianfranco Carbone - da ministrski odlok ne sloni na negativni oceni Fusarolijevega mandata, pač pa tistih upraviteljev, ki so pristaniško ustanovo vodili pred njim. Elementi, s katerimi ministrstvo razpolaga - nadaljuje odbornik - bi torej morali jasno pokazati, da je finančni zlom ustanove mogoče preseči s komisarsko upravo, ki bo Fusaroliju sedaj omogočila tisto, česar prej ni mogel storiti, ker sta ga domnevno para-

(Foto Križmančič)

lizirala vodstveni odbor in upravni svet. Še tako neizbežen ministrski ukrep je za Carboneja vsekakor negativen, saj se s komisarsko upravo prekinjajo neposredni odnosi med mestom in njegovim pristaniščem, glede na to, da so bili v upravnem svetu zastopani mestni politični, upravni, sindikalni in

podjetniški krogi. »Na koncu pa ne morem mimo vloge,« zaključuje odbornik, »ki jo je pri vsej zadevi imel podtajnik Camber, ki je odobril in celo podprl imenovanje Fusarolija za komisarja EAPT.«

Za evropskega poslanca Giorgia Rossettija pa bi kazalo ministra

Tesinija prijaviti zaradi žaljenja splošnega zdravega razuma. Lahko tudi da ni vedel za luknjo v pristaniški bilanci - ugotavlja Rossetti - toda ko se je odločil za ukrepanje, bi bil lahko storil vse, razen tega, da je za komisarja imenoval dosedanjega predsednika, kakor da bi le-ta bil edini, ki za to luknjo ni odgovoren. Evro-parlamentarec vsekakor upa, da se bo Fusaroli še prej kot politične zavedel moralne nevzdržnosti svojega položaja in odstopil, glede Camberja in njegovega »blagoslova« za to rešitev pa dodaja, da ne preostaja drugega, kot vzeti v vednost dejanske moralizatorske namene Liste za Trst, ki v besedah strelja na »partitokracijo«, dejansko pa je do vrata pogreznjena v najslabše oblastniške igre.

Za člana upravnega sveta in vodstvenega odbora EAPT Giorgia Cancianija pa gre za »pravo farso in tragedijo hkrati, za potegavščino, ki si je pristanišče in mesto ne zaslužita«. Imenovanje Fusarolija za komisarja pristanišča, ki ga je sam spravljal v nesrečo - nadaljuje Canciani - pomeni postaviti na čelo pristanišča slamatno figuro, ki ji je usojeno, da pokrije realizacijo neznanih projektov raznih, prav tako malo znanih interesnih grup. S tem je za Cancianija potrjen obstoj transversalnega »odbora za posle«, ki gre preko vseh strank in ki že dolgo razteguje svoje lovke na Trst. Kot vse kaže, so sedaj ti skriti interesi »po zaslugi bivšega predsednika Dezele Biasuttija in novepečenega podtajnika Camberja našli v Rimu novo občutljivost in sodelovanje«. Canciani zaključuje z upanjem, da bodo zdrave sile v Trstu skupaj s sindikati našle dostojanstvo in moč, da bodo zahtevale takojšnji preklis komisarske uprave in odstop prof. Fusarolija, ki je pristanišču že nakopal dovolj nesreče.

Protest zaradi krčenja plač

Uslužbenci sodišča po nekaj dneh prekinili stavko

Uslužbenci tržaškega sodišča so včeraj preklicali desetdnevno stavko. Sklep so sprejeli na včerajšnji skupščini, na kateri so ugotovili, da zadnji zakonski osnutek ministra za pravosodje Martellija »ohranja« njihovo doklado. Uslužbenci sodišča so namreč oklicali stavko 22. septembra prav iz protesta zaradi črtanja te postavke iz njihove plače, pri čemer so poudarili, da je »doklada za uslužbenca sodišča« sestavni del njihov plače in predstavlja približno tretjino njihovih mesečnih prejemkov.

Uslužbenci sodišča so začeli svoj odločen protest preteklo soboto, prvotno pa bi moral trajati vse do 4. oktobra. V včerajšnjem tiskovnem sporočilu, s katerim so naznanili preklis stavke, so tudi dokaj samokritično ocenili dose-danji potek njihovega protesta. Ugotovili so, da stavka ni obrodila vseh zaželenih sadov, in to predvsem iz dveh razlogov. Prvič zaradi nekaterih kolegov, ki se akcije niso udeležili. Drugič pa zaradi zadržanja vodij posameznih sodnih uradov. Po zakonu mora namreč ostati na sodišču vedno nekaj osebja na razpolago za najnujnejše primere. Vodje uradov so samovoljno zvišali število »nujnega osebja« in uradnike odredili uradom, ki bi morali sicer ostati zaprti zaradi stavke.

Uslužbenci sodišča so vsekakor že včeraj sklicali novo skupščino, ki bo 1. oktobra ob 9. uri na sodišču.

■ **Zgoniška občinska uprava** sporoča, da v torek, ob priliki vaškega patrona sv. Mihaela, ne bodo delovali občinski uradi in sledeče občinske storitve: občinski otroški vrtec, služba za prevoz učencev, šolska kuhinja, čiščenje šol, delavska in smetarska služba.

Dijaski dom Srečko Kosovel predal večjo količino oblačil za begunce

Slovenski dijaški dom Srečko Kosovel v Trstu je včeraj dostavil Rdečemu križu v Kopru večjo količino zimskih oblačil za potrebe beguncev.

Predstavniki Rdečega križa so se vsem darovalcem pristrčno zahvalili in povedali, da je samo na Koprskem nad 2000 beguncev, ki nujno potrebujejo predvsem zimska oblačila in obleke tako za otroke kot za odrasle.

Zato Dijaški dom sporoča, da bo nadaljeval z zbiralno akcijo vsak dan, razen nedelje (tel. 57-31-41).

Trem raziskovalcem inštituta Jožef Stefan podelili Alberijevo priznanje

Včeraj zaključili konferenco o fiziki v medicini in biologiji

V miramarskem Centru za teoretsko fiziko se je včeraj zaključila četrta mednarodna konferenca o uporabi fizike v medicini in biologiji, ki jo je tržaški center priredil v sodelovanju z vsedravnim Zavodom za jedrsko fiziko. Udeleženci so razpravljali predvsem o uporabi fizikalnih sredstev za čim bolj točno in hitro diagnozo bolezni, pri čemer je bila tudi omenjena možnost uporabe laboratorijev tržaškega sinhrotrona, ki naj bi začel delovati prihodnje leto.

Pri Bazovici bodo med drugim opravljali raziskave o raku na dojkah, in sicer tako, da bodo primerjali diagnoze raka na dojkah, za katere so uporabljali navadne rentgenske žarke, in tiste, za katere bodo uporabili žarke, ki jih bo proizvajal svetlobni pospeševalnik. Govor je bil tudi o uporabi izredno občutljivih instrumentov za zaznavanje šibkih magnetnih polj, da bi s tem lahko študirali električno dejavnost možganov.

Zadnji dan konference so podelili nagrado, ki nosi ime po tržaškem fiziku Giorgiu Alberiju. Nagrado je prejela skupina treh mladih raziskovalcev ljubljanskega inštituta Jožef Stefan.

Na tržaški univerzi se je včeraj zaključil deveti italijansko-poljski miting geodezije

V Trstu se je včeraj zaključil 9. miting geodezije iz Italije in Poljske. Ob koncu srečanja so na tržaški univerzi predstavili laboratorijski sistem »GPS«, ki omogoča točno določitev iskanega mesta na podlagi izvidov 19 umetnih ameriških satelitov tipa navstar, ki tačas krožijo okrog Zemlje. Mitinga se je udeležilo kakih 60 izvedencev, ki so imeli med svojim bivanjem v Trstu priložnost seznaniti se z različnimi novimi sistemi geodezijskih meritev. Prispevke v tem pogledu so orisali strokovnjaki z univerz iz Bologne, Rima, Olsztyna, Trsta in izvedenci iz specialističnih šol iz Turina in Milana.

■ **Kmečka zveza opozarja** svoje člane, da bodo z jutrišnjim dnevom stopile v veljavo nove obveznosti glede spremnih listin, ki jih morajo imeti posamezniki s seboj, ko prevažajo razne vrste blaga. Na teh spremnih listinah je bilo treba doslej napisati kvantiteto prevažanega blaga samo v številkah, odslej pa bo to obveznost treba izpolniti tudi v črkah (na pr.: doslej 100 ali pa 1.500, odslej pa tudi sto ali pa tisočpetsto).

S posveta o možnosti kulturne integracije v Srednji Evropi

Nevarno razočaranje Vzhoda

Pot evropske gospodarske, politične in kulturne integracije ni enostavna. Če so problemi hudi in težko premostljivi v Dvanajstnici, ki je ves povojni čas preživljala dokaj skupno politično izkušnjo, so še tem bolj hudi v integraciji stvarnosti, ki jih je dolga desetletja ločevala »jeklena zavesa«. Tudi če imajo, kot

je primer Srednje Evrope, skupne zgodovinske izkušnje in kulturne korenine.

To je jasno prišlo do izraza včeraj na srečanju razumnikov srednjeevropskih držav, ki v teh dneh na univerzi razpravljajo o problemih kulturne integracije. Problemi, ki so bili nanizani, so raznovrstni: od tehnično-kulturnih, kot je na primer problem prevajanja, ki naj omogoči večjo komunikacijo med narodi in državami, do kulturno-političnih, kot je vprašanje pravic narodnostnih skupnosti, ki v tem prostoru še ni zadovoljivo rešeno. Se najbolj akutno pa je vprašanje, na katerega so opozorili sicer Madžari, zadeva pa celoten odnos med nekdanjima Zahodno in Vzhodno Evropo.

Zlom komunističnih režimov je med ljudmi Vzhodne Evrope vzbudil veliko pričakovanje, je dejal madžarski pisatelj Nicklos Hubay, velikemu pričakovanju pa je sledil prav tako veliko razočaranje. In ne samo zaradi gospodarskih težav, obubožanja velikega dela prebivalstva. Največjo frustracijo je povzročilo predvsem dejstvo, da je zanimanje Zahoda za nekdanji Vzhod iz-

ključno gospodarsko in ljudje Vzhoda so zanimanje zgolj kot potrošniki. Idealizirana predstava, ki so jo imeli Vzhodnjaki o razvitem in kulturnem Zahodu, se je zrušila. In to razočaranje ima lahko hude posledice.

Kot pisatelj je Hubay govoril predvsem na osnovi vtisov, ne na osnovi ekonomskih podatkov. Dejstvo pa je vsekakor, da so se v državah nekdanjega vzhodnega bloka zrušile vse kulturne ustanove. Zakaj? Po oceni bolj dobrohotnih, je poudaril pisatelj, je to posledica šoka, ki je sledil vdoru tržišča, po oceni manj dobrohotnih pa je to posledica potrošniške in osvajaalne politike Zahoda: ob pomanjkanju kulturnih struktur je veliko več prostora za močno zahodno zabavno industrijo. Nekdanji Vzhod je danes pravo pogorišče kulture kljub temu, da na primer v madžarskem parlamentu ni nikoli sedelo toliko intelektualcev in literatov kot sedaj.

Iz tega je sledilo logično vprašanje: ali se spleča zavzemanje za pripadnost Evropi, ko je kulturno življenje tako osiromašeno?

V razpravi je Hubay odgovoril francoski diskutant, ki je dejal, da je padec totalitarizma potegnil za sabo tudi kulturne strukture evropskih držav. Nevarnosti, s katerimi se na kulturnem področju sedaj sooča Vzhod, že ogrožajo tudi Zahod. Zato mora Zahod pomagati Vzhodu, da spet osvoji svoj humanizem, ker bo tako mogoč skupen boj proti nevarnosti poplavitve kulture in njenega spreminjanja v pogrošno tržno blago.

Vprašanje je, ali je ob sedanjih pretresih Zahodna Evropa takega pristopa sposobna? (vt)

Na sliki (foto Križmančič): udeleženci so bili sinoči v Zagradcu gostje zgoniškega župana Budina in HPO.

Boni: običajne vrste pred uradi

Pred dnevi so v vseh občinskih izpostavah začeli razdeljevati dodatne bencinske bone in kot je že običaj so se pred pristojnimi uradi ustvarile dolge vrste občanov (na sliki Davorina Križmančiča »rep« običajno dolge vrste pred šentjakobsko izpostavo). Naj ob tem še enkrat spomnimo vse interese, da bodo bone delili do 16. oktobra in to v glavnem vsak dan po določenem urniku. Paziti je treba le, da se ne zgledamo v uradih prav edini dan, ko v »naši« izpostavi ne delijo bonov.

Dijaki II. razreda sekcije RTV ter ravnatelj, učno in neučno osebje poklicnega zavoda Jožef Stefan v Trstu sočustvujejo s sorodniki ob prerani izgubi sina Igorja Lončariča.

Poziv odbora
SKD Vigred

Po kratkem poletnem pre-moru se nadaljuje, upajmo, us-pešna sezona otroškega zborč-ka Vigred. Po lanskim hudi kri-zi, ko smo se ob začetku sezo-ne znašli brez pevovodje, za-ključili pa z okrnjenim številom pevcev, še vedno vz-trajamo s to dejavnostjo. Še več, v naši zamisli je tudi us-tanovitve mladinskega zbora. Oba zbora naj bi vodil požrt-vovalni pevovodja Mitja Per-narčič. Mi smo tu, pevovodja tudi, sedaj čakamo samo na vas, mlade pevke in pevci. Odborniki Društva.

koncerti

Gledališče Verdi
Simfonična sezona '92
Predprodaja vstopnic za vse koncerte pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità (zaprta ob ponedeljkih).
Jutri ob 21. uri bo v Palasportu "Carnera" v Vidmu ponovitev KONCERTA orkestra gledališča Verdi pod vodstvom Lü Jia, pri klavirju Lilia Zilberstein. Na sporedu Rachmaninov in Schumann.

Stolnica sv. Justa
V ponedeljek, 28. t.m., bo na sporedu koncert orglarja ANDREASA JACOBA.

Gledališče Rossetti
Jutri, 27. t. m., ob 21. uri bo na sporedu dobrodelni koncert ob 150-letnici banke Cassa di Risparmio di Trieste. Pod vodstvom Riccarda Mutija bo nastopil Filharmonični orkester milanske Scale. Na programu Busoni, Casella, Fauré, Debussy.

Predprodaja vstopnic pri UTAT v Pasaži Protti.

Avditorij Muzeja Revoltella
"Nedelje mlade glasbe"
Jutri, 27. t. m., ob 11. uri bo v Avditoriju muzeja Revoltella v Ul. Diaz drugi koncert posvečen 300-letnici Tartinijevega in 200-letnici Rossinijevega rojstva. Nastopil bo klavirski duo FROSINI-BAGGIO. Na sporedu Mozart, Brahms in Ravel in Payr.

Koncerti bodo trajali do 13. decembra. Informacije, abonmaji in predprodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità.

Trieste Prima"
V torek, 29. t. m., bo v Avditoriju muzeja Revoltella na sporedu prvi koncert "Prima Trieste", serija koncertov, ki jih organizirajo gledališče Verdi z Združenjem Chromas in s podporo dežele F-JK, Združenja Alpe-Jadran in tržaške občine.

Nastopil bo skladatelj Vinko Globokar s svojimi skladbami ter s skladbami Wyttembacha in Kagela.

Repentabsrka cerkev
Jutri, 27. t.m., ob 18. uri bo na sporedu tretji koncertstare glasbe, ki jih prireja Gallus Consort in Deželni sedež RAI pod pokroviteljstvom Tržaške pokrajine. Nastopili bodo: MARINKA BRECELJ, IRENA PAHOR, DINA SLAMA in MILOŠ PAHOR.

Gotska cerkev v Štivanu
V ponedeljek, 28. t.m., ob 20.30 bo koncert komornega orkestra CAMERATA TRIESTINA pod vodstvom Fabrizia Ficuriu. Na sporedu Respighi, Elgar, Barber, Hindemith.

prispevki
Gospa Zofija Ambrozet daruje 50.000 lir za KD Ivan Grbec.
N.N. daruje 300.000 lir za SKD Tabor in 300.000 lir za Knjižnico P. Tomažič in tovariši.

Ob začetku prvenstva daruje družina Kocjan 15.000 lir za ŠD Vesna.
Namesto cvetja na grob Marije Sirk darujeta Viktorija in Adelina 30.000 lir za ŠD Vesna.

V spomin na gospo Mirelo Starc-Praselj darujeta Marija in Liljana iz Barkovelj 50.000 lir za spomenik na Kontovelu.

V spomin na drago teto Sonjo Pregarc-Colja, ob 1. obletnici smrti, darujeta Silva in Ljorka 30.000 lir za Glasbeno maticu.

V spomin na Ličko Mokole daruje družina Ladija Sardoča 30.000 lir za FC Primorje.

V spomin na Srečka Veršo in Mirello Praselj darujeta Alekseja in Primož 50.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na teto Vido Ban darujeta Alekseja in Primož Možina 100.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na Justino Štoka daruje Marica Daneu 20.000 lir za ŠD Kontovel. Turk-Curi Alex daruje 100.000 lir za Slovenski dijaški dom v Trstu.

V spomin na Friceta Gregori in Ličke Legiša darujejo družine Mislej in Peric 40.000 lir za Godbeno društvo nabrežina.

Namesto cvetja na grob Goffreda Gregori darujeta družini Trampuž in Pertot 50.000 lir za Godbeno društvo Nabrežina.

V počastitev spomina Cezarja Možine darujeta Miranda in Atilij Kralj 30.000 lir za KD Primorec - Trebče.

V spomin na mam Marijo darujeta Marija in Živka Marc 320.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

Aleksij Pertot 100.000 lir za pomoč beguncem v BiH.

Namesto cvetja na grob Jožka Legiša darujejo Magda in Herman Svetlič 20.000 lir za SKD Vigred.

gledališča

Gledališče Rossetti
Stalno gledališče F-Jk
Gledališka sezona 1992/93: pri osrednji blagajni v Galeriji Protti (urnik: vsak dan 9.0012.30, 15.30-19; tel. 630063) in v gledališču Rossetti (Drevored XX. septembra 45 (urnik: vsak dan od 12-15.30, 16.30-20; tel. 54331) lahko vpišete ali potrdite abonma za gledališko sezono 1992/93 tudi po telefonu do vključno 30. t. m.

Gledališče Cristallo
La Contrada
Gledališka sezona 1992/93: v gledališču Cristallo, pri osrednji blagajni UTAT v Pasaži Protti, na sedežih sindikatov lahko vpišete abonma za novo gledališko sezono.

razstave

V galeriji Muzeja Revoltella v Ul. Diaz 27 je na ogled razstava "Od Canove do Burrija - Muzej se predstavlja".

Pri Briških 9/A je odprta umetnostna galerija in razstava umetnostne obrti v krškem marmorju PAVLA HROVATI-NA.

Na sedežu letovišarske ustanove v Miljah, Ul. Roma 20, je na ogled razstava slikarke M. GABRIELLE PELIZZON SEGALLA na temo "Amazonia". Razstava bo na ogled do 3. oktobra.

V zborni dvorani in knjižnici pedagoške fakultete, Ul. Tigor 22 je na ogled do 15. novembra razstava starih zemljevidov Italije in sveta z naslovom "Imago mundi et Italie".

Na sedežu letovišarske ustanove v Sesljanu je odprta razstava slikarke Lucie GHIRARDI. Razstava bo na ogled do 30. septembra vsak dan od 9. do 13. ure, ob nedeljah zaprta.

V galeriji Cartesius je odprta razstava slikarke RENATE DE MATTIA. Razstava bo na ogled do 1. oktobra po običajnem urniku.

V občinski galeriji razstavlja slikar IRENEO RAVALICO. Razstava bo odprta do 1. oktobra z naslednjim urnikom: ob delavnikih od 10.00 do 13.00 in od 17.00 do 20.00, ob praznikih od 10.00 do 13.00.

V palači Costanzi je na ogled do 11. oktobra razstava 39 portretov tržaških žensk, predstavnic tukajšnje buržoazije, pod naslovom "Ženske in primadone, dve stoletji zgodovine in mestne kronike".

kino

ARISTON - 16.30, 19.05, 21.45 Legge 627, r. Bertrand Tavernier.

EXCELSIOR - 16.45, 18.35, 20.25, 22.15 II tagliaerbe, r. Stephen King.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.15, 18.10, 20.05, 22.00 Morte di un matematico napoletano, r. Mario Martone, i. Carlo Cecchi.

NAZIONALE I - 15.30, 17.40, 19.55, 22.00 Basic instinct, r. Paul Verhoeven, i. Michael Douglas, Sharon Stone, □

NAZIONALE II - 15.45, 17.15, 18.50, 20.30, 22.15 Peter Pan, prod. Walt Disney.

NAZIONALE III - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 Moglie a sorpresa, i. Steve Martin.

NAZIONALE IV - 15.45, 17.55, 20.05, 22.15 Indocina, i. C. Deneuve.

GRATTACIELO - 17.30, 19.45, 22.00 Batman, il ritorno, i. M. Keaton, M. Pfeiffer.

MIGNON - 15.45, 17.50, 19.55, 22.00 Basic instinct, □

EDEN - 15.30, 21.30 Maschi superodati per femmine vogliose, □□

CAPITOL - 17.30, 19.00, 20.30, 22.10 I sonnambuli, r. Stephen King.

LUMIERE - 18.45, 20.30, 22.15 Tokio decadence, r. Ryu Murakami, i. M. Ninkado, S. Maekawa, □□

ALCIONE - 18.30, 20.15, 22.00 Toto le heros, r. J. Van Dormael.

RADIO - 15.30, 21.20 Avidità anale, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

razne prireditve

Slovenski kulturni klub (Klub za višješolsko in akademsko mladino) - Ul. Donizetti 3 - sporoča vsem članom in prijateljem, da bo prvo srečanje v letošnji sezoni danes, 26. t. m. Na sporedu bo DRUŽABNOST IN PLES. Vabljeni so tudi vsi tisti, ki bi o klubu radi izvedeli kaj več in tisti, ki bi se radi včlanili. Začetek ob 18.30.

menjalnica

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar		1100.—
Nemška marka		810.—
Francoski frank		230.—
Holandski gulden ...		720.—
Belgijski frank		38.—
Funt sterling		2080.—
Irski sterling		2150.—
Danska krona		209.—
Grška dramma		5,80
Kanadski dolar		950.—
Japonski jen		9,40

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

ABONMA 1992-93

Aldo Nicolaj:
Sam Shepard:
Anton Pavlovič Čehov:
Bernard Slade:
Thornton Wilder:
Arthur Schnitzler:

Dosedanji abonenti lahko obnovijo abonma do petka, 2. oktobra, od 10. do 14. ure pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4, telefon 632664. Vpisovanje novih abonentov od sobote, 3. oktobra, dalje.

včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 26. septembra 1992
KOZMA-DAM.

Sonce vzide ob 6.57 in zatone ob 18.55 - Dolžina dneva 11.58 - Luna vzide ob 6.56 in zatone ob 17.29.

Jutri, NEDELJA, 27. septembra 1992
VINCENC

PLIMOVANJE DANES: ob 3.48 najnižja -50 cm, ob 10.04 najvišja 58 cm, ob 16.23 najnižja -53 cm, ob 22.25 najvišja 42 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 21 stopinj, zračni tlak 1021,3 mb narašča, veter 8 km na uro severovzhodnik, vlaga 56-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje razgibano, temperatura morja 21,7 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI
RODILI SO SE: Martina Maraz, Piero Blasutto, Alice Russignan, Mattheus Gjoka, Alessandro D'Agata, Fabrizio Bertossa.

UMRLI SO: 60-letni Fabio Martina, 69-letni Diego Balestra, 88-letna Ottilia Manzuffa, 99-letna Celestina Flego, 76-letna Rosina Honigmann, 55-letni Marcello Vittori, 86-letna Olga Capozziello, 83-letna Elisabetta Zorz.

OKLICI: delavec Giancarlo Marrangoni in socialna asistentka Daniela Mazzuia, uradnik Andrej Bole in poklicna bolničarka Sara Zobec.

SLUŽBA LEKARN
Od ponedeljka, 21., do nedelje, 27. septembra 1992

Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Settefontane 39 (947020), Largo Osoppo 1 (tel. 410515).

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Settefontane 39, Largo Osoppo 1, Ul. Cavana 11.

BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOČNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30.
Ul. Cavana 11 (tel. 302303).

ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL
NA DOM TEL. 350505 - TELEVITA

URAD ZA INFORMACIJE KZE
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka ob 8. do 13. ure - tel. 573012.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba ob 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

čestitke

Danes praznuje 18 let MELITA MARC. Ob tem prazniku ji želijo obilo sreče, zdravja in veselja prijateljska Ksenija in ostali.

Danes praznuje 85 let naš dragi oče, nono in tast AVGUŠTIN ŽERJAL. Vse najboljše mu želijo vsi njegovi.

MAJDI HRVATIĆ za njen okrogli rojstni dan iskreno čestita KD Slavec iz Ricmanj.

ARIANNI in WALTERJU kolikor zvezdic na nebu žari, toliko sreče vama mala Natalie želi.

Mala NADA je osrečila Alenko, Pavla, Jakoba in vse, ki jo imajo radi.

Draga učiteljica MAJDA zahvaljujemo se vam za vaš smehljaj, ki nam ustvari srečo v razredu, oporo pri učenju in je znak globokega prijateljstva. Čeprav danes pouka ni bi vam radi čestitali za vaš rojstni dan Erika, Inka, Jadranka, Mitja, Danijel, Vanja, Boštjan, Riccardo in Peter.

razna obvestila

TFS Stu ledi sprejema nove plesalce v sredo, 30. septembra, ob 20.30 v Dijaškem domu v Trstu.

SK Brdina vpisuje in nudi informacije za zimovanje na Rogli v ponedeljek, 28., in torek, 29. t. m., na sedežu kluba, Proseška ulica 131 na Opčinah, od 19.00 do 20.30.

Vpisovanje v glasbeno šolo Godbenega društva Nabrežina. Vsi, ki bi se radi učili teorije, solfeggia in igranja instrumentov se lahko javijo vsak ponedeljek in četrtek od 20.30 dalje na sedežu društva na Trgu sv. Roka v Nabrežini.

Dekliški zbor Devin sporoča, da so pevske vaje ob ponedeljkih in četrtkih ob 20.30 na sedežu zbora v Devinu.

Nagrada »Dr. Frane Tončič« Slovenški visokošolski sklad Sergij Tončič v Trstu obnavlja letno nagrado »Dr. Frane Tončič«, ki ima namen vzpodbuditi visokošolce, pripadnike slovenske narodnostne skupnosti v Italiji k raziskovalnemu in ustvarjalnemu delu.

Nagrada je namenjena disertaciji, ki pomeni obogatitev slovenske kulture, zgodovine ali znanosti in ki je sklenila kandidatov visokošolski študij v obdobju med 1. junijem 1991 in 30. aprilom 1992.

Zainteresirani naj dostavijo izvod svoje študije najkasneje do 20. oktobra t. l. Narodni in študijski knjižnici v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, na kar bo prejeta dela obravnavala komisija, ki jo bo imenoval Upravni odbor Sklada. Dobitnik nagrade, ki znaša 2 milijona lir, bo razglašen februarja prihodnjega leta.

Dom na Brdini (Opčine - Proseška ul. 109) vas vabi 4. oktobra ob 10. uri na predavanje o zdravih masazah: »Kako pomagam sebi in bližnjemu pri bolečinah v križu in težavah z nogami«. Kratkemu predavanju sledijo praktične masaže. Vstop prost.

V zamislih društva Vigred je ustanovitev mladinskega pevskega zbora, brez tvoje udeležbe to ne bo mogoče, zato te vabimo na prvo vajo-sestank v društvene prostore v četrtek, 8. oktobra, ob 17. uri.

Otroški zborček Vigred odvarja novo sezono in vabi vse stare in nove pevce na prvo vajo, ki bo v društvenih prostorih v ponedeljek, 5. oktobra, ob 16. uri.

SKD Vigred prireja plesni tečaj. Za prijave tel. na št. 200865 od 15. do 16. ure ali 200679 od 20. do 21. ure od ponedeljka do petka.

Milan fans club organizira v sredo, 30. septembra, avtobusni izlet v Ljubljano na ogled nogometne tekme Olimpija - Milan. Za informacije tel. na št. 200364 od 11. do 18. ure.

Shinkai k. k. sporoča, da se prične tečaj joge na Opčinah v Rekreatoriju Campo Romano v ponedeljek, 5. oktobra, ob 20. uri - v osnovni šoli v Saležu v sredo, 7. oktobra, ob 20. uri. Za pojasnila in vpisovanje tel. na št. 327488.

Občina Devin-Nabrežina prireja tečaj je angleščine, nemščine, slovenščine, kitare in računalništva. Interesenti lahko dvignejo vpisne pole v uradu za Stike z javnostjo in prevajanje (soba št. 20) na Občini, tel. 6703111, od 9.00 do 11.30 od ponedeljka, 28. t. m., do sobote, 10. oktobra 1992.

Združenje prijateljev Podlonjer prireja v Ljudskem domu II. izdajo Oktobrefesta, ki se bo začel 26. septembra in se nadaljeval 27. t. m. ter 2., 3., 4., 9., 10. in 11. oktobra.

izleti

Zveza invalidov, Društvo slovenskih upokojencev v Trstu in KRUT v sodelovanju z Zadržnim centrom za socialno dejavnost prireajo petdnevni izlet v Salzburg in okolico, v Dachau in v München od 12. do 16. oktobra. Vpisovanje in informacije na sedežu organizacij v Ul. Cicerone 8/b, tel. 360324, od 9. do 12. ure.

Sekcija Slovenske skupnosti v občini Dolina priredi v nedeljo, 4. oktobra, enodnevni izlet v Tabor v Savinjski dolini. Vpisovanje na telefonski številki 228481 v večernih urah.

SPDT priredi jutri, 27. t. m., avtomobilski izlet na Zuc del Bor. Odhod bo izpred Prosnetnega doma na Opčinah ob 5.30 po sončni uri. Za informacije tel. na št. 213701 (Stojan).

Cerkveni pevski zbor od Sv. Ivana prireja v nedeljo, 4. oktobra, avtobusni izlet v Bovec in še kam. Na razpolago je še nekaj mest; za informacije tel. na št. 211192 ali 579035 v večernih urah.

Danes slavi 90 let naša predraga
MILICA GOLOB ČOK

Od srca ji čestitamo k visokemu jubileju in ji želimo vse najboljše

vs, ki jo imamo radi.

Draga ARIANNA,
skupaj z WALTERJEM
pričenjate danes novo življenjsko pot. Da bi vama čolnici življenja plaval vedno po morju sreče in ljubezni vama želijo

mama Danila, oče Edi
ter sestra Majda z družino

mali oglasi

OSMICA je v Koludrovci odprta do 27. t. m. Vabljeni!

MEŠANA slovenska firma išče sodelavce za delo na področju rezanega lesa, polfinalne in splošnega uvoza-izvoza. Ponudbe na tel. (040) 291575.

IŠČEM stalno hišno pomočnico (tudi s prenočevanjem) za starejšo osebo. Tel. na št. (040) 364401 med 8. in 10. uro.

AVTO glass 1000 coupè, letnik 64, rdeče barve, opravljen tehnični pregled, vedno v garaži, prodam zaradi neobnovitve voznškega dovoljenja. Tel. na št. 220363 v večernih urah.

PRODAM mercedes 250 coupè, letnik 71, v zelo dobrem stanju. Tel. na št. 229234.

PRODAM pando 30, letnik 82, v dobrem stanju. Tel. v večernih urah na št. (040) 251139.

VOLVO 740 turbo intercooler, v odličnem stanju, letnik 85, ABS, klima, pomikna streha, stereo, prodam. Tel. tajnica 827493, ob delavnikih 366633 - Vali.

PRODAM malo rabljeno profesionalno gorsko kolo po ugodni ceni. Tel. na št. 412997.

PRODAJAM profesionalne kotalke št. 33, skoraj nove. Tel. po 19. uri na št. 225122.

PRODAM štedilnik na drva inox, s pečko za kruh, zelo malo rabljen. Tel. na št. 220202.

RESTAVRACIJA nujno išče izkušeno kuharico za pomoč v kuhinji. Tel. na št. 226294.

GOSPA, mati 6-letne deklice, nudi pomoč družini kot otroška varuška. Urnik in plača po dogovoru. Tel. na št. 828251.

GOSPA srednjih let, z dolgoletno prakso pri delu z otroki in dojenčki, išče zaposlitev kot varuška otrok ali hišna pomočnica. Tel. na št. 212646.

IŠČEM kakršnokoli delo na Opčinah - likanje, čiščenje, varstvo otrok. Telefon 0038/67 31270.

PRODAM rastlino - figovec (Dendron) visoko 2 metra, primerno za lokal. Tel. na št. (0481) 33090.

IŠČEM knjige za IV. razred trgovskega zavoda Žiga Zois. Telefonirati na št. 225219.

BANČNIK z Goriškega nujno išče v najem majhno stanovanje v tržaški občini. Telefonska tajnica (040) 418697.

PODARIM dve mali mucki, tel. na št. 226324 ob uri obedov.

L.I.T. GENERALI

UVOZ-IZVOZ

Krmenka 143 - Dolina - TRST - Tel. (040) 380642 - Fax 232244

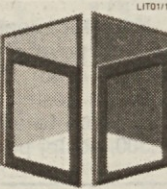
Spoštovano podjetje

V čast nam je, da vas lahko vabimo danes, 26. septembra, od 16. ure dalje na otvoritev novega razstavnega prostora našega podjetja L.I.T. Lavori Industriali Trieste pri Krmenki 143, Dolina, v bližini Industrijske cone.

Podjetje L.I.T. že vrsto let deluje na tržišču tržaške pokrajine in je specializirano za dobavo in namestitve vseh vrst zunanjih aluminijastih, lesenih, leseno/aluminijastih in PVC zasteklitev ter notranjih zasteklitev z veliko izbiro raznovrstno lakiranih notranjih vrat.

Ponosni smo, da vam lahko jamčimo izredno strokovno namestitve z vljudnimi in visoko kvalificiranimi uslužbenci.

L.I.T.
Lavori Industriali Trieste
F. Braico

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611
Filiala Cedad 0432/730-314

Drugo leto delovanja Šole za mlade glasbenike v Trstu

Nove možnosti glasbene vzgoje

TRST-»Šola za Mlade Glasbenike« v Trstu stopa v svoje drugo leto delovanja. Ustanovili so jo namreč lani trije tržaški glasbeniki: violinist Igor Kuret ter pianistki Feida Pasini in Bianca Zanettovich z namenom, da bi ta ustanova nudila tržaškemu kulturnemu ambientu popolnoma novo didatično stvarnost na glasbenem področju. Na šoli poučujejo docenti z dolgoletnimi in bogatimi, tudi mednarodnimi izkušnjami na področju poučevanja glasbe.

Posebnost šole je v tem, da je namenjena najmlajšim, saj nudi tečaj Predšolske glasbene vzgoje, ki jo obiskujejo malčki od tretjega leta starosti dalje. Pozanimali smo se kaj vsebuje pouk teh najmlajših. »Propedeutika je uvajanje otroka v svet glasbe. Učimo ga spoznavati ritem, glasove, občutke, ki jih vzbuja glasba in seveda petja in igranja malih glasbil«, nam je razložila prof. Bettinelli. »Vsi otroci imajo predispozicijo za glasbo, nekateri več, drugi manj. Glasbo jim je treba samo približati na najprimernejši

način. Pri nas lahko otroci obiskujejo pripravnico za spoznavanje instrumenta že od četrtega leta starosti dalje. Na izbiro imajo pouk klavirja, violine in flavte. Prvotno izbiro instrumenta lahko v tem obdobju spremenijo, če so se med tečajem navdušili za drugo glasbilo«, nam je povedala prof. Pasini. »Šola goji prav s posebnim poudarkom skupno muziciranje, tako komorno in orkestralno igro, kot tudi zborovsko petje od samega začetka«, nam je objasn timer Igor Kuret.

Kdo pa lahko pristopi k tem skupinam? Prof. Bianca Zanettovich je obrazložila, da vse gojence šole uvajajo v skupno muziciranje. Naj bo to s klavirjem štiroročno ali pa v duu, triju ali kvartetu z violinami in celom. Najpomembnejše je to, da se otroci privajajo poslušanju večglasja v glasbi prav od vsega začetka učenja svojega instrumenta. Prof. Igor Kuret je še dodal, da ima isti pomen tudi zborovsko petje, ki ima hkrati še to lastnost, da otroke uči pravilnega dihanja, kar je neobhodno potrebno pri fraziranju v glasbi.

Šola se je kljub kratkemu delovanju, saj ima za seboj šele eno leto izkušenj, že večkrat predstavila v javnosti. Gojenci so nastopili na koncertih v Trstu, Vidmu in Benetkah. Najvažnejša nastopa sta bila koncerta za UNICEF, decembra lani, skupaj z gojenci glasbenih šol iz Ljubljane in z Reke, ki jih je posnela Hrvaška televizija (v Trstu in Benetkah). Mladi glasbeniki so bili gostje tudi zasebnih krajevnih televizijskih postaj ter so se zelo uspešno udeležili glasbenega tekmovanja za komorne skupine v Umbriji meseca maja t.l., kjer so osvojili prvo nagrado ter posebno priznanje.

Poleg že omenjenih tečajev, nudi šola (tudi za odrasle) še poučevanje violine, violončela, klavirja, flavte, klarineta, kitare ter glasbene teorije in solfegija.

Za vse podrobnejše informacije ter za vpis v novo šolsko leto (pouk se začne 5. oktobra v prostorih »European School« na gradu Ville Geiringer) se vsi interesi lahko obrnejo na tajništvo šole v Ul. Valdirivo 19 - bodisi osebno ali po telefonu (040/634088), vsak dan od 9.30 do 12.30.

B.D.

Mednarodno priznanje za ljubljanski Film art fest

LJUBLJANA-Čez slab mesec dni, in sicer 20. oktobra, se bo v Ljubljani začel 3. mednarodni festival avtorskega filma Film art fest. Prireditelj, ki bo potekala do 4. novembra, bo letos nedvomno bogatejša kot je bila doslej. Prijavljenih je namreč občutno več

Čakajoč Wendersa

KOPER-Koprška televizija bo danes, ob 22.30 predvajala »Čakajoč na Wima Wendersa...«, oddajo o 49. mednarodnem filmskem festivalu v Benetkah. Zamišel oddaje nosi podpisa Roberta Ferruccijs in Lorenza Jose, uredništev pa Roberta Colussija. Filmski zapis skuša prikazati zakulisje beneške prireditve s kritičnim pogledom radovednega in na vse pozornega novinarja. Prav zato je oddaja osredotočena na figuro nemškega režiserja Wendersa, enega največjih filmskih pripovedovalcev našega časa. To bo le preludij v niz oddaj, ki jih bo koprška televizija predvajala vsako soboto, od 10. oktobra dalje, z naslovom »Stanje stvari«, povzetem prav po enem od Wendersovih filmov.

filmov kot prejšnji dve leti (doslej 23). Vse to je posledica razveseljivega dejstva, da je Film art fest dobil mednarodno priznanje kot festival celovečernega in kratkega filma, ki ga podeljuje sekretarjat FIAPF, to je Mednarodne federacije filmskih producentov, ki ima sedež v Parizu in ji predse-

duje A. Brisson. Poleg blagodejnih in spodbudnih učinkov za letošnjo izvedbo festivala, si prireditelji od tega priznanja veliko obetajo predvsem v prihodnje, ko bodo lahko že v prvi fazi pridobivanja filmov uporabljali znak FIAPF.

S tem priznanjem se je dolžan prireditelj po eni strani podrejati Pravilniku mednarodnih festivalov, ki ščiti interese avtorjev oziroma filmskih producentov, po drugi strani pa pomeni jamstvo, da lažje pridobijo festivalski program. Producentne hiše se namreč veliko raje odločajo za sodelovanje na festivalu, na katerem jih ščitijo mednarodna pravila igre.

Ola Ray v zapor

WEST HOLLYWOOD-Očarljiva igralka Ola Ray, ki jo je širša javnost spoznala predvsem kot protagonistko video-srhljivke »Thriller«, v kateri je nastopala s slovitim pevcem Michaelom Jacksonom, je končala za zapahi. Včeraj jo je namreč hollywoodska policija aretirala zaradi posesti mamil in eksploziva.

Polijski agenti so vdrl v njeno stanovanje, v katerem je žive la z 31-letnim Slavkom Dimitrovom, in opazili, da je moški zalučal skozi okno torbo. Takoj jim je bilo jasno, da niso prišli zastoj in da bodo v odvreni torbi odkrili kokain ali kaj podobnega. Res so našli mamilo, vendar so na veliko presenečenje odkrili tudi obrtniško izdelano ročno bombo, ki so jo nato razstrelili daleč od naselij.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	TV Slovenija 1	TV Koper	RADIO TRST A
6.50 Tenis: Pokal Davis 9.00 Aktualno: Ciao Italia 11.15 Poletni maraton: La signora delle camelie (ballet iz Hamburga) 12.25 Vreme in dnevnik 12.35 Aktualno: Ciao Italia 13.25 Izžrebanje lota 13.30 Dnevnik in Tri minute 14.00 Dok.: Benevento 14.30 Športna sobota: kolesarska dirka po Emiliji, 15.30 jahanje Pavarotti International 16.15 7 dni v Parlamentu 16.45 Variete: Disney club 17.15 Aktualno: literarna nagrada Estense 17.55 Izžrebanje lota 18.00 Kratke vesti 18.10 Dok.: Atlante DOC 19.25 Nedeljski evangelij 19.40 Aktualno: Il naso di Cleopatra 19.50 Vremenska napoved 20.00 Dnevnik in šport 20.40 Variete: Uno, due tre... RAI (vodi G. Magalli) 22.45 Nočni dnevnik 23.00 Posebnosti TG Uno 24.00 Dnevnik in vreme 0.30 Film: Il mistero del cadavere scomparso (kom., ZDA 1982)	7.00 Nanizanke in risanke 9.15 Film: Michael Shayne e le false monete (krim., ZDA 1942) 10.15 Evropski dnevi 10.45 Nan.: Arsenio Lupin 11.45 Kratke vesti 12.00 Nanizanka: Una famiglia come tante 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.20 Dribbling in vreme 13.55 100 ključev za Evropo 14.00 Film: Ciao nemico (kom., It.1981, i. Giuliano Gemma, J. Dorelli) 15.55 Aktualno: Ristorante Italia (vodi A. Clerici) 16.10 Izžrebanje lota 16.15 TGS Parquet, vmes odbojka in košarka 18.45 Nanizanka: Hunter 19.35 Vreme in dnevnik 20.15 Športne vesti 20.30 Film: Trappola di morte (krim., ZDA 1990, r. Dock Lowry, i. James Farentino, S. Weber) 22.10 Glasba: Casta diva (poklon Marii Callas) 23.40 Nočni dnevnik 24.00 Glasbena oddaja: Antologija neapeljske pesmi 0.30 Izobraževalna oddaja 0.35 Šport: atletika, šah	7.00 Sat News, Televideo 10.30 Koncert RAI 3 (Tutino, Šostakovič) 11.30 Spoznavati Alpe Jadran 12.00 Film: Luci d'inverno (dram., Šved. 1962, r. Ingmar Bergman) 13.20 Dok.: Pred 20 leti 14.00 Deželne vesti 14.10 Popoldanski dnevnik 14.25 TGS Okolje Italia 14.55 Samo za šport, vmes (14.55) IP v rugbyju, (16.15) motociklizem, (17.00) tenis Challenger Messina 18.00 Športni tednik: Scusate l'anticipo 19.00 Dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 Aktualno: Videobox 20.25 Film: Gran Premio (kom., ZDA 1944, r. C. Brown, i. Liz Taylor, Mickey Rooney) 22.30 Dnevnik ob 22.30 22.45 Aktualno: Cinema è 23.40 Dokumenti: Il volo di Manuel, 23.50 Il congelato del viaggiatore cerimonioso 0.30 Dnevnik, pregled tiska 0.55 Filmske novosti 1.05 Tenis: Pokal Davis	7.40 Izbor: Radovedni Taček - Sladkorček, 7.55 Lonček kuhaj, 8.05 nad. Modro poletje, 9.05 Klub klobuk, 11.00 Zgodbe iz školjke 12.00 Poročila 12.05 TV dnevnik BIH (pon.) 13.20 Napovednik 13.25 Intervju (pon.) 14.15 Tednik (pon.) 15.00 Film: Moj sin Edvard (ZDA 1949, r. G. Cukor, i. Spencer Tracy) 16.55 Poslovne informacije 17.00 Dnevnik 17.10 Dok.: Vizionarji 18.00 Priluhnimu tišini 18.30 Rubrika: Dober tek! 18.55 Risanke in Napovednik 19.10 Žrebanje 3x3 19.30 Dnevnik, vreme, šport 20.00 Utrip 20.30 Komu gori pod nogami? 21.35 Nad.: Slepo zaupanje 22.25 Dnevnik vreme, šport 22.50 napovednik 22.55 Sova, vmes nan. Murphy Brown, Zgodbe iz Hollywooda in film Shadey (VB 1985, r. Philip Saville, i. Anthony Sher, Billie Whitelaw) 1.50 Video strani	16.05 Festival otroških pesmi italijanske unije 17.25 Dokumentarec: Rhapsody of Sweden 18.00 Aktualnosti: Globus 19.00 Vsedanes - TV dnevnik 19.30 Nabožna oddaja: Jutri je nedelja 19.35 Nadaljevanka: Ryan 20.05 Nan.: Crime Story 20.50 Film: Najokrutnejše srce (pust., ZDA 1961, r. George Sherman) 22.20 Vsedanes - TV dnevnik 22.30 Oddaja posvečena filmskemu festivalu v Benetkah 23.30 Nanizanka: Na kalifornijskih cestah	7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 New Age; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga: Kdaj se bo vam nasmehnila sreča?; 11.35 Kantavtorji in šansonjeji; 12.00 Glas harmonike; 12.20 Pesmi miru; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mavrični mozaik: Z naših prireditelj; (15.00) nad. Stari ribič in njegova barka, (15.25) Zvočne kulise, (16.00) Na počitnice; 16.40 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Tržaški štempiharji (pripravlja Milica Kravos); 18.30 Jazz; 19.20 Zaključek.
CANALE 5	RETE 4	ITALIA 1	ODEON	TELEFRIULI	RADIO SLOVENIJA
7.00 Aktualno: Na prvi strani 8.30 Nanizanki: Arnold, 9.00 Casa Keaton 9.35 Film: La meravigliosa Angelica (pust., Fr.1964, r. Bernard Borderie, i. Michèle Mercier) 11.30 Aktualnosti: Anteprema 12.00 Nanizanki: Otto sotto un letto, 12.30 I Robinson 13.00 Dnevnik TG 5 13.20 Dok.: L'arca di Noè 14.00 Aktualno: Canale 5 venti e quaranta (pon.) 14.30 Aktualno: Forum 15.00 Aktualno: Amici 15.55 Otroški variete: vmes risanke in kviz 18.00 Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 Lingo 20.00 Dnevnik TG 5 20.25 Il Tg delle vacanze 20.40 Film: A tu per tu (kom., It. 1984, r. S. Corbucci, i. J. Dorelli, P. Villaggio) 22.45 Nanizanka: Casa dolce casa - I canditi preziosi 23.15 Film: La patata bollente (kom., It. 1979, r. Steno, i. Renato Pozzetto, Edwige Fenech), vmes (24.00) nočni dnevnik 2.00 Nočni spored	8.30 TG 4 vesti 8.55 Nanizanki: Tre nipoti e un maggiordomo, 9.20 Strega per amore 9.45 Nadaljevanke: General Hospital, 10.00 Marcellina, 11.00 Ines 11.30 Variete: A casa nostra 13.00 Nadaljevanka: Sentieri 13.30 TG 4 vesti 14.00 Variete: A casa vostra 14.30 Nad.: Sentieri 15.00 Buon pomeriggio 15.10 Nad.: Io non credo agli uomini, 15.45 La storia di Amanda, 16.25 Celeste, 17.00 Febbre d'amore, nato TG 4 vesti 17.45 Aktualno: Lui lei l'altro 18.15 Kviz: La cena è servita 19.00 TG 4 vesti 19.25 Rubrika o lepoti 19.30 Nadaljevanki: Gloria sola contro il mondo, 20.30 Cristal 22.30 Film: Gli implacabili (vestern, ZDA 1955, r. Raul Walsh, i. Clark Gable, Jane Russell), vmes (23.30) TG 4 vesti 1.00 Nanizanka: Avvocati a Los Angeles 2.10 Variete: A casa nostra	6.30 Pregled tiska 6.40 Otroški variete 9.15 Nanizanke: Baby Sitter, 9.45 La casa nella prateria - Le signore si ribellano, 11.00 Bazzard, 12.00 La donna bionica, 13.00 Starsky & Hutch 14.00 Avtomobilizem F1: VN Portugalske (poskusne vožnje) 15.00 Otroški variete: Ciao ciao in risanke 16.00 Glasba: TopVenti (vodi Emanuela Folliero) 17.00 Nanizanke: T.J. Hooker - Prima pagina, 18.00 Adam 12 - Il pugile, 18.30 Riptide 19.30 Odprti studio 19.45 Studio sport in vreme 20.00 Nan.: Agli ordini papà! - Addio ai marines 20.30 TV film: Uniti per vincere (pust., ZDA 1990, r. Kennedy-De Wilde, i. Jonathan Ke Quan 22.20 TV film: Omicidio in abito da sera (krim., ZDA 1988, r. Robert Lewis) 0.20 Odprti studio, pregled tiska, Studio sport 0.55 Nočni spored	13.00 Risanke 14.30 TV film: I quattro re (i. Peter Falk) 15.30 Nanizanka: Automan 16.15 Film: Totò al Giro d'Italia (kom., It. 1949, r. Mario Mattoli, i. Totò, Isa Barzizza) 18.00 Dok.: Benvenuti a... 19.30 Risanke: He Man 20.00 Nan.: Laverne & Shirley 20.30 Film: Il figlio della furia (pust., 1942, r. John Cromwell, i. Tyrone Power, Gene Tierney) 22.45 Film: Supercarrier (pust., ZDA 1988, r. Bill Graham, i. Robert Hooks) 0.30 Rubrika: Auto & Motori	16.30 Ena rastlina na dan 17.00 Nanizanka: L'uomo che parla ai cavalli 17.30 Rubrika: Mavrica 18.00 Aktualno: Azimut 18.30 Italia cinquestelle 19.00 Večerne vesti 19.30 Nanizanka: L'uomo che parla ai cavalli 20.15 Dok.: Zgodovina ZDA 20.30 Aktualnosti: Messaggi personali, vmes film Sciopen (kom., 1982) 22.30 Nočne vesti 23.00 Nanizanka	5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kronika; 8.05 Sobotna raglja (v živo); 9.30 Tako zveni...; 10.05 Kulturna panorama; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 13.20 Obvestila; 14.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila, čestitke in glasba; 17.05 Tedenski aktualni mozaik; 18.30 Kam na nedeljski izlet; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku: Klepet doma; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Radijska igra: Radiofonski umor; 22.40 Zabavni orkestri; 23.05 Literarni nokturmo; 23.15 Nočni program - Glasba.
RAI 1	RAI 2	RAI 3	TV Slovenija 1	TV Koper	RADIO TRST A
6.50 Tenis: Pokal Davis 9.00 Aktualno: Ciao Italia 11.15 Poletni maraton: La signora delle camelie (ballet iz Hamburga) 12.25 Vreme in dnevnik 12.35 Aktualno: Ciao Italia 13.25 Izžrebanje lota 13.30 Dnevnik in Tri minute 14.00 Dok.: Benevento 14.30 Športna sobota: kolesarska dirka po Emiliji, 15.30 jahanje Pavarotti International 16.15 7 dni v Parlamentu 16.45 Variete: Disney club 17.15 Aktualno: literarna nagrada Estense 17.55 Izžrebanje lota 18.00 Kratke vesti 18.10 Dok.: Atlante DOC 19.25 Nedeljski evangelij 19.40 Aktualno: Il naso di Cleopatra 19.50 Vremenska napoved 20.00 Dnevnik in šport 20.40 Variete: Uno, due tre... RAI (vodi G. Magalli) 22.45 Nočni dnevnik 23.00 Posebnosti TG Uno 24.00 Dnevnik in vreme 0.30 Film: Il mistero del cadavere scomparso (kom., ZDA 1982)	7.00 Nanizanke in risanke 9.15 Film: Michael Shayne e le false monete (krim., ZDA 1942) 10.15 Evropski dnevi 10.45 Nan.: Arsenio Lupin 11.45 Kratke vesti 12.00 Nanizanka: Una famiglia come tante 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.20 Dribbling in vreme 13.55 100 ključev za Evropo 14.00 Film: Ciao nemico (kom., It.1981, i. Giuliano Gemma, J. Dorelli) 15.55 Aktualno: Ristorante Italia (vodi A. Clerici) 16.10 Izžrebanje lota 16.15 TGS Parquet, vmes odbojka in košarka 18.45 Nanizanka: Hunter 19.35 Vreme in dnevnik 20.15 Športne vesti 20.30 Film: Trappola di morte (krim., ZDA 1990, r. Dock Lowry, i. James Farentino, S. Weber) 22.10 Glasba: Casta diva (poklon Marii Callas) 23.40 Nočni dnevnik 24.00 Glasbena oddaja: Antologija neapeljske pesmi 0.30 Izobraževalna oddaja 0.35 Šport: atletika, šah	7.00 Sat News, Televideo 10.30 Koncert RAI 3 (Tutino, Šostakovič) 11.30 Spoznavati Alpe Jadran 12.00 Film: Luci d'inverno (dram., Šved. 1962, r. Ingmar Bergman) 13.20 Dok.: Pred 20 leti 14.00 Deželne vesti 14.10 Popoldanski dnevnik 14.25 TGS Okolje Italia 14.55 Samo za šport, vmes (14.55) IP v rugbyju, (16.15) motociklizem, (17.00) tenis Challenger Messina 18.00 Športni tednik: Scusate l'anticipo 19.00 Dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 Aktualno: Videobox 20.25 Film: Gran Premio (kom., ZDA 1944, r. C. Brown, i. Liz Taylor, Mickey Rooney) 22.30 Dnevnik ob 22.30 22.45 Aktualno: Cinema è 23.40 Dokumenti: Il volo di Manuel, 23.50 Il congelato del viaggiatore cerimonioso 0.30 Dnevnik, pregled tiska 0.55 Filmske novosti 1.05 Tenis: Pokal Davis	7.40 Izbor: Radovedni Taček - Sladkorček, 7.55 Lonček kuhaj, 8.05 nad. Modro poletje, 9.05 Klub klobuk, 11.00 Zgodbe iz školjke 12.00 Poročila 12.05 TV dnevnik BIH (pon.) 13.20 Napovednik 13.25 Intervju (pon.) 14.15 Tednik (pon.) 15.00 Film: Moj sin Edvard (ZDA 1949, r. G. Cukor, i. Spencer Tracy) 16.55 Poslovne informacije 17.00 Dnevnik 17.10 Dok.: Vizionarji 18.00 Priluhnimu tišini 18.30 Rubrika: Dober tek! 18.55 Risanke in Napovednik 19.10 Žrebanje 3x3 19.30 Dnevnik, vreme, šport 20.00 Utrip 20.30 Komu gori pod nogami? 21.35 Nad.: Slepo zaupanje 22.25 Dnevnik vreme, šport 22.50 napovednik 22.55 Sova, vmes nan. Murphy Brown, Zgodbe iz Hollywooda in film Shadey (VB 1985, r. Philip Saville, i. Anthony Sher, Billie Whitelaw) 1.50 Video strani	16.05 Festival otroških pesmi italijanske unije 17.25 Dokumentarec: Rhapsody of Sweden 18.00 Aktualnosti: Globus 19.00 Vsedanes - TV dnevnik 19.30 Nabožna oddaja: Jutri je nedelja 19.35 Nadaljevanka: Ryan 20.05 Nan.: Crime Story 20.50 Film: Najokrutnejše srce (pust., ZDA 1961, r. George Sherman) 22.20 Vsedanes - TV dnevnik 22.30 Oddaja posvečena filmskemu festivalu v Benetkah 23.30 Nanizanka: Na kalifornijskih cestah	7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 New Age; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga: Kdaj se bo vam nasmehnila sreča?; 11.35 Kantavtorji in šansonjeji; 12.00 Glas harmonike; 12.20 Pesmi miru; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mavrični mozaik: Z naših prireditelj; (15.00) nad. Stari ribič in njegova barka, (15.25) Zvočne kulise, (16.00) Na počitnice; 16.40 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Tržaški štempiharji (pripravlja Milica Kravos); 18.30 Jazz; 19.20 Zaključek.
CANALE 5	RETE 4	ITALIA 1	ODEON	TELEFRIULI	RADIO SLOVENIJA
7.00 Aktualno: Na prvi strani 8.30 Nanizanki: Arnold, 9.00 Casa Keaton 9.35 Film: La meravigliosa Angelica (pust., Fr.1964, r. Bernard Borderie, i. Michèle Mercier) 11.30 Aktualnosti: Anteprema 12.00 Nanizanki: Otto sotto un letto, 12.30 I Robinson 13.00 Dnevnik TG 5 13.20 Dok.: L'arca di Noè 14.00 Aktualno: Canale 5 venti e quaranta (pon.) 14.30 Aktualno: Forum 15.00 Aktualno: Amici 15.55 Otroški variete: vmes risanke in kviz 18.00 Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 Lingo 20.00 Dnevnik TG 5 20.25 Il Tg delle vacanze 20.40 Film: A tu per tu (kom., It. 1984, r. S. Corbucci, i. J. Dorelli, P. Villaggio) 22.45 Nanizanka: Casa dolce casa - I canditi preziosi 23.15 Film: La patata bollente (kom., It. 1979, r. Steno, i. Renato Pozzetto, Edwige Fenech), vmes (24.00) nočni dnevnik 2.00 Nočni spored	8.30 TG 4 vesti 8.55 Nanizanki: Tre nipoti e un maggiordomo, 9.20 Strega per amore 9.45 Nadaljevanke: General Hospital, 10.00 Marcellina, 11.00 Ines 11.30 Variete: A casa nostra 13.00 Nadaljevanka: Sentieri 13.30 TG 4 vesti 14.00 Variete: A casa vostra 14.30 Nad.: Sentieri 15.00 Buon pomeriggio 15.10 Nad.: Io non credo agli uomini, 15.45 La storia di Amanda, 16.25 Celeste, 17.00 Febbre d'amore, nato TG 4 vesti 17.45 Aktualno: Lui lei l'altro 18.15 Kviz: La cena è servita 19.00 TG 4 vesti 19.25 Rubrika o lepoti 19.30 Nadaljevanki: Gloria sola contro il mondo, 20.30 Cristal 22.30 Film: Gli implacabili (vestern, ZDA 1955, r. Raul Walsh, i. Clark Gable, Jane Russell), vmes (23.30) TG 4 vesti 1.00 Nanizanka: Avvocati a Los Angeles 2.10 Variete: A casa nostra	6.30 Pregled tiska 6.40 Otroški variete 9.15 Nanizanke: Baby Sitter, 9.45 La casa nella prateria - Le signore si ribellano, 11.00 Bazzard, 12.00 La donna bionica, 13.00 Starsky & Hutch 14.00 Avtomobilizem F1: VN Portugalske (poskusne vožnje) 15.00 Otroški variete: Ciao ciao in risanke 16.00 Glasba: TopVenti (vodi Emanuela Folliero) 17.00 Nanizanke: T.J. Hooker - Prima pagina, 18.00 Adam 12 - Il pugile, 18.30 Riptide 19.30 Odprti studio 19.45 Studio sport in vreme 20.00 Nan.: Agli ordini papà! - Addio ai marines 20.30 TV film: Uniti per vincere (pust., ZDA 1990, r. Kennedy-De Wilde, i. Jonathan Ke Quan 22.20 TV film: Omicidio in abito da sera (krim., ZDA 1988, r. Robert Lewis) 0.20 Odprti studio, pregled tiska, Studio sport 0.55 Nočni spored	13.00 Risanke 14.30 TV film: I quattro re (i. Peter Falk) 15.30 Nanizanka: Automan 16.15 Film: Totò al Giro d'Italia (kom., It. 1949, r. Mario Mattoli, i. Totò, Isa Barzizza) 18.00 Dok.: Benvenuti a... 19.30 Risanke: He Man 20.00 Nan.: Laverne & Shirley 20.30 Film: Il figlio della furia (pust., 1942, r. John Cromwell, i. Tyrone Power, Gene Tierney) 22.45 Film: Supercarrier (pust., ZDA 1988, r. Bill Graham, i. Robert Hooks) 0.30 Rubrika: Auto & Motori	16.30 Ena rastlina na dan 17.00 Nanizanka: L'uomo che parla ai cavalli 17.30 Rubrika: Mavrica 18.00 Aktualno: Azimut 18.30 Italia cinquestelle 19.00 Večerne vesti 19.30 Nanizanka: L'uomo che parla ai cavalli 20.15 Dok.: Zgodovina ZDA 20.30 Aktualnosti: Messaggi personali, vmes film Sciopen (kom., 1982) 22.30 Nočne vesti 23.00 Nanizanka	5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kronika; 8.05 Sobotna raglja (v živo); 9.30 Tako zveni...; 10.05 Kulturna panorama; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 13.20 Obvestila; 14.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila, čestitke in glasba; 17.05 Tedenski aktualni mozaik; 18.30 Kam na nedeljski izlet; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku: Klepet doma; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Radijska igra: Radiofonski umor; 22.40 Zabavni orkestri; 23.05 Literarni nokturmo; 23.15 Nočni program - Glasba.
RAI 1	RAI 2	RAI 3	TV Slovenija 1	TV Koper	RADIO TRST A
6.50 Tenis: Pokal Davis 9.00 Aktualno: Ciao Italia 11.15 Poletni maraton: La signora delle camelie (ballet iz Hamburga) 12.25 Vreme in dnevnik 12.35 Aktualno: Ciao Italia 13.25 Izžrebanje lota 13.30 Dnevnik in Tri minute 14.00 Dok.: Benevento 14.30 Športna sobota: kolesarska dirka po Emiliji, 15.30 jahanje Pavarotti International 16.15 7 dni v Parlamentu 16.45 Variete: Disney club 17.15 Aktualno: literarna nagrada Estense 17.55 Izžrebanje lota 18.00 Kratke vesti 18.10 Dok.: Atlante DOC 19.25 Nedeljski evangelij 19.40 Aktualno: Il naso di Cleopatra 19.50 Vremenska napoved 20.00 Dnevnik in šport 20.40 Variete: Uno, due tre... RAI (vodi G. Magalli) 22.45 Nočni dnevnik 23.00 Posebnosti TG Uno 24.00 Dnevnik in vreme 0.30 Film: Il mistero del cadavere scomparso (kom., ZDA 1982)	7.00 Nanizanke in risanke 9.15 Film: Michael Shayne e le false monete (krim., ZDA 1942) 10.15 Evropski dnevi 10.45 Nan.: Arsenio Lupin 11.45 Kratke vesti 12.00 Nanizanka: Una famiglia come tante 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.20 Dribbling in vreme 13.55 100 ključev za Evropo 14.00 Film: Ciao nemico (kom., It.1981, i. Giuliano Gemma, J. Dorelli) 15.55 Aktualno: Ristorante Italia (vodi A. Clerici) 16.10 Izžrebanje lota 16.15 TGS Parquet, vmes odbojka in košarka 18.45 Nanizanka: Hunter 19.35 Vreme in dnevnik 20.15 Športne vesti 20.30 Film: Trappola di morte (krim., ZDA 1990, r. Dock Lowry, i. James Farentino, S. Weber) 22.10 Glasba: Casta diva (poklon Marii Callas) 23.40 Nočni dnevnik 24.00 Glasbena oddaja: Antologija neapeljske pesmi 0.30 Izobraževalna oddaja 0.35 Šport: atletika, šah	7.00 Sat News, Televideo 10.30 Koncert RAI 3 (Tutino, Šostakovič) 11.30 Spoznavati Alpe Jadran 12.00 Film: Luci d'inverno (dram., Šved. 1962, r. Ingmar Bergman) 13.20 Dok.: Pred 20 leti 14.00 Deželne vesti 14.10 Popoldanski dnevnik 14.25 TGS Okolje Italia 14.55 Samo za šport, vmes (14.55) IP v rugbyju, (16.15) motociklizem, (17.00) tenis Challenger Messina 18.00 Športni tednik: Scusate l'anticipo 19.00 Dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 Aktualno: Videobox 20.25 Film: Gran Premio (kom., ZDA 1944, r. C. Brown, i. Liz Taylor, Mickey Rooney) 22.30 Dnevnik ob 22.30 22.45 Aktualno: Cinema è 23.40 Dokumenti: Il volo di Manuel, 23.50 Il congelato del viaggiatore cerimonioso 0.30 Dnevnik, pregled tiska 0.55 Filmske novosti 1.05 Tenis: Pokal Davis	7.40 Izbor: Radovedni Taček - Sladkorček, 7.55 Lonček kuhaj, 8.05 nad. Modro poletje, 9.05 Klub klobuk, 11.00 Zgodbe iz školjke 12.00 Poročila 12.05 TV dnevnik BIH (pon.) 13.20 Napovednik 13.25 Intervju (pon.) 14.15 Tednik (pon.) 15.00 Film: Moj sin Edvard (ZDA 1949, r. G. Cukor, i. Spencer Tracy) 16.55 Poslovne informacije 17.00 Dnevnik 17.10 Dok.: Vizionarji 18.00 Priluhnimu tišini 18.30 Rubrika: Dober tek! 18.55 Risanke in Napovednik 19.10 Žrebanje 3x3 19.30 Dnevnik, vreme, šport 20.00 Utrip 20.30 Komu gori pod nogami? 21.35 Nad.: Slepo zaupanje 22.25 Dnevnik vreme, šport 22.50 napovednik 22.55 Sova, vmes nan. Murphy Brown, Zgodbe iz Hollywooda in film Shadey (VB 1985, r. Philip Saville, i. Anthony Sher, Billie Whitelaw) 1.50 Video strani	16.05 Festival otroških pesmi italijanske unije 17.25 Dokumentarec: Rhapsody of Sweden 18.00 Aktualnosti: Globus 19.00 Vsedanes - TV dnevnik 19.30 Nabožna oddaja: Jutri je nedelja 19.35 Nadaljevanka: Ryan 20.05 Nan.: Crime Story 20.50 Film: Najokrutnejše srce (pust., ZDA 1961, r. George Sherman) 22.20 Vsedanes - TV dnevnik 22.30 Oddaja posvečena filmskemu festivalu v Benetkah 23.30 Nanizanka: Na kalifornijskih cestah	7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 New Age; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga: Kdaj se bo vam nasmehnila sreča?; 11.35 Kantavtorji in šansonjeji; 12.00 Glas harmonike; 12.20 Pesmi miru; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mavrični mozaik: Z naših prireditelj; (15.00) nad. Stari ribič in njegova barka, (15.25) Zvočne kulise, (16.00) Na počitnice; 16.40 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Tržaški štempiharji (pripravlja Milica Kravos); 18.30 Jazz; 19.20 Zaključek.
CANALE 5	RETE 4	ITALIA 1	ODEON	TELEFRIULI	RADIO SLOVENIJA
7.00 Aktualno: Na prvi strani 8.30 Nanizanki: Arnold, 9.00 Casa Keaton 9.35 Film: La meravigliosa Angelica (pust., Fr.1964, r. Bernard Borderie, i. Michèle Mercier) 11.30 Aktualnosti: Anteprema 12.00 Nanizanki: Otto sotto un letto, 12.30 I Robinson 13.00 Dnevnik TG 5 13.20 Dok.: L'arca di Noè 14.00 Aktualno: Canale 5 venti e quaranta (pon.) 14.30 Aktualno: Forum 15.00 Aktualno: Amici 15.55 Otroški variete: vmes risanke in kviz 18.00 Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 Lingo 20.00 Dnevnik TG 5 20.25 Il Tg delle vacanze 20.40 Film: A tu per tu (kom., It. 1984, r. S. Corbucci, i. J. Dorelli, P. Villaggio) 22.45 Nanizanka: Casa dolce casa - I canditi preziosi 23.15 Film: La patata bollente (kom., It. 1979, r. Steno, i. Renato Pozzetto, Edwige Fenech), vmes (24.00) nočni dnevnik 2.00 Nočni spored	8.30 TG 4 vesti 8.55 Nanizanki: Tre nipoti e un maggiordomo, 9.20 Strega per amore 9.45 Nadaljevanke: General Hospital, 10.00 Marcellina, 11.00 Ines 11.30 Variete: A casa nostra 13.00 Nadaljevanka: Sentieri 13.30 TG 4 vesti 14.00 Variete: A casa vostra 14.30 Nad.: Sentieri 15.00 Buon pomeriggio 15.10 Nad.: Io non credo agli uomini, 15.45 La storia di Amanda, 16.25 Celeste, 17.00 Febbre d'amore, nato TG 4 vesti 17.45 Aktualno: Lui lei l'altro 18.15 Kviz: La cena è servita 19.00 TG 4 vesti 19.25 Rubrika o lepoti 19.30 Nadaljevanki: Gloria sola contro il mondo, 20.30 Cristal 22.30 Film: Gli implacabili (vestern, ZDA 1955, r. Raul Walsh, i. Clark Gable, Jane Russell), vmes (23.30) TG 4 vesti 1.00 Nanizanka: Avvocati a Los Angeles 2.10 Variete: A casa nostra	6.30 Pregled tiska 6.40 Otroški variete 9.15 Nanizanke: Baby Sitter, 9.45 La casa nella prateria - Le signore si ribellano, 11.00 Bazzard, 12.00 La donna bionica, 13.00 Starsky & Hutch 14.00 Avtomobilizem F1: VN Portugalske (poskusne vožnje) 15.00 Otroški variete: Ciao ciao in risanke 16.00 Glasba: TopVenti (vodi Emanuela Folliero) 17.00 Nanizanke: T.J. Hooker - Prima pagina, 18.00 Adam 12 - Il pugile, 18.30 Riptide 19.30 Odprti studio 19.45 Studio sport in vreme 20.00 Nan.: Agli ordini papà! - Addio ai marines 20.30 TV film: Uniti per vincere (pust., ZDA 1990, r. Kennedy-De Wilde, i. Jonathan Ke Quan 22.20 TV film: Omicidio in abito da sera (krim., ZDA 1988, r. Robert Lewis) 0.20 Odprti studio, pregled tiska, Studio sport 0.55 Nočni spored	13.00 Risanke 14.30 TV film: I quattro re (i. Peter Falk) 15.30 Nanizanka: Automan 16.15 Film: Totò al Giro d'Italia (kom., It. 1949, r. Mario Mattoli, i. Totò, Isa Barzizza) 18.00 Dok.: Benvenuti a... 19.30 Risanke: He Man 20.00 Nan.: Laverne & Shirley 20.30 Film: Il figlio della furia (pust.,		

Župan Ajdovščine Boštjančič "popravlja" ministra Kranjca O prednosti pri gradnji avtocest bo odločal, kdor jih bo finansiral

V ponedeljek, 21. septembra, je v ljubljanskem dnevniku Slovenec bil objavljen intervju s slovenskim ministrom za promet in zveze inž. Marjanom Kranjcem. Novinar Jože Mlakar se je z njim pogovarjal o programu za nadaljnjo gradnjo slovenskih avtocest. Intervju je bil objavljen, potem ko so pristojni organi v Sloveniji dobili od pristojnega ministrstva izdelan zelo okvirni načrt o gradnji cest in avtocest in le nekaj dni pred zadevno razpravo v vladi in v parlamentu. Minister Kranjc je namreč načrt predstavil na seji slovenske vlade, ki je bila v četrtek. Istega dne so o tem razpravljali tudi poslanci v zboru združenega dela, t.j. enega od treh parlamentarnih teles v Ljubljani. V omenjenem intervjuju je minister Kranjc podrobno analiziral razne avtoceste na Slovenskem in dejal, ko je analiziral prednostni seznam, da bi prišel v poštev "nazadnje pa še (odsek) od Razdrtega do Nove Gorice."

Prav ta njegova izjava je v Gorici vzbudila upravičene proteste. Protestirali so industriji in trgovci, oglasile so se nekatere politične stranke in občinski svetovalci. Nekateri hočejo od tukajšnjih politič-

no-upravnih teles dobiti le pojasnila, drugi ogorčeno protestirajo. Nekateri v Gorici izražajo precej dvomov zaradi teh izjav slovenskega ministra Kranjca, saj so jim drugi vidni slovenski politiki obljubili, da bo avtocesta od Gorice do Ljubljane zgrajena kmalu, tudi zaradi tega, ker bo zanjo na voljo italijansko posojilo.

Po četrtkovni seji vlade je minister Kranjc imel tiskovno konferenco. Na njej je govoril ne le o predlogu za zvišanje cene bencina, o ustanovitvi finančnega konzorcija za gradnjo cest, o tujih posojilih za to gradnjo in o koncesijah družbam, ki bodo financirale izgradnjo cest. Minister je govoril tudi o nekaterih prednostnih gradnjah. Omenil je nekaj odsekov. O cesti z Razdrtega do Nove Gorice in Gorice pa nič, vsaj če moramo verjeti poročilom objavljenim v včerajšnjih osrednjih dnevnikih. Govoril pa je o nujnosti posodobitve nekaterih odsekov v smeri Kopra in seveda istočasno Trsta.

Župan Ajdovščine Franc Boštjančič, ki je tudi poslanec v zboru združenega dela, nam je povedal, da bo od tistega ki bo dal denar odvisno, katere ceste bodo zgrajene. V tem primeru bo odvisno od italijanske družbe, ki bo dala denar za izgradnjo avtoceste, katere cesta naj se gradi, oziroma če naj se gradita oba kraka iz Razdrtega v smeri Gorice in Trsta. Boštjančič nam je tudi povedal, da so sedaj odstranjene vse

ovire vojaškega in birokratskega značaja, ki so doslej onemogočale izdelavo načrta za odsek med Razdrtim in Vipavo. Za odseke po Vipavski dolini do meje z Italijo pa itak ni problemov. Ko bi bil denar na razpolago bi lahko kaj kmalu pričeli z deli, tako da bi bila avtocesta med Gorico in Ljubljano gotova že v nekaj letih.

Brez dvoma bodo o tem govorili v ponedeljek v Novi Gorici, kjer se bo na delovnem obisku mudil predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek, ki se bo ob 13.30 v hotelu Delta srečal s predstavniki občin Nova Gorica, Ajdovščina, Idrija in Tolmin. Novogoričani seveda zahtevajo avtocesto enako kot jo zahteva Gorica na italijanski strani. Gospodarski razvoj celotnega območja je odvisen od gradnje te avtoceste. Vsi napor Gorice in Nove Gorice so bili usmerjeni v razvoj sodelovanja ob meji, vse naprave na obmejnem postajališču na obeh straneh so v to usmerjene. Prav o tem naj bi govorili tudi na posvetu, ki ga pripravlja družba za upravljanje avtoporta SDAG 2. oktobra. Na posvet so povabili namestnika ministra za zunanje zadeve Slovenije Talerja in Raurberjevo ter predstavnika ministrstva za prevoze. Navzoči bo tudi predstavnik kabineta za zunanje zadeve iz Rima, predstavniki Dežele ter krajevnih uprav in drugih javnih ustanov z Goriške.

(AWS)

V Katoliškem domu na pobudo ZSKP Predstavitev zbornika in Vodopivčevih zbirk

Človeški in ustvarjalni lik Vinka Vodopivca je močno zasidran v goriskem prostoru, zato ne preseneča, da se na eni in drugi stani meje kar vrstijo prireditve ob 40. obletnici skladateljeve smrti. Po veliki svečanosti prejšnjo nedeljo v Kromberku so predsinoči v Katoliškem domu v Gorici na pobudo ZSKP pripravili kulturni večer, na katerem so predstavili troje zanimivih publikacij: zbornik oz. posebno številko Goriškega letnika, ki ga je Goriški muzej iz Nove Gorice posvetil Vodopivčevi obletnici, ter pesmarici Vodopivčevih skladb Moje gosli in Naša Soča, ki ju je založila Zveza slovenske katoliške prosvete.

Večer je začel mešani pevski zbor Rupa-Peč, ki je pod vodstvom Zdravka Klanjščka izvedel nekaj Vodopivčevih skladb. Po kratkem nagovoru Franke Žgavec so nato predstavili publikacije. Muzikologinja Slavica Mlakar, ki je zbrala in uredila gradivo za obe novi pesmarici, je predstavila ti dve publikaciji in širše Vodopivčevo delo, ravnateljica Goriškega muzeja Slavica Plahuta in zgodovinar Marjan Breclj pa sta nato ob predstavitvi zbornika o Vodopivcu ponudila občinstvu še vrsto zanimivih informacij o tej pomembni primorski kulturni osebnosti. (foto Maričič)

Min. dov. 4/5233

CASSO2/18

conto Donna

**Ena
Ženska,
en
avtomobil
Y 10**

**in eno
potovanje
v
Egipt**

OD 10. SEPTEMBRA
DO 5. OKTOBRA 1992
BOŠ LAHKO
ZADELA
POTOVANJE
V EGIPT;
ČE ŽE IMAŠ
TEKOČI RAČUN
CONTODONNA
EN AVTOMOBIL Y 10
BO MORDA TVOJ.

**CASSA DI RISPARMIO
DI GORIZIA**

Assitalia

GLAVNA AGENCIJA - GORICA

V VSEH NAŠIH POSLOVALNICAH SO NA GOLED NA POSREDOVANJE ANALITIČNO-INFORMATIVNIH
POLAH POJASNILA O VSIH OBRETI, O CENAH STORITEV IN O POGOJI POSLOVANJA.

Še čakajo, da Rim odloči, če in kdaj se bo zanje začelo šolsko leto "Kalvarija" 28 dijakov zavoda Cankar

Včeraj smo na tržaški strani našega dnevnika poročali o pozivu sen. Flaminia Piccolija, poročevalca zakona za humanitarne posege v korist beguncem iz bivše Jugoslavije, ki je na poseg senatorja Darka Bratine, priporočil vladi, naj spodbuja ne pa ovira vključevanje dijakov iz novih sosednjih držav v slovenske šole v Italiji.

To priporočilo je še posebno pomembno za 28 dijakov iz Nove Gorice in okolice, ki so se letos vpisali v prvi razred poklicne trgovske šole Ivan Cankar v Gorici in ki še vedno ne vedo, ali jo bodo lahko obiskovali v tem šolskem letu. Na ravnatelstvu namreč še vedno čakajo na odgovor z ministrstva, ali jim bodo dovolili odprtje druge vzporednice. V šoli redno deluje en prvi razred s 26 dijakov (iz Italije). Za vseh 54 predpisanih bi bili potrebni dve vzporednici, toda navodila finančnega ministrstva, kot nam je povedal ravnatelj prof. Vladimir Šturm, letos prepovedujejo odpiranje novih šol in razredov. Na zavodu Cankar sta sicer lani bili v prvem razredu dve vzporednici, oviro pa predstavlja dejstvo, da bi ponovno odprtje dveh vzporednic v prvem razredu povečalo za eno enoto skupno število razredov.

»Na podlagi predpisov smo bili prepričani, da bomo imeli dve vzporednici«, nam je povedal ravnatelj Šturm, »toda nato so posegla navodila s finančnega ministrstva. Jaz ne morem odpreti druge vzporednice brez dovoljenja šolskega skrbnika, ki pa se tudi mora držati predpisov. Višji deželni šolski skrbnik je sicer že posegel pri šolskem ministrstvu, naj bi izjemoma v našem primeru dovolili odprtje druge vzporednice, na odgovor pa še vedno čakamo.«

Problem je torej - vsaj uradno - finančne narave. V resnici pa se za tem skriva tudi nekaj drugega. Ko bi

presežno število dijakov bilo iz Italije, bi najbrž država brez velikih težav našla razmeroma neznatno vsoto denarja (govor je o nekaj desetinah milijonov lir) za delovanje novega razreda. Ker pa gre za dijake iz Slovenije, marsikdo nasprotuje odprtju vzporednice. Gotovo to moti nacionalistične kroge, a ne samo njih. Tudi v samih šolskih krogih so pomisleki, ki se sklicujejo na ustanovni zakon za slovenske šole, po katerem so le-te namenjene pripadnikom slovenske manjšine. »Tudi mi si postavljamo vprašanje«, pravi ravnatelj Šturm, »ali naj bodo naše šole odprte vsakomur, ali pa so namenjene izključno potrebam manjšine. Jasno je namreč, da bi v primeru večjega priliva iz Slovenije interesi teh zunanjih koristnikov zlahka prevladali nad koristjo manjšine«. Ravnatelj pri tem navaja težave zaradi razlik v predhodni izobrazbi dijakov, težave pri obvladanju italijanščine in drugo. Tudi sam ima torej pomisleke, čeprav po drugi strani poudarja, da prinaša pretok dijakov čez mejo mnoge koristi, tako za rast in pomen slovenskih šol, kot tudi zaradi pestrejšega okolja, ko se drug ob drugem izobražujejo dijaki z obeh strani meje. Ravnatelj zaradi tega upa, da bo problem čimprej rešen in da bo z ministrstva le prišlo dovoljenje za odprtje vzporednice.

Upati je, da bo poseg senatorjev Bratine in Piccolija v rimu premaknil stvari z mrtve točke. To pričakujejo ne samo starši in dijaki, ki še ne vedo, če in kdaj se bo zanje začelo šolsko leto, temveč vsi, ki se tostran in onstran meje zavedajo, da bomo samo z medsebojnim odpiranjem, premagovanjem birokratskih ovir in vsakršnih-miselnih pregrad lahko odpravili vidne in nevidne zidove, ki še vedno ločujejo posamezne dele goriškega prostora.

Koncert za mir v Doberdolu

"Proti vsaki obliki nacionalizma, za mir v državah bivše Jugoslavije, za samoodločanje narodov". Tako se glasi naslov prireditve, ki jo mladinci Stranke komunistične prenovne pripravljajo v občinskem parku v Doberdolu jutri popoldne. Od 16. ure dalje bo mirovniški koncert glasbenih skupin Desmondus, Mirror Train, Garden Wall in Mosquito Heads.

Mocchiut in Tomizza te dni v Romansu

V Romansu bodo danes ob 11. uri odprli antološko razstavo kiparskih del Pina Mocchiuta. Razstava bo naogled do 25. oktobra v Villi della Torre.

V Romansu pripravljajo tudi zanimiv literarni večer na pobudo sekcije ACLI: v ponedeljek ob 20.30 bodo v kleti posestva Bader v Fratti imeli v gosteh znanega tržaškega pisatelja Fulvia Tomizzo.

Tatovi okradli priletno ženico

Tatovi so včeraj, najbrž med 10. in 12. uro, obiskali stanovanje 81-letne ženske v Ul. Balilla 19 ter odnesli nekaj zlatnine in drugih dragocenih predmetov. V teku je preiskava.

Policija, karabinjerji in finančni stražniki so včeraj izvedli širšo akcijo na Goriškem. Pregledali so 1.535 oseb (vključno s pregledi na meji) in 15 javnih lokalov. Pri Vilešu so ustavili mladoletni Rominji, ki sta se peljali v tak-siju in imeli pri sebi dva izvijača.

razna obvestila

PD Podgora vabi v jutri ob 18.30 na koncert "Vinko Vodopivec v cerkveni glasbi", ob 40-letnici skladateljeve smrti. Koncert bo v župnijski cerkvi v Podgori. Vstop prost.

SPDG rekreacija. Vadbo pričnemo v torek, 29. t.m., ob 21. uri v telovadnici Kulturnega doma.

Pevski zbor Jezero sporoča, da bo prva vaja v novi sezoni v torek, 29. septembra, ob 20. uri na sedežu KD Jezero. K sodelovanju vabijo, poleg dosedanjih pevcev, tudi občane, ki jih veseli petje in ki bi se radi pridružili zboru.

KD O.Župancič obvešča, da bodo v prihodnjem tednu obnovili pevsko dejavnost. Prva vaja otroškega pevskega zbora bo že v ponedeljek, 28. t.m., ob 15. uri v domu Andreja Budala. Mešani pevski zbor pa se bo na prvi vaji zbral naslednjega dne, v torek, 29. t.m., ob 20.30. K sodelovanju vabijo nove člane.

KD Kras Dol-Poljane pripravlja plesni tečaj. Sestanek interesentov bo v šoli v Dolu v četrtek, 1. oktobra, ob 19.30.

V Kulturnem domu v Sovodnjah se v torek, 29. t.m., začne plesni tečaj (začetni in nadaljevalni). Informacije in prijave: Tanja Vižintin, tel. 882338.

kino

Gorica

VITTORIA 18.20-20.10-22.00 »Americani«. Igrata Al Pacino in Jack Lemmon. Zmagovalec na Festivalu v Benetkah z najboljšim igralcem (J.Nicholson).

CORSO 17.30-22.00 »Basic instinct«.

VERDI 17.30-22.00 »Batman, il ritorno«.

Nova Gorica

SOČA 16.30 »Peter Pan«, 18.30-20.30 »Jekleni konjčki«, 22.30 »Globoko modro«.

pogrebi

Danes v Gorici ob 9.20 Giovanni Clemente iz bolnišnice Janeza od Boga v Špeter ob Soči, 10.30 Emilio Medessi iz splošne bolnišnice na glavno pokopališče ter ob 12. uri Luigina Luvisutti iz kapele na glavnem pokopališču v cerkev sv. Jožefa Obrtnika in na pokopališče v Ločniku.

GORIŠKA POKRAJINSKA UPRAVA

Predmet: Objava izvlečka o izidu privatne dražbe za dodelitev del v zakup za ureditev in razširitev pokrajinske ceste »Tržič - Gradež (Monfalcone - Grado)«, IV. del (Izključna cena dražbe 1.119.490.000.- lir).

V smislu člena 20. zakona št. 55, z dne 19. marca 1990, sporočamo, da se je v dneh 22., 23. in 25. junija 1992 vršila dražba za dodelitev v zakup zgoraj navedenih del.

- A) - Vabljen podjetja: 187;
- B) - Pripuščena sodelujoča podjetja: 92;
- C) - Sistem dodelitve: člen 1, črka d), zakona št. 14 z dne 2.2.1973;
- D) - Izbrano podjetje: Ditta S.E.I. Strade Edilizia Industria s.a.s. - Gorica z 14,400 % znižanjem dražbe (srednja ponudba - 14,596 %).

Integralni tekst obvestila je razobešen na oglasni deski na sedežu sektorja, ki daje v zakup in na oglasni deski občine Gorica.

Gorica, 26. septembra 1992

Funkcionar oddelka
ing. Fulvio Finocchiaro

Generalni tajnik
Raffaello Fabbro

GORIŠKA POKRAJINSKA UPRAVA

Predmet: Objava izvlečka o izidu privatne dražbe za dodelitev del v zakup za ureditev in razširitev pokrajinske ceste »Tržič - Gradež (Monfalcone - Grado)«, II. del (Izključna cena dražbe 1.454.625.000.- lir).

V smislu člena 20. zakona št. 55, z dne 19. marca 1990 sporočamo, da se je v dneh 15., 16. in 18. junija 1992, vršila dražba za dodelitev v zakup zgoraj navedenih del.

- A) Vabljen podjetja : 192;
- B) Pripuščena sodelujoča podjetja: 106;
- C) Sistem dodelitve: člen 1, črka d) zakona št. 14 z dne 2. 2. 1973;
- D) izbrano podjetje: Ditta Edilfognature s.p.a. — Gorica z 10, 62 % znižanjem dražbe (srednja ponudba: — 10,675%).

Integralni tekst obvestila je razobešen na oglasni deski na sedežu sektorja, ki daje v zakup in na oglasni deski občine Gorica.

Gorica, 26. septembra 1992
Funkcionar oddelka
ing. Fulvio Finocchiaro

Generalni tajnik
Raffaello Fabbro

Predavanje prof. E. Apiha o zlomu marksizma

Človeške sebičnosti se ne da izkoreniniti

VOJMR TAVČAR

»Če hočemo biti srečni, potrebujemo socializem. Če hočemo graditi socializem, potrebujemo dolarje. Problem je v tem, da tisti, ki imajo dolarje, nočejo socializma.« S to nedvomno slikovito, čeprav nekoliko poenostavljeno prispodobo, ki si jo je sposodil od nekega svojega prijatelja, je tržaški zgodovinar Elio Apih ponazoril enega od vzrokov zloma marksizma in realsocialističnih družb. Marksizem - toda to je značilna pomanjkljivost vseh revolucionarnih teorij - je zelo podrobno preučil sistem porazdeljevanja bogastva in dobrin v družbi, še zlasti v kapitalistični družbi. Veliko manj poglobljen, pravzaprav površen pa je v analizi načina proizvodnje dobrin in bogastva. Vedel je kako porazdeliti dolarje v družbi, ni vedel pa, kako se te dolarje ustvarja.

S predavanjem prof. Elia Apiha, docenta na tržaški filozofski fakulteti in avtorja zanimivih študij o marksizmu, je tržaški Krožek za kulturo in umetnost začel svojo jesensko sezono. Uvodno predavanje je bilo posvečeno stoletnici delavskega gibanja v Trstu, vendar prof. Apih se - tudi v dogovoru s prireditelji - ni zaustavil v faktografskem obnavljanju dogodkov, ki so privedli do nastanka delavskega gibanja v mestu, pač pa mu je bila stoletnica samo spodbuda za razmišljanje o vzrokih krize marksizma, ki je imela v teh letih svojo najbolj eklatantno manifestacijo prav v zlomu in zatonu realsocialističnih režimov. Njegovo razmišljanje ni hotelo biti celovit obračun marksistične izkušnje. Veliko bolj skromno je hotel v ta obračun vpisati le nekaj postavk, ki so se mu zdele pomembne, medtem ko bo dokončen obračun zahteval še veliko časa, raziskav in razmišljanja.

Ob predpostavki, da je bilo to stoletje s prispevkom marksizma in delavskega gibanja zelo pomembno za družbeni in kulturni, seveda pa tudi za gmotni napredek človeštva, je prof. Apih poudaril, da je bistvo socializma zelo staro. Že Macchiavelli je na primer pri opisovanju upora »ciom-pov« (delavcev, ki so obdelovali volno) ob koncu 14. stoletja v Firencah enemu od voditeljev gibanja dal v usta nekatere trditve in načela, ki so zelo moderna: načelo o pravičnejši porazdelitvi družbenega bogastva, načelo o enakosti vseh ljudi, nujnost prevzema oblasti. Vsa zgodovina delavskega gibanja je prežeta s to potrebo po napredovanju, s sposobnostjo prelomov in tudi s sposobnostjo spreminjanja stvarnosti.

Zakaj pa je marksizem sedaj zašel v krizo? Zakaj so se realsocialistične države zrušile kot slabo grajena poslopja brez temeljev?

Nekateri razlogi (postavke v obračunu), ki jih navaja Elio Apih, so sledeči:

1. Marksizem je bil zmes stvarnosti in utopije. In ko je s tehnološkim napredkom delavski razred izgubil na svoji središčnosti ter je postal šibkejši, se je tudi utopija »raztelesila« ter se vrnila v kraljestvo idej.

2. Družba se ni postopno proletarizirala, kot je predvidel Marks. Nasprotno z družbenim in gospodarskim napredkom ter z enakomernejšo porazdelitvijo bogastva so se tudi potrebe zelo razčlenile. Družba je postala kompleksnejša (tudi v opuščanju tradicionalnih simbolov, srpa in klavirja je prof. Apih bral zavest, da ti simboli, ki so opisovali preprosto, manj razčlenjeno družbo iz začetkov kapitalizma, niso več ustrezni za simboliziranje sodobne kompleksne tehnološke stvarnosti), delavski razred pa le ena od njenih komponent. Socializem ni znal tolažiti potreb celotne družbe, znal je rešiti probleme, ki so se postavljali v 19. stoletju (večja pravič-

nost, pravica do dela itd), ne pa problemov kompleksnejših družb 20. stoletja (med temi problem zelo visoke ravni svobode).

Zaradi tega in zaradi teorije ter prakse o razrednem boju po oceni prof. Apiha delavskemu gibanju ni nikoli uspelo, da bi postal splošni razred, predstavnik in zagovornik interesov vse družbe, kar je na primer uspelo buržuaziji s francosko revolucijo. Petdeset let po padcu Bastille je bil svet - pravzaprav Evropa povsem spremenjena. Nekaj podobnega pa se po oktobrski revoluciji ni zgodilo.

Apih je navedel še vrsto šibkosti marksizma: od jakobinskega koncepta partije, ki ga je prevzel Lenin (uzakonitev nekaterih gotovosti, ki preprečujejo ali vsak otežkočajo možnost izbire in kritike), do že omenjenega preziranja načina proizvodnje bogastva, do dejstva, da je bila ideja vselej pomembnejša od človeka, do dejstva, da je uresničil neko abstraktno enakost, ki je bila bolj organizacija konsenza kot pa resnično politično razmišljanje. V bistvu se z jakobinskim in torej tudi z marksističnim modelom živi v fikciji. To pa je po oceni prof. Apiha tudi glavni razlog, da so se realsocialistične družbe zrušile v bistvu čez noč.

Marksizem in delavsko gibanje imata velike zasluge za družbeni napredek v zadnjem stoletju. Vendar pa sta bila vselej v podrejenem položaju. In to je po oceni prof. Apiha zelo razumljivo, saj svet lahko spremeni samo, kdor zna biti in je »splošni razred«.

Zrušenje vzhodnih režimov pa - sedaj ko je začetna evforija mimo - ni brez posledic. Na ravni idej sta s krizo Vzhoda pod vprašajem tudi temeljni načeli sodobnega sveta, kot sta enakost in naravne pravice. In kriza ideje naprednosti bi lahko imela tudi hude posledice. Na praktični, vsakodnevni ravni so problemi ravno tako dramatični: že v državi, kot je Madžarska, kjer je bil izhod iz realnega socializma med manj travmatičnimi, je sedaj 30 odstotkov prebivalstva pod ravniyo revščine in živi v bedi, 20 odstotkov prebivalstva pa se bedi hitro približuje, proti 10 odstotkom ljudi, ki so hipno obogateli in to svoje bogastvo tudi manifestativno izkazujejo navzven. Kako rešiti ta protislovja brez družbenih eksplozij?

Marksizem je nedvomno v krizi in najbrž - čeprav vsi s tem ne soglašajo - kot izkušnja zaključen. Razlogi, zaradi katerih je nastal, pa niso odpravljeni in so v nekaterih družbah (državah bivše Vzhodne Evrope, v državah takoiimenovanega tretjega sveta, pa tudi v marsikateri razviti družbi) še veliko bolj akutni kot v preteklosti. S prof. Apihom lahko s kančkom grenkobe ugotovimo, da je s krizo marksizma človeštvo napravilo eno največjih priložnosti svoje zgodovine, da bi zgradilo bolj humano družbo. Nedvomno ni, kot je dodal Apih sklicujoč se na nekega svojega prijatelja, »nič nevarnejšega od načrtovanja prihodnosti, ki temelji na ideji, da bo mogoče izkoreniniti sebičnost iz človeške duše«. Je pa tudi res - in tu je spet citat prof. Apiha - da, »če se človek ne more izboljšati, se pa lahko poslabša«.

Ta trditev, vključno z dejstvom, da so še vedno akutni razlogi, zaradi katerih je marksizem nastal, osmišlja še vedno delo in prisotnost leveice, njeno angažiranost v demokraciji, njen boj, da temeljni načeli enakosti in naravnih pravic preživita krizo brez hušjih pretresov. In v tej bitki za popolnejšo demokracijo najbrž ne kaže pozabiti niti na Marksa: v njegovi teoriji je marsikatera hiba (in prof. Apih je navedel številne), vendar je redkokdo znal tako prodorno kot on - in to priznavajo sedaj tudi Američani - analizirati kapitalistično družbo. Za levico (seveda ne več marksistično) bi bila velika škoda, če bi s krizo marksizma Marks postal premoženje konservativnih sil.

Kljub težavam kakovostno in pomensko zastavljena sezona 1992/93

Nova koncertna sezona GM v znamenju Kogojeve stoletnice

JOŽE KOREN

Umetniški svet Glasbene matice pod vodstvom Janka Bana je pred dnevi dokončno ali skoraj dokončno oblikoval abonmajske koncertne sezono naše glasbene ustanove 1992/93. Čeprav je žal še vedno odprtih nekaj vprašanj, med katerimi predvsem zelo pomembno vprašanje razpoložljivosti velike dvorane Kulturnega doma, je že znano, da bo koncertna sezona obsegala osem koncertov, od razpoložljivosti dvorane Kulturnega doma (zaradi njene dokončne kolavdacije po opravljenih zahtevanih varnostnih posegih) pa je odvisna izvedba še devetega predvidenega koncerta Slovenske filharmonije. V primeru, če dvorana ne bo na razpolago, si je vodstvo Glasbene matice že zagotovilo termine za izvedbo koncertov (iz prostorskih razlogov brez devetega) v dvorani gledališča Mela. Vendar je upanje tisto, ki zadnje umre, zato je seveda še vedno utemeljeno pričakovanje, da se bo sezona lahko iztekla v tradicionalnem ambientu Kulturnega doma.

Čeprav bo koncertna sezona, ki naj bi se začela 5. novembra v vseh svojih detajlih urando predstavljena sredi oktobra na tradicionalni tiskovni konferenci, pa lahko že zdaj po pogovoru z vodjem umetniškega sveta Jankom Banom, povemo nekaj o njenih glavnih značilnostih. Prva in najpomembnejša je vsekakor ta, da bodo prvi trije koncerti izrecno posvečeni skladatelju Mariju Kogoju v okviru praz-

novanja 100-letnice njegovega rojstva in da bodo njegova dela vključena tudi v sporede še nekaterih koncertov. Uvodni »poklon Kogoju« bo izvedel naš domači mešani pevski zbor Jacobus Gallus pod vodstvom dirigenta Stojana Kureta, ki bo predstavil izbor Kogojeve zborovske glasbe. Pri tem velja seveda vsaj omeniti, da bo ta uvodni koncert sezone povezan s svečanim uradnim poimenovanjem glasbene šole GM po skladatelju Kogoju. Sklep o tem je sprejel upravni odbor GM na eni svojih prejšnjih sej, kaj več o tem pa bomo seveda še poročali v prihodnjih dneh.

V »Poklon Kogoju« bo izveden tudi koncert Kogojevih samosplovov in klavirskih skladb v izvedbi tržaške sopranistke Stelie Doz in pianistke prof. Neve Merlak, spet na naslednjem koncertu pa bo priznani slovenski violinist Tomaž Lorenz (sicer tudi član znanega Tria Lorenz) s pianistko Alenko Šček izvedel Kogojeve violinske skladbe.

Kot rečeno pa bodo Kogojeve skladbe prisotne tudi na sporedih nekaterih drugih koncertov. Tako bo na sporedu predvidenega koncerta Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Marka Lotonje prvič izvedenih nekaj Kogojevih bagatel za klavir v instrumentaciji Pavleta Merkúja. Po dogovoru z GM bo Slovenska filharmonija te skladbe vključila tudi v svoj letni koncertni repertoar. Ko že govorimo o koncertu orkestra Slovenske filharmonije naj vsaj omenimo, da bo posebna privlačnost koncerta nastop mlade tržaške harfistke Jas-

ne Corrado-Merlak, ki bo izvajala znameniti Rodrigov Concierto di Aranjez v inačici za harfo, ki jo je v izvirniku za kitaro napisal avtor sam.

Kogojevemu skladateljskemu opusu bo posvečen nadalje del koncerta za dva klavirja Beatrice Zonta-Vesna Zuppin z izvedbo njegove skladbe Fuga.

Sicer pa bo značilnost nove abonmajske koncertne sezone GM tudi sicer v poudarku na skladbah tržaških oz. deželnih avtorjev in na skladbah povečini iz tega stoletja, čeprav kakšne izrazito sodobne avantgardne glasbe ne bo. S temi deli se nam bo predstavil predvsem tržaški trio Giorigo Marcossi (flavta), Lino Urđan (klarinet), Vojko Cesar (fagot) godalni kvartet GM pa bo svoj koncertni program obogatil s sodelovanjem fagotista slovenskega rodu Francesca Furlanicha.

Repertoar abonmajske koncertne sezone GM 1992/93 bosta obogatila še Godalni trio iz Minska, ki je lani po sili razmer odpadel in pa nastop zbora Ljublanskih madrigalistov, ki bo v eni od tržaških cerkva (verjetno v cerkvi Madonna del Mare) izvedel dve maši.

V celoti torej repertoar, ki bo ob dolžnem »poklonu Kogoju«, katerega celotni skladateljski opus je v naši pa tudi širši javnosti vse premalo poznan, prav gotovo zadovoljil ljubitelje glasbe, Glasbeni matici pa gre vsekakor priznanje, da je kljub znanim gmotnim težavam vložila vse sile za kakovostno in pomensko zastavljeno sezono.

Klavičembalistka Marinka Breclj bo koncertirala na Repentabru

Še en popoldan baročne glasbe

Marinka Breclj

Jutri, 27. septembra bo na Repentabru tretji koncert iz ciklusa Glasbeni popoldnevi stare in sodobne glasbe, tokrat posvečen izključno baročni glasbi. Osrednji del sporeda predstavljajo skladbe za čembalo, s katerimi se bo predstavila našemu občinstvu slovenska klavičembalistka Marinka Breclj. Marinka Breclj se je rodila v Bocu kot hči slovenskih staršev. Tam je tudi študirala in diplomirala na tamkaj-

šnjem konservatoriju iz klavirja. Nato je šla študirat na Dunaj klavir, čembalo in komorno glasbo. Leta 1987 je na dunajskem konservatoriju diplomirala iz čembala. Marinka Breclj (ki zdaj živi in deluje na Dunaju) ima zelo obširen repertoar skladb za čembalo. Nastopala je v Italiji, Avstriji, Nemčiji, Švedski, Jugoslaviji in Mehiki. Igrala je tudi na raznih festivalih kot so na primer Dunajski Festival, Festival skladateljic (v Nečiji), za Glasbeno mladino itd. Snemala je za RAI in za avstrijski Radio, v letu 1989 pa je izšla njena plošča pri dunajski založbi KKM.

Ko govorimo o repertoarju za čembalo, pa ne smemo pozabiti na pomen, ki ga je ta instrument imel na sploh za evropsko glasbo. Klaviatura je omogočila razvoj harmonije in prav ta odlikuje našo glasbo pred glasbo drugih kultur. Po barvitosti je indijska glasba bogatejša od naše in isto bi lahko rekli glede na ritem za afriško glasbo. Pomen harmonije pa odkrijemo zlasti v stari glasbi. Čembalo uglasujemo drugače kot klavir: za to so razni sistemi, ki se med seboj razlikujejo tako po kraju, kot po času nastanka. Ker bi razlaga teh sistemov presegla okvir predstavitve nedeljskega koncerta, naj omenimo le, da bo čembalo uglasen v sistemu Vallotti (uglasitev, za katero se je zelo zavzemal Tartini!) in da so v tem sistemu razne tonalitete različne med seboj tudi v intervalih in ne le po višini (kot je to značilno za današnji klavir).

Poleg skladb za čembalo (Buxtehude, Fux), bomo lahko na jutrišnjem koncertu poslušali še skladbe za alt, solistični instrument (viola da gamba in flavta) in basso continuo (Buxtehude, J. S.Bach).

Svojska ikonografija J. Kastelica

Do konca oktobra bo v sežanskem kulturnem domu Srečka Kosovela razstava risb domačega slikarja Janka Kastelica. Kastelic, ki je že od leta 1984 član Društva slovenskih likovnih umetnikov, bi moral v sežanskem kulturnem hramu razstavljati že pred letom dni, a je vojna v Sloveniji preprečila otvoritev njegove razstave.

Tudi tokratno razstavo odlikuje svojska in intuitivna izpoved, ki jo Kastelic neguje in gradi že skoraj 20 let. Čeprav se ciklus petinštiridesetih del tematsko in motivno navezuje na njegovo začetno obdobje, lahko pozoren obiskovalec opazi drugačno razsežnost in kompozicijske rešitve. Za Kastelico je značilna mešana tehnika, s katero slikar odvzema, dodaja in

jedka barve. Barve, ploskve in površine pa predstavljajo elementarni jezik. Kastelic se torej prav po svojem izvirnem načinu slikanja razlikuje od ostalih svojih stanovskih kolegov.

»Slike žive v polnem, toplem zemeljskem koloritu, ki ga prestrzajo hladne, zlate, živordeče in komplementarne barve. Znotraj tega ploskovnega, deloma geometrijskega figuralnega in predmetnega sveta se zazdi, da gledamo nek bogat pripovedni kolaž in grafično upodobitev, ki pa ima zgolj slučajno asociativnost. Kastelic gradi logično uravnoreženo kompozicijo enostavnih likov in oblik na učinku svoje estetske obdelane površine. Dovolj nam, da svobodno potujemo po sliki, ki iz-

žareva energijo in bogato ikonografijo, kjer se v globini prepletajo njegovi simboli, zapisi in arhetipi intimnega bivanjskega občutja.« je v katalogu zapisala umetnostna zgodovinarica Polona Škodič.

Tudi motivno je razstava bogata. Poleg večinskega dela ciklusa slik, ki bi ga lahko poimenovali Povest o kruhu, zasledimo ženske figure in portrete. Sicer pa je razstava likovnih del že 24. samostojna Kastelčeva razstava. Slikar pa se je predstavil že na številnih skupinskih razstavah in sodeloval na raznih ekstsmporih, kjer je prejel tudi razne nagrade in priznanja. Pred kratkim se je udeležil slikarske kolonije na Pokljuki, sedaj pa odhaja na likovno kolonijo v Rogaško Slatino. (OKS)

Na treningu v Estorilu je Senna zletel s proge Ferrari vse bolj tone

ESTORIL — V prvem dnevu treningov za jutrišnje avtomobilistično VN Portugalske, 14. dirko za svetovno prvenstvo v formuli ena, so pri Ferrariju doživeli doslej najhujše razočaranje v sezoni, ki je že tako katastrofalna. Francoz Alesi je namreč dosegel šele 10. čas, njegov kolega Capelli pa celo enaindvajseti čas!

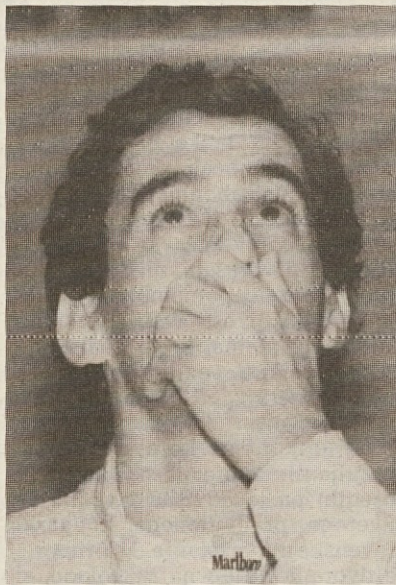
Vedeli smo, da nam dirkališče v Estorilu sploh ne ustreza, zato pa smo tu dopotovali brez »supermotorjev« za kvalifikacije, se je opravičeval odgovorni pri italijanski hiši Harvey Postlthwaite, svetovalec predsednika Montezemola Niki Lauda pa je priznal, da je sezona pri kraju in da je sedanja inačica rdečih Maranellovih bolidov že izčrpana in v bistvu neuporabna, novo pa načrtuje angleški mojster Barnard.

Sicer pa je prvi dan preizkušanj v Estorilu minil brez presenečenj, se pravi v znamenju absolutne premoči

williamsorcev Mansella in Patreseja. Edinole Williamsi se s svojimi »aktivnimi amortizerji« ustrezno prilagajajo zelo nagubanemu asfaltu dirkališča, na katerem ostala vozila dobesedno poskakujejo. Zadeva je zelo nevarna, če vemo, da si je Berger zaradi tresljajev celo spahnil vretenca, Ayrton Senna pa je pri hitrosti 295 km na uro izgubil prednji del vozila in zletel s proge, k sreči brez posledic.

Najboljši dirkači so dosegli sledeče rezultate:

1. Mansell (williams) 1:13,041; 2. Patrese (williams) 1:13,672; 3. Berger (mclaren) 1:15,117; 4. Senna (mclaren) 1:15,343; 5. Schumacher (benetton) 1:15,356; 6. Hakkinine (lotus ford) 1:16,173; 7. Alboreto (footwork) 1:16,282; 8. Herbert (lotus ford) 1:16,755; 9. Brudnle (benetton) 1:16,796; 10. Alesi (ferrari) 1:16,937; 11. Boutsen (ligier renault) 1:17,332; 12. De Cesaris (tyrrell ilmor) 1:17,356 itd.

Zamišljeni Ayrton Senna

Po kritikah tajnika FIFA Josepha Blatterja Nogomet spet pod udarom zaradi tujcev na tribuni

RIM — Potem, ko je tajnik FIFA Joseph Blatter ostro napadel tiste italijanske klube, ki svoje »odvečne« tujce pošiljajo na tribuno (posebno je imel v mislih Milan), se je v Italiji spet razplamtela polemika okrog tega vprašanja, ki je buril duhove že pred koncem prejšnje sezone. Izjave Blatterja so opogumile tiste, ki se zavzemajo za revizijo pravilnika tukajšnje nogometne zveze, po katerem smejo društva najeti neomejeno število tujcev, a na vsaki tekmi lahko nastopajo le trije. Trener Juventusa Trapattoni je ponovno predlagal, naj bi odvečnim tujcem omogočili vsaj sedenje na klopi za menjave, sicer je popolen nesmisel, da se jih sploh najema. Trapattoni je tudi spet prišel na dan z zamislijo, naj bi število menjav povečali na sedem, tako kot to že velja za svetovna prvenstva.

Vprašanje tujcev je bila tudi ena osrednjih tem včerajšnjega sestanka

predsednikov poklicnih klubov. Vodja »lege« Nizzola jemlje Blatterjeve izjave kot sugestijo, ki pa je v letošnji sezoni ni več mogoče uresničiti. Po njegovem mnenju je treba vsekakor sedanji pravilnik spremeniti. Kaže, da se klubi zavzemajo za časten kompromis: v prihodnji sezoni naj bi vsako društvo najelo največ štiri tujce, hkrati naj bi igrali največ trije, četrti pa bi smel na klop za menjave. Takšno stališče se zdi na prvi pogled kar logično, a ima majhno lepoto napako: je v nasprotju s smernicami Evropske gospodarske skupnosti o prostem pretoku »delavcev« znotraj EGS.

Pri nogometni zvezi FIGC pa si Blatterjev nastop razlagajo po svoje. Tajnik FIFA ni napadel zveze, tako pravi, ampak brezglavo politiko društev, ki tujim klubom jemljejo igralce, da bi te klube ošibili, igralcev pa nato ne pošiljajo niti na igrišče.

Srečanje z Arianno

Na sedežu TPK Sirena se je sinočnjega srečanja z jadralko Arianno Bogatec, udeleženko letošnjih poletnih olimpijskih iger v Barceloni, udeležilo lepo število uglednih gostov

V 1. slovenski nogometni ligi Maribor v Izoli

KOPER - V slovenski zvezni nogometni ligi bodo danes vnaprej odigrali dve tekmi 7. kola in sicer SCT Olimpija - Potrošnik ter Belvedur Izola - Maribor Branik, obe s pričetkom ob 16. uri. Tekmi so preložili zaradi povratnih tekem evropskih pokalov, ki čakajo slovensko trojko SCT Olimpijo, Belvedur Izolo in Maribor Branik v sredo, ko v Ljubljani gostuje Milan, v Izoli Benfica, Maribor pa gostuje v Madridu. Derbi 7. kola bo vsekakor v Izoli, kjer bosta trenerja Marjon in Bloudek testirala svojo ekipo pred sredo. Gostitelji imajo prednost domačega igrišča in pa vse boljšo igrjo, medtem, ko Mariborčani nikakor ne morejo iz krize, povrh pa so ostali brez prvega vratarja Dabanoviča ter Šterbalja. Pri Izoli se vrača v ekipo Kraja, počivati pa bo moral zaradi dveh rumenih kartonov Gregorič.

Tekma bo vsekakor izjemno zanimiva in obeta se polna tribuna.

Za Bežigradom SCT Olimpija ne bi smela imeti problemov s Potrošnikom. (Kreft)

Polfinale za Davisov pokal Švica vodi z 2:0

ŽENEVA — Po prvem dnevu polfinalne tekme za teniški Davisov pokal Švica v ženevi po pričakovanjih z 2:0 vodi proti Braziliji. Marc Rosset je s 6:3, 7:5, 7:5 odpravil brazilskega št. 1 Oncisa. Na hitri sintetični površini je bil njegov servis za Oncisa neresljiva uganika. Še lažje je do zmage prišel Hlasek. Mattarja je dopravljal z gladkim 6:2, 6:3, 7:6.

V drugem polfinalu merita moči reprezentanci ZDA in Švedske.

Med favoriti tudi naša združena nogometna ekipa

Tudi za mladinska prvenstva je napočil čas, ko gre zares. Start mladinskih lig, v katerih nastopajo tudi naše ekipe, bo danes in jutri.

Veliko pričakovanje seveda vlada za prvenstvo najmlajših, v katerem prvič igrala naša skupna nogometna zamejska ekipa, ki bo nastopila z dresom proseškega Primorja. Dogovor med zainteresiranimi nogometnimi društvi je bil, da ekipo najmlajših prevzame Primorje, naraščajnikov pa Zarja. Dogovor so podpisala društva Brega, Bora, Primorja in Zarje. Bor in Primorje pa se bosta še vnaprej ukvarjala z najmlajšimi ter cibicani.

To bo letos enkratna preizkušnja za naše mlade nogometaše letnikov 1979/80, ki bivajo v dolinski občini, mestu, na vzhodnem in zahodnem Krasu. V tem prvenstvu bosta igrali dve naši ekipi, in sicer Primorje A, z igralci letnikov 1979, in Primorje B, z letnikom 1980. Tile nogometaši so v lanskem prvenstvu zelo uspešno igrali pri Zarji in Primorju. Pod vodstvom trenerjev Pertota in Kotnika trenirajo že ves mesec trikrat tedensko, kot dogovorjeno, in sicer na Proseku, v Bazovici in Dolini. Uradne tekme bodo na proseškem igrišču. Vzdušje v ekipi in okrog nje je enkratno in vsi nestrno pričakujejo prvi sodnikov žvižg.

Ekipi sta se dobro pripravili za prvenstvene boje. V tem prvenstvu bo nastopalo 16 ekip. Novost predstavlja San Canzian, ki so ga vključili v tržaško skupino, v kateri nastopajo tudi zveneča imena tržaškega mladinskega nogometa, kot sta lanski zmagovalce Fortitudo in Triestina. Naši bi se morali v tem prvenstvu izkazati, saj startajo kot eni izmed favoriti. Za ves slovenski nogomet bo to lepa priložnost, da se dostojno predstavimo, in to prvič s skupno zamejsko ekipo. Po tolikih letih so naša društva le našla skupen jezik in sestavila moštvo, ki bo v ponos vsem nam.

SPORED 1. KOLA: Campanelle - Montebello, CGS - Fortitudo, Roianese - Primorje B, Domio - Chiarbola, Triestina - Fani Olimpia, Primorje A - Esperia, Altura Muggesana - San Canzian, Portuale - Costalunga. (d.gr.)

V promocijski nogometni ligi okrepljeni Štandrežci in nespremenjeni Prosečani Juventina in Primorje pred zahtevno sezono

Pred jutrišnjim pričetkom prvenstev predstavljamo danes še Juventino in Primorje, ki bosta z igranjem v promocijskem prvenstvu predstavljala nogomet slovenskih društev na najvišji možni ravni. Prosečani so se v tej ligi štandrežcem pridružili letos, tako da bosta to prvenstvo razgibala tudi dva derbija.

JUVENTINA

LADO MARCHI (predsednik Juventine): »Zavedamo se, da nas v tem prvenstvu čaka izredno težka naloga, saj je, po mojem mnenju, letošnja liga veliko težja od lanske. Tu velja v prvi vrsti omeniti ekipi Lucinica in Cormoneseja, ki sta lani izpadli v to ligo in sta tako tudi nesporna favorita za takojšnji povratak v višjo kategorijo. Da bo letos konkurenca izredno huda, kaže že dejstvo, da so se vse ekipe, ki so imele dober kader igralcev, precej ojačile. Naj omenim le Pro Fiumicello, Aquileio, San Luigi itd.«

Predsednik je nadalje dejal, da je letošnji cilj ekipe uvrstitve na zlato sredino lestvice. Zato se je moštvo tudi ojačilo z Dariom Kovicem, ki je prej igral pri Lucinici in s Fabrizioom Gandinijem, ki je branil barve Cormoneseja. Društvo pa ni odstopilo nobene nogometaša.

»Ekipa se je dobro pripravila na to prvenstvo. Dobro formo je že dokazala, s tem da se je uvrstila v nadaljnji del italijanskega pokala za amaterje.« je še dodal Marchi.

Juventina je zelo uspešno igrala tudi na turnirju za trofejo mesta Gori-

Lado Marchi (Juventina)

ce, kjer se je uvrstila v finale in izgubila z 0:2 proti Pro Gorizii. Z igrjo pa so naši nogometaši povsem zadovoljili, saj so bili nasprotnikom enakovredni, občasno pa celo boljši.

SEZNAM NOGOMETAŠEV
VRATARJA: Odone Pascolat (65), Massimo Cetolo (68).

BRANILCI: Maurizio Capomorto (57), Paolo Chizzolini (60), Moreno Trevisan (67), Dino Peršolja (14), Marko Cernigoj (69).

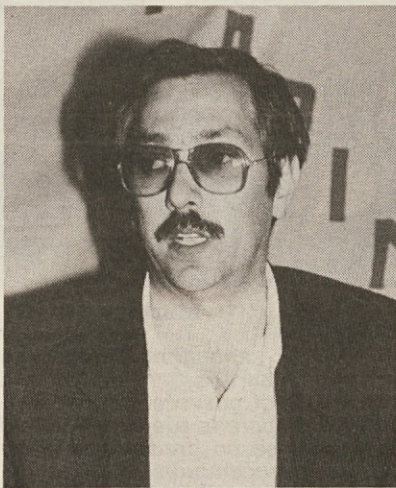
VEZNI IGRALCI: Tulio Bastiani (66), Massimo Kaus (69), Massimo Tabai (59), Massimo Pizzi (67), Paolo Travagnin (64), Michele Braida (76), Marino Peteani (74), Fabrizio Gandin (70).

NAPADALCI: Roberto Andaiopo (69), Dario Kovic (70), Roberto Cecotti (66).

TRENER: Lucio Mauri.
NOVI NAJEMI: Kovic (Lucinico), Gandin (Cormonese).

PRIMORJE

DARIO KANTE (predsednik Primorja): »Kljub napredovanju v višjo ligo ni novosti v ekipi in tudi ne bo velikih sprememb. Popolnoma smo zapuili nogometašem, ki so lani zmagali v 1. AL. Sicer iščemo napadalca, ki bi

Dario Kante (Primorje)

nadomestil Sullinija, ki ne bo več igral. Na sredini igrišča pa po odpovedi Pipana, za katerega pa upamo, da se bo premislil in ponovno zaigral, smo vrzel zapolnili z bivšim režiserjem Zarje Auberjem. Kot novinci bi bil za nas že lep uspeh, če bi si zagotovili obstanek v ligi in to predčasno, tako da bi ne trepetali do poslednjega kola.

Nasprotnike bolj malo poznamo, razen tržaških ekip (Costalunga, Fortitudo, S. Luigi), ki pa bodo favoritinje za končno zmago. Mislím, da so Cormonese in Lucinico, ki sta lani izpadla iz prvenstva »eccellenza«, ter S. Luigi, kateremu je že lani za las spodletela končna zmaga, nekoliko boljše od ostalih.

Za nas bi moralo biti letošnje prvenstvo prehodnega značaja. Veliko pozornost bomo seveda dali tudi letos mladinskemu odseku, saj smo od letnega črpalni nogometaše, ki sedaj igrajo v članski ekipi (M. in P. štoka, Luxa, Trampuž, Digovich, Sarodč, Antoni, Štolfa). Skupno smo letos vpisali kar šest mladinskih ekip v prvenstva under, naraščajnikov, najmlajših (2 ekipi), cibicanov in mlajših cibicanov. Dela ne manjka in upamo, da bomo kos vsemu temu, ter da nas bodo do-

mačini podprli in vedno v velikem številu sledili našim ekipam.«

SEZNAM NOGOMETAŠEV
VRATARJI: Alessandro Babich (66), Stefano Concina (71), Fabio Valente (75).

BRANILCI: Gianfranco Milani (60), Dimitrij Luxa (72), Miloš Tul (66), Mitja Štoka (71), Moreno Trampuž (72), Andrea Gregoric (67).

VEZNI IGRALCI: Sasha Digovich (76), Maurizio Savarin (63), Andrea Auber (67), Walter Crevatin (66), Erik Sardoč (74), Peter Štoka (73), Dario Antoni (66).

NAPADALCI: Roberto Miclaucich (68), Vincenzo De Marco (65), Dean Štolfa (74).

TRENER: Nevio Bidussi.
NOVI NAJEMI: Auber (Zarja).

»Miss navijačice« proti »debeluhom«

Pred nedeljskim prvenstvenim štartom Brega v 2. nogometni AL bo danes ob 17. uri v Dolini še tekma za 1. Trofejo navijačice Brega med ekipama »Miss navijačice« in »Debeluhik«. Za vse prisotne sta zagotovljena glasba in kozarček.

domači šport - domači sport

DANES
SOBOTA, 26. SEPTEMBRA 1992

KOŠARKA

MOŠKA B LIGA

21.00 V Faenzi: Faenza Basket - Jadran TKB

ODBOJKA

MOŠKI DEŽELNI POKAL

18.00 v Trstu, na Alturi: Bor - Rozzol; 18.00 na Opčinah: Sloga - Zaula Rabuise; 18.00 v Gradišču: Torriana - Olympia CDR; 19.30 v Sovodnjah: Soča Sobema - Cremcaffé.

ŽENSKI DEŽELNI POKAL

20.30 v Trstu, šola Suvich: Bor Friulexport - Sloga Koimpex; 20.30 v Trstu, na Alturi: Virtus - Sokol Indules; 18.00 v Ločniku: Sanson - Kmečka banka.

NOGOMET

MLADINCI

16.00 v Krmini: Cormonese - Primorje; 16.00 v Miljah: Fortitudo - Juventina.

JUTRI
NEDELJA, 27. SEPTEMBRA 1992

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

15.00 v Flumignan: Flumignano - Juventina; 15.00 na Proseku: Primorje - Pro Fiumicello.

1. AMATERSKA LIGA

15.00 v Podgori: Piedimonte - Vesna; 15.00 v Moši: Mossa - Zarja.

2. AMATERSKA LIGA

15.00 v S. Maria la Longa: Lavarianese - Kras; 15.00 v Trebčah: Primorec - M. Don Bosco; 15.00 v Dolini: Breg - Fogliano; 15.00 v Sovodnjah: Sovodnje - Capriava.

NAJMLAJŠI

10.00 na Proseku: Primorje A - Esperia.

PROMOCIJSKA LIGA

Skupina B

SPORED 1. KOLA

Aquileia - Cormonese
Costalunga - Unione 91
Flumignano - JUVENTINA
Ruda - Varmo
Lucinico - San Luigi
PRIMORJE - Pro Fiumicello
Valnatissone - Gonars
Trivignano - Fortitudo.

Drevi v 1. kolu košarkarske B lige naši na težkem gostovanju

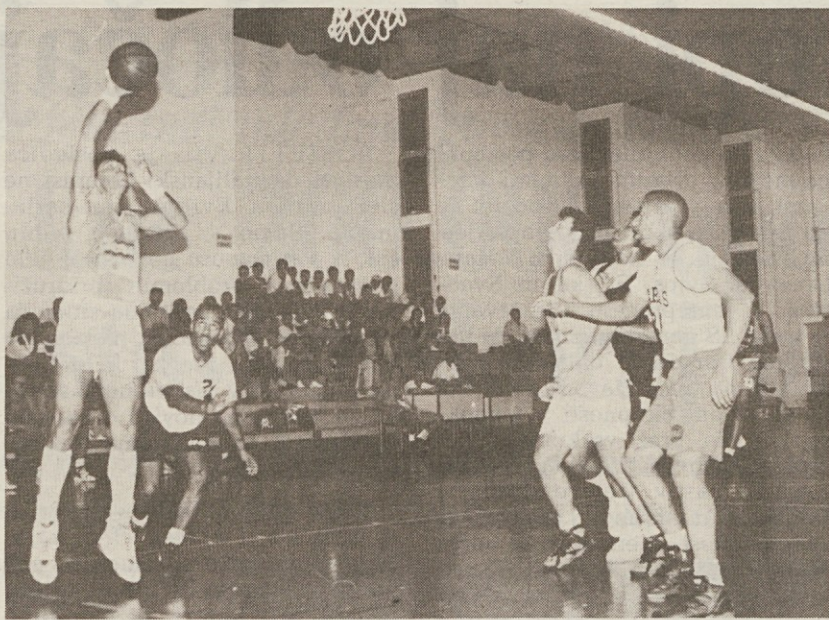
Jadran TKB v Faenzi

Po več kot enomesečnih pripravah, prijateljskih tekmah in nastopanju na turnirjih bodo Jadranovi košarkarji drevi v Faenzi začeli svojo letošnjo avanturo v B ligi, ki se bo iztekla šele nekje pozno spomladi.

Jadran TKB sicer ne stopa v novo sezono z optimalnim sestavom, saj sta kar dva izmed igralcev standardne deseterice, David Pregarc in Martin Pertot, zamudila celotno pripravljalo obdobje iz zdravstvenih razlogov. Pregarc je med poletjem prestal operacijo kolena, ki mu je v zadnjih dveh sezonah povzročalo precejšnje sitnosti in bolečine. Rekonvalescentno obdobje še traja, tako da se je David že preizkusil na treningu, vendar bo moral še podaljšati čas pasivnega okrevanja in mirovanja, saj mu gibanja in obremenitve na treningu še povzročajo težave. Martin Pertot pa si še zdravi nevšečno bolečino v kolenu, vendar je pred nedavnim le začel z aktivno vadbo, tako da bo drevi zanesljivo na igrišču, tudi če Drvarič seveda ne more še računati na njegov stodostotni doprinos.

Poleg vseh ostalih stalnih članov bosta v Faenzo odpotovala še mladina Ivo Milič in Kristjan Rebula. Debut med drugoligaši se že takoj začneja z zahtevnim nastopom proti postavi Popolare Faenza, ki se in jo uvrščajo med kakovostnejše ekipe letošnje B lige in ki velja za enega izmed moštev, ki bodo vsekakor v zgornjem domu razpredelnice.

Trener Adolfo Marisi, ki je bil svoj čas »simbol« in izvrstni strelec sedanjega prvotigaša iz Forlija, lahko rečuna na res postavno in visoko ekipo, s štirimi dvometraši in nekaterimi izvrstnimi posamezniki.

Uradno moč Faentincev sestavlja centra Tasso (206 cm) in Bellone (203 cm), krilna centra Fusati (205 cm) ter Pedretti (203 cm), na zunanjih pozicijah pa sta posebno neugodna beka Regazzi (185 cm) in Bogliatto (198). Vsak izmed navedenih košarkarjev ima za sabo daljše ali krajše obdobje stažiranja ali pa celo nastopanja v vidnejši vlogi med prvotigaši.

Na dlani je, da bodo morali »modri bojovníki«, popolnoma upravičiti svoj vzdevek, saj bo drevi šlo za spopad s pravcati »oklepni enotami«, če samo pomislimo na višinsko razliko med postavama.

Ključ uspeha bo treba (za spremembo) poiskati v obrambi. Glede na težo in višino gostiteljev bo mo-

rala Jadranova peterka v celoti skrbno zapirati prostor pod lastnim košem in preprečevati igro nasprotnikovih centrov, ki bodo bržkone skušali uveljaviti lastno višinsko in fizično premoč pod košema.

Prepričani smo, da Drvaričevi varovanci ne bodo odigrali podrejene vloge in da lahko uveljavijo svoj slog igre in svojo strategijo, če bodo Faenzo onesposobili ravno v navedenih elementih, ki bi morala, vsaj na videz, predstavljati njeno najnevarnejše orožje.

Srečanje med postavama Popolare Faenza in Jadran TKB bo drevi, v Faenzi, s pričetkom ob 21. uri. (Canica)

Na sliki D. Križmančiča Jadranovi košarkarji med prijateljsko tekmo proti ameriški ekipi Saratoge. Mauro Čuk meče na koš.

Jutri v Novi Gorici tudi selekcija Jadrana ZSSDI

Kakovostna mladinska košarkarska prireditel

V nedeljo bo v OŠ Štrukelj v Novi Gorici mednarodni košarkarski turnir za letnike 1974 in mlajše. Med nastopajočimi ekipami bo tudi mladinska postava Jadrana Farco, ki pa se bo turnirja udeležila v nekoliko okrnjeni postavi, saj bosta odsotna stebra ekipe Rebula in Emili, ki bosta zaposlena drevi z Jadranovo člansko ekipo na dolgem gostovanju v Faenzi.

Ostale ekipe 11. izvedbe memoriala Bojana Debenjaka, ki ga vsako leto prireja Športni klub Iskra iz Nove Gorice, so še domača mladinska postava, mladinci Slovana iz Ljubljane ter reprezentanca FJK, kjer so zbrani najboljši posamezniki letnikov 1973 in 74 iz naše dežele.

SPORED TURNIRJA

JUTRI, 27.9.: 9.00: Iskra Nova Gorica - Jadran Farco; 10.30: Slovan Ljubljana - FJK; 15.30: finale za 3. mesto; 17.00: finale za 1. mesto.

Vse tekme bodo v telovadnici OŠ Štrukelj v Novi Gorici. Sledilo bo nagrajevanje in podelitev pokalov.

Kadetski turnir v Portogruaru

Kadetska ekipa Bora se bo danes in jutri udeležila dvodnevne turnirja, ki se bo v Portogruaru. Borovi kadeti, ki že več tednov neprekinjeno vadijo s polno paro, se bodo v polfinalni tekmi pomerili z domačo postavo, zatem pa bo na vrsti tekma med tržaškima ekipama Servolane in Ferroviaria.

Trener Martini, ki razpolaga z dokaj omejenim številom igralcev letnikov 1975 in 76, bo ob priložnosti vključil še nekaj perspektivnih posameznikov letnika 1977, ki bodo najbrž tudi med letom dopolnjevali ekipo kadetov.

SPORED TURNIRJA

DANES, 26.9.: 17.30: Bor - Servolana Latte Carso; 19.30: Beretich Portogruaro - Ferroviario.

JUTRI, 27.9.: 9.30: finale za 3. mesto; 11.30: finale za 1. mesto. (VJ)

Jadranovi mladinci startajo 19.10.

Mladinsko državno košarkarsko prvenstvo, v katerem bo, kot edina slovenska ekipa, nastopil Jadran Farco, bo startalo 19. oktobra. Naši košarkarji pa bodo igrali doma ob 19. uri v telovadnici Pristaniških delavcev pri Bričičih proti ekipi Reyer iz Benetk.

Ker se je v zadnjem trenutku opovdalo prvenstvu moštvo APU iz Vidma, bo v tej skupini nastopilo le šest ekip, in sicer Stefanel iz Trsta, Pall. Pordenone, Promteheus San Donà, Ciemme Gorica, Reyer Benetke in Jadran Farco.

obvestila

PLAVALNI KLUB BOR

sporoča, da se bo vadba članov pričela v ponedeljek, 28. t. m., po dogovorjenem urniku v bazenu pri Alturi. Obenem sporoča, da je še nekaj prostih mest za neplavalce stare od 4. leta dalje. Vpisovanje po telefonu na št. 51377 v večernih urah.

ZSSDI

obvešča, da se bo pričel plavalni tečaj za otroke v sredo, 30. t. m., ob 16.45 v bazenu pri Alturi.

NOGOMETNI KLUB BOR

vabi vse mlajše cicibane, ki jim je všeč nogomet, na treninge, ki so ob ponedeljkih na nogometnem igrišču v Bazovici, oziroma ob četrtnih na nogometnem igrišču v Dolini od 15.30 do 17. ure.

Za tiste otroke, ki ne morejo priti sami na treninge, bo poskrbelo za prevoz na igrišče in nazaj.

TEČAJ MINIODBOJKE

ŠZ Sloga obvešča, da se odvija v telovadnici openske srednje šole S. Kosovel tečaj otroške telovadbe in miniodbojke za osnovnošolce. Ob sredah 14.45-15.30 (I. in II. razred) in 15.30-16.30 (III., IV. in V. razred); ob sobotah 14.45-15.45 (I. in II. razred), 15.45-16.45 (III., IV. in V. razred). Tečaj vodi prof. Franko Drasič. Vpisovanje neposredno v telovadnici.

SK DEVIN

vabi člane, da se udeležijo srečanja s pobratenim društvom SK Snežnik - Ilirska Bistrica jutri, 27. t. m., na sedežu društva, osnovna šola Cerovlje, v popoldanskih urah.

SPDT

priredi jutri, 27. t.m., avtomobilski izlet na Zuc del Bor. Odhod bo izpred Prospektne doma na Opčinah ob 5.30 po sončni uri. Za informacije tel. na št. 213701 (Stojan).

ŠD KONTOVEL

ODBOJKARSKA SEKCIJA

obvešča, da bodo treningi za začetnice (letnik 1981 in mlajše) ob ponedeljkih in sredah od 17.00 do 18.30 v mali telovadnici ob odprtem igrišču na Kontovelu.

ŠD KONTOVEL - MINIBASKET

obvešča, da je spored vadbe minibasket v šolski telovadnici na Proseku naslednji: letniki 1980/81/82 ob ponedeljkih od 16.30 do 18.00, ob torkih od 18.30 do 20.00, ob petkih od 16.30 do 18.00; letniki 1983/84/85 ob torkih in četrtnih od 17.30 do 18.30 in letnika 1986/87 ob torkih in četrtnih od 16.30 do 17.30.

ŠZ DOM

obvešča, da so treningi za minibasket (letniki 1982, 1983 in 1984) ob torkih od 15.45 do 16.45 in petkih od 14.45 do 15.45. Ekipa propaganda (letnika 1980 in 1981) pa trenira ob sredah od 16.45 do 18.00 in ob četrtnih od 16.45 do 18. ure. Informacije in vpisovanja ob urah treningov!

KK BOR SEKCIJA MINIBASKET

obvešča, da se nadaljujejo vpisovanja novih in »starejših« otrok za minibasket. Treningi so ob torkih in petkih na »1. maju«. Mlajši (3. razred do vrtca) trenirajo ob 15.00, vsi ostali (4., 5. in starejši) pa ob 16.00. Vpis kar na igrišču.

ŠZ BOR

NAMIZNOTENIŠKI ODSEK

obvešča, da poteka redna tedenska vadba najmlajših vsak torek in četrtek v društvenih prostorih od 17.15 do 18.45. Možen je tudi prevoz igralcev.

ODBOJKARSKO DRUŠTVO BOR

obvešča, da bodo treningi za začetnike in začetnice (letnik 1982 in mlajši) ob torkih v telovadnici pedagoškega liceja pri Sv. Ivanu v Ul. Caravaggio od 15. do 16.30 in ob četrtnih na stadionu »1. maj« od 17. do 18. ure. Vpisovanja neposredno na treningih, ki jih vodi usposobljena vaditeljica in prof. telesne vzgoje Silva Meulja.

ŠD BREG

obvešča, da se bo v ponedeljek, 28. t.m., pričel v dolinski občinski telovadnici tečaj otroške telovadbe in miniodbojke. Urnik: ob ponedeljkih in sredah od 16.00 do 17.30. Vpisovanje neposredno na treningih.

ŠD BREG

organizira odbojarsko mladinsko ekipo za dekleta letnikov '79, '80 in '81. Treningi se bodo pričeli v ponedeljek, 28. t.m., v dolinski občinski telovadnici in bodo potekali ob ponedeljkih od 17.30 do 19.00, ob sredah od 19.00 do 20.30 in ob četrtnih od 17.30 do 19.00.

Danes se vzameta

SONJA in RADO

Iskreno jima čestita

ŠZ JADRAN

Deželne pokala FJK se bo udeležilo vseh osem naših šesterk C-2 in D lige

Za točke, še bolj pa za uigravanje

Druga ženska Slogina ekipa (na sliki med lansko tekmo 1. divizije proti ekipi CUS Trst) si je po napredovanju v D ligo priborila tudi pravico do igranja v deželnem pokalu. Že drevi bo v telovadnici šole Suvich (ob 20.30) igrala v derbiju z Borom Friulexport

Od 3. oktobra zvezni pokal za naše tri državne ligaše

Teden dni za deželnim pokalom se bo začelo tudi tekmovanje za zvezni pokal, do katerega so upravičene šesterke iz B-1, B-2 in C-1 lige. Vpisali so se tudi vsi trije slovenski državni ligaši, letos so to moška vrsta Valprapora Imsa ter ženski ekipi Bora in Sloga Koimpex.

Ker je domala v vsaki kvalifikacijski skupini najmanj po en B-1 ligaš, so seveda možnosti, da bi naše ekipe dosegle viden rezultat precej pičle, vendar pa uvrstitev v naslednjo fazo pravzaprav niti ni cilj slovenskih šesterk, ker jim gre predvsem za preverjanje stopnje pripravljenosti pred pričetkom veliko bolj pomembnih prvenstvenih bojev.

Valprapor Imsa je bil vključen v 15. skupino, v kateri so še videmski Volley Ball (B-1 liga), Copat Pordenone (C-1 liga) in Friuli Povoletto (C-1 liga). Prvo tekmo bodo Štandrežci odigrali v nedeljo, 4. oktobra v Vidmu proti VBU.

Naši ženski vrsti sta bili uvrščeni v dve različni skupini. Nekoliko lažjo (dvanajsto) ima Sloga Koimpex, ki ji pot do prvega mesta zapira Latisana (B-1 liga), ostala nasprotnika, CUS Udine in Altura Omsa Trst, pa sta dostopnejša tretjeligaša. Borovke (14. skupina) bodo moči merile s Sangiorgino (B-1 liga), tržaškim Vitranijem OMA (B-2 liga) in videmskim Kennedyjem (C-1 liga).

V prvem kolu bodo slogašice gostovale v Vidmu proti ekipi CUS, borovke pa bodo v Trstu gostile Sangiorgino.

Odbojarska prvenstva v nižjih državnih in pa v deželnih ligah, v katerih nastopajo naše šesterke, se bodo pričela konec oktobra, a tekmovalni del sezone je vseeno predurmi. Že jutri bo namreč startal deželni pokal FJK za moške in ženske. To tekmovanje je med našimi odbojkarji vse bolj priljubljeno, ker predstavlja odlično pripravo za prvenstvene nastope.

Moškega dela pokala se bodo udeležile vse štiri naše šesterke. Zveza je sestavila več skupin s štirimi moštvi, ki se bodo med sabo pomerila dvokrožno.

Bor in Sloga, ki bosta letos skupaj igrala v C-2 ligi, sta bila vključena v tržaško skupino, v kateri sta še tretjeligaš Rozzo in novopečeni četrtolegaš Zaule. Ker je glavni namen turnirja uigravanje ekip, je kakršnokoli napovedovanje razpeta odveč, vsekakor lahko rečemo, da utegnejo biti tekme v tej skupini še kar privlačne in izenačene, posebno zanimivo pa bo preveriti, kakšna je stopnja pripravljenosti naših dveh šesterk, pri čemer bo Sloga nastopila v bistvu v postavi, ki je lani napredovala iz D lige, Bor pa je po lanskem izpadu iz C-1 lige skoraj popolnoma obnovil in precej pomladil svoj igralski kader.

V goriški skupini igrata poleg tržaškega Cremcaffea in Torriane iz Gradišča tudi Soča Sobema in Olympia CDR. Tu je položaj veliko bolj jasn. Cremcaffé je sestavljen takšno moštvo, da si res ne more privoščiti spodrsrlajev ne v pokalu ne v prvenstvu. Tržičani odkrito merijo na napredovanje v državno C-1 ligo in veliko razočaranje bi bilo, če bi ga ne dosegli. Vsekakor sta tudi obe slovenski šesterki z Goriškega dokaj obetavno zastavili sezono. Posebno od Sočanov je pričakovati, da bodo v letošnji sezoni obnovili boj za napredovanje v C-2 ligo, ki se jim je izmuznilo v napeti končnici lanskega prvenstva. Pri Olympii vse še ni urejeno, vendar pa je začetna postava šesterke v bistvu nespremenjena in torej dovolj kvalitetna, da se lahko z vsemi meri enakovredno.

Tudi v ženski konkurenci sodelujejo vse slovenske ekipe, teh pa je letos v deželnih ligah kar štiri. V tržaško skupino so bile vključene šesterke Bora Friulexport, Sloge Koimpex, Sokola Indules in Virtusa.

Do pričetka prvenstev bo torej na sporedu kar lepo število pokalnih derbijev, sploh pa naj bi bila skupina zanimiva in izenačena. Ker je Sokol Indules edini tretjeligaš, je tudi favorit za prvo mesto. Poleti je bilo precej govora o tem, da imajo v Nabrežini težave za sestavo konkurenčne ekipe, vendar pa se je zdaj vse ugodno razpletlo in novi trener Jerončič ima na voljo kar dober in dovolj številčen kolektiv.

Popolnoma spremenjeno ekipo imajo pri Boru Friulexport. Večina igralcev je prestopila v prvo ekipo v C-1 ligo, tako da bo v D ligi v bistvu igrala celotna garnitura deklet letnikov 1977 in 1978. Tem perspektivnim, a izredno mladim igralkam, med katerimi je večina docela brez izkušenj na članski ravni, bodo v letošnji sezoni pomagale Tamara Vidali, Aleksandra Foraus (vrača se s posojila pri Alturi) in Vera Stoper, ki imajo za sabo vrsto sezon v državnih ligah. Pri društvu upajo, da tako sestavljena ekipa ne bo imela težav, da doseže obstanek v D ligi.

Slogašice bodo v D ligi igrale kot novinke, saj so lani premočno zmagale v 1. diviziji na Tržaškem. Protagonistke lanske sezone bosta okrepili izkušeni Ciocchijeva in Milkovičeva, ki se vračata s posojila pri Sokolu, in bosta bržkone v veliko pomoč mlajšim soigralkam.

V skupini C bo nastopila tudi združena tretjeligaška ekipa Kmečka banka, njeni nasprotniki pa bodo četrtolegaši Sanson Lucinico, Sagrado (novinec) in Pav Natisonia.

Tako danes naše ekipe:

Moški

SKUPINA A

18.00 v Trstu, na Alturi: Bor - Rozzo; 18.00 na Opčinah: Sloga - Zaule Rabuiese.

SKUPINA B

18.00 v Gradišču: Torriana - Olympia CDR; 19.30 v Sovodnjah: Soča Sobema - Cremcaffé.

Ženske

SKUPINA A

20.30 v Trstu, šola Suvich: Bor Friulexport - Sloga Koimpex; 20.30 v Trstu, na Alturi: Virtus - Sokol Indules.

SKUPINA C

18.00 v Ločniku: Sanson - Kmečka banka; 20.00 v Zagraju: Sagrado - Pav Natisonia. (ak)

Naročnina: za Italijo mesečna 23.000 Lir - Letna naročnina za 1992 znaša 276.000 lir. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska, Trst 13512348; za Slovenijo: mesečna 450 SLT (dnevna 22 SLT). Letna prednaročnina 5.000 SLT za tiste, ki jo poravnajo do 29. 2. 1992. Ziro računa 50101 - 601 - 85845, ADIT Sežana - Partizanska 75 a, telefon 067/73360, Fax 067/72441.

Oglasi: 1 trgovski modul (šir. 1 stolpec viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni 120.000 lir; ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Iva 19%. Naročila sprejemajo: iz dežele Furlanije-Juljske krajine agencija PUBLIEST Srl (vsak dan od 8.30 do 12.30), Trst, ul. Montecchi 6 - Tel. 7796-611 - Fax 768697; iz drugih dežel v Italiji družnice SPI; iz Slovenije in Hrvaške STUDIO VISTA d.o.o., Ljubljana, tel.-fax 216155 vsak dan od 9. do 13. ure razen sobote.

primorski

dnevnik

sobota, 26. septembra 1992

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190 - FAX 0432/730462

Odgovorni urednik Vojmir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Evropski poslanec Giorgio Rossetti (DSL) o perspektivah evropskega združevalnega procesa

O združeni Evropi naj odločajo ljudje

TRST — Že konec oktobra bi se lahko uspešno končala pogajanja med Slovenijo in Evropsko skupnostjo, s prihodnjim letom pa bi dogovori lahko že začeli veljati.

Tako meni evropski poslanec Giorgio Rossetti, ki se je pravkar vrnil iz Strasbourga, kjer je evropski parlament ratificiral dogovor o pridružitvi s Poljsko in z Madžarsko, medtem ko je začasno prekinil dogovarjanje s Češkoslovaško v pričakovanju razvoja dogodkov (najbrž ločitve na dve ločeni državi).

Pogajanja Evropske skupnosti s Slovenijo so se začela julija in so hitro napredovala. Slovenija bo v bistvu »podedovala« dogovor, ki ga je Evropska skupnost sklenila z bivšo Jugoslavijo in ki je po Rossettijevi oceni zelo ugoden. Sporazum bi bil lahko že podpisan, a so vse odložili, da bi dogovor sprejeli skupno s finanim protokolom, ki predvideva možnost posojil po zelo ugodnih pogojih, in z dogovorom o prometnih smernicah zlasti v smeri Zahod - Vzhod, zakar se je zavzela predvsem Italija.

Dogovor o sedelovanju med Slovenijo in Evropsko skupnostjo vključuje tudi dogovor o obmejnem sodelovanju. »Rezultat je nedvomno dober,« meni Rossetti, »a bi lahko bil še boljši, če bi bile krajevne stvarnosti dale konkretnije predloge za tako sodelovanje.«

Z Rossettijem pa smo se pogovarjali tudi o perspektivah Evrope po izzidu francoskega referendum o Maastrichtu.

Iz dogodkov zadnjih tednov izhaja jaseen nauk: proces evropske integracije je tako težaven, da o njem ne morejo sklepali samo vrhovi, pač pa potrebuje široko soglasje ljudi, ki ga je treba zasledovati tudi s popolnejšo informacijo o tem, kaj je sporazum iz Maastrichta, kakšni bodo njegovi vplivi in katere perspektive odpira.

Tako meni evropski poslanec Giorgio Rossetti, vnet zagovornik evropske integracije in večje vloge evropskega parlamenta. Rossetti, ki se je pred nekaj dnevi vrnil iz Strasbourga, od koder je spremljal potek francoskega referendum, je v Trstu in tudi v deželi človek, ki tudi zaradi svoje zadolžitve najbolje in najgloblje pozna vse probleme evropske integracije. Zato se nam je zdel najbolj primeren sogovornik, s katerim »otipati« zdravstveno stanje »Evropske skupnosti po nedavnih dogodkih, ki so v nekaj tednih povzročili tolikšen pretres na mednarodnih finančnih trgih in močno zamajali zaupanje v dvanaajstetico.

»Mali« francoski DA sicer ni onemogočil evropske integracije, je pa odprl vrsto vprašanj. Govori se celo o možnosti, da bi

nekoliko odgodili začetek veljavnosti sporazuma iz Maastrichta. Kako gleda Evropski parlament na vse to, kar se je zgodilo v zadnjih tednih?

ROSSETTI: Pot političnega in monetarnega združevanja Evrope je težka. To je bilo jasno že od vsega začetka. Rezultat francoskega referendum je nedvomno odprl kopico vprašanj, ki zadevajo uresničevanje sporazuma iz Maastrichta, vendar v pozitivnem smislu, ker dopušča njihovo rešitev, medtem ko bi bilo stanje povsem drugačno, če bi prevladali nasprotniki Evrope. Ob teh vprašanjih pa se bo treba soočiti tudi z nasprotovanjem Velike Britanije, ki se v bistvu skriva za danskim NE, da bi zameglila svoj nekdanji pristanek na sporazum.

Toda rezultat francoskega referendum in danski NE sta le zunanji manifestaciji krize, ki jo preživlja Evropa. Katere so resnične korenine krize?

ROSSETTI: Smo v končni fazi prvega koraka na poti evropske integracije. Čez niti sto dni bodo blago, kapitali, storitve, ljudje lahko svobodno krožili po državah dvanaajstetice. Skoraj istočasno

bodo zelo poenostavljeni postopki na mejah z drugimi sedmimi državami, v roku dveh ali treh let se bo Evropska skupnost zelo verjetno razširila še na vsaj 4 države (Avstrija, Švica, Finska in Švedska). V tem procesu združevanja je treba ES demokratizirati, da postopno prenašanje oblasti od državnih na naddržavne strukture ne spremeni Skupnosti v tehnokratsko silo brez vsakršnega demokratičnega nadzorstva. Pretresi zadnjih časov (referendum na Danskem in v Franciji) odražajo to zaskrbljenost, obenem pa so odraz ščitenja posebnih interesov in nacionalistične optike, ki bi jih integracija lahko postavila pod vprašaj. Za odporom proti Maastrichtu se skrivajo na primer zaskrbljenosti za prihodnost narodnih identit, pa tudi obramba interesov, včasih zelo legitimnih - na primer kmetov, naravovarstvenikov, celo podjetnikov - ki so zaskrbljeni, da bi jih lahko bolj homogeno evropsko gospodarstvo lahko škodovalo. Kljub temu pa proces integracije odpira širše perspektive, seveda pa je treba vstric z integracijo krepiti tudi proces demokratizacije.

Kohl in Mitterrand sta se dogovorila, da bi moral imeti Evropski parlament večjo vlogo, komisija pa manjšo. Je to zdravilo ustrežno?

ROSSETTI: Veseli me, da sta tako pomembna državnik podprla to, kar EP že dalj časa poudarja in sicer nujnost večjih pristojnosti Evropskega parlamenta in usklajevanja njegovega dela z delom državnih parlamentov. Če bo srečanje Kohl - Mitterrand spodbudilo ta proces, bo nedvomno dosežen pomemben rezultat. Vsekakor pa bi bilo bolje, če bi se o teh stvareh pogovorile skupno vse članice dvanaajstetice brez vsakršnih privilegiranih osi Bonn - Pariz.

Po časopisih sodeč pa ima človek vtis, da je EP v teh mesecih stal ob strani in čakal...

ROSSETTI: Vtis je posledica dejstva, da italijanski časopisi ne sledijo delu Evropskega parlamenta. Samo v zadnjem tednu smo v Parlamentu govorili o zelo pomembnih problemih (pridružitve Madžarske, politična situacija v nekdanji Jugoslaviji, nadzorstvo nad orožjem), a vse, kar je bilo objavljeno, tudi v glasilu moje stranke, je bila samo novica o manjših ugodnostih za potovanja študentov.

V teh dneh se veliko govori o sporazumu iz Maastrichta, katerega ni mogoče spremeniti, pač pa samo popraviti ali nekoliko prilagoditi. Katere prilagoditve so potrebne?

ROSSETTI: Sporazum iz Maastrichta odraža politična ravnovesja med državami, ki so že presežena v smislu, da se je vse premaknilo bolj na desno. Zato bi revizija v bistvu poslabšala dogovor. Kot skupina - in s to oceno so soglašali tudi socialisti - smo kritično podprli sporazum, ker ne poudarja dovolj vloge EP in ne upošteva v zadostni meri socialne problematike. Treba pa bo v skladu z družbenimi vrednotami tudi nekoliko disciplinirati denarni trg.

Ob teh problemih obstaja tudi nevarnost dveh Evrop, ki bi se pomikali z različnimi hitrostmi.

ROSSETTI: To nevarnost je treba preprečiti, saj bi različna hitrost zaostritvijo vseh družbenih problemov preprečila politično združevanje Evrope. Ob tem pa velja poudariti, da so težave, s katerimi se soočamo, tudi posledica nemškega poskusa, da bi zvrnili na ramena drugih ceno združevanja.

Uresničitev dogovora iz Maastrichta je torej tesno povezana z rešitvijo nemškega vprašanja...

ROSSETTI: Je povezano s tem problemom, pa tudi s problemom sanacije nekaterih gospodarstev, na primer italijanskega. Samo če bodo gospodarstva partnerjev

zdrava in konvergentna, se Evropa ne bo razvijala z različnimi hitrostmi.

Ob koncu še vprašanje bolj krajevnega značaja. Kakšne posledice imajo dogodki, o katerih sva govorila, za Trst in FJK?

ROSSETTI: Kar je bilo rečeno, zadeva tudi našo deželno stvarnost, saj ob naporih države za ozdravitev gospodarstva in niti sto dni pred začetkom veljave Maastrichta dežela nadaljuje s sedanjo politiko neposredne in posredne pomoči podjetjem, kar po eni strani šibi načelo konkurence, po drugi pa odvajajo sredstva, ki bi jih lahko uporabili bolj koristno. In s tako politiko lahko izgubilo vse. Preden nas Evropa postavi pred izvršeno dejstvo, moramo poiskati način, da razpoložljiva sredstva z demokratičnim odločanjem preusmerimo v res produktivne in ne več samo asistencialne namene. Naj pojasnim s primerom: namesto prispevkov na račun kapitala ali davčnih olajšav bi bilo bolje, če bi javne ustanove stopile v mala in tudi velika podjetja ter jim s svežim kapitalom omogočila večjo konkurenčnost na evropskih trgih. Poleg tega pa bi bilo treba oblikovati učinkovito mrežo storitev, ki bi izboljšale gospodarsko okolje, v katerem delujejo podjetja. Koliko ljudi na primer ve, da se za sodelovanje s Slovenijo lahko posluži tudi evropskih prispevkov, ki financirajo pobude joint ventures? Teh podatkov mala podjetja nimajo in ne morejo imeti, lahko bi pa razpolagala z njimi, če bi res racionalizirali servisno mrežo. Kakšne rezultate smo imeli od sredstev Sklada za Trst in sklada za bencin? Nobe-nih. Zato sem industrijcem, obrtnikom in sindikatom predlagal srečanje, na katerem naj bi se pogovorili o možnih rešitvah. Saj bomo v nasprotnem primeru, če vztrajamo na dosedanj poti, izgubili vse: Sklad za Trst, sklad za bencin in še marsikaj drugega. Tega se je treba zavedati.

VOJMIR TAVČAR

Češka in Slovaška bosta po razpadu skupne države izbrali različni poti

Pot do razvite Evrope bo še zelo dolga

(II.)

BRATISLAVA — Da si na Slovaškem je dokaz že v tem, da na vseh tovarnah in tudi številnih državnih uradih, visita dve zastavi: vsem nam znana češkoslovaška trobojnica in slovaška narodna zastava, ki je na las podobna slovenski ali ruski.

Ker bo od 1. januarja 1993 ta tudi zastava samostojne države Slovaške, bo brez dvoma prišlo do zapletljajev na mednarodnem področju. Vprašanje je, kakšno zastavo si bo izbrala prav tako samostojna Češka, saj je njena narodna zastava dvobarvna, rdeča in bela, na las podobna poljski. Bodo Čehi obdržali zastavo sedanjega Češkoslovaške federacije?

Najbolj uspešni in prodorni slovaški vodja Vladimir Mečiar, ki sedaj vodi pogajanja za mirno odcepitev od češkoslovaške federacije, pa očitno ne uživa popolnega zaupanja vsega prebivalstva (na Slovaškem je nekaj nad 5 milijonov prebivalcev), če na zidovih tovarnih vidih napise, ki niso prav nič prijazni do njega in njegove osamosvojitvene politike. Iz večine teh napisov je razvideti, da si nekateri žele referendum pred dokončno odločitvijo o razdoru federacije, drugi pa Vladimirju Mečiarju osebno očitajo vse mogoče stvari.

Seveda ostaja odprto vprašanje, kako naprej po 1. januarju 1993. Češkoslovaška federacija je praktično že odpisana. Češki konservativni leader Vaclav Klaus in slovaški psevdonapredni leader Vladimir Mečiar sta se z domenila o razpustitvi federacije. Do tega naj bi prišlo po mirni poti. S 1. januarjem 1993, torej čez kak mesec, bo treba spremeniti zemljevid Srednje Evrope.

Najbolj vprašljiv je problem gospodarstva. Očitno je, da je češki del doslej nosil najhujše breme in da je iz Prage in Brna doslej prihajal denar za razvoj Bratislave. Klaus je celo dejal, da Praga prevzema ves zunanji dolg dosedanje federacije, kar pomeni, da bo Slovaška lahko začela znova. Komu pa bodo Slovaki prodajali svoje izdelke, kje bodo kupovali to, kar potrebujejo in s kakšnim denarjem bodo to plačali?

Že sam razvoj zadnjih dveh let kaže na različno stopnjo razvoja v dveh predelih dosedanje federacije. Slovaki hočejo, da bi češkoslovaška krona ostala plačilno sredstvo v obeh bodočih državah, a kaj ko so v Pragi že naredili načrte kako hoditi po samostojni poti, saj nočejo več plačevati davka za razvoj še vedno zaostale Slovaške.

In vendar so si samostojnost zaželeli prav Slovaki. Do prve svetovne vojne so bili v sklopu madžarskega dela cesarstva. Po letu 1918 so vstopili v Masarykovo Češkoslovaško. Ko je Hitler zasedel Češko in Moravsko in ju priključil Velikem Rajhu, je Slovaška postala samostojna, nacistom vazalna država, vladal ji je duhovnik Tiso. Leta 1944 so se Slovaki Tisu uprli, v državo so prišle nemške čete. Na protinacistično borbo slovaških partizanov in sovjetskih rdečermajcev spominjajo številni spomeniki, ki se jih tu ni nihče dotaknil. Po vojni je prišlo do federalnega ustroja države, ki je dobil jasnejše obrise pred dvema letoma. Čez nekaj mesecev bo Slovaška spet samostojna.

V Bratislavi si že dalj časa prizadevajo, da bi uredili bodočo prestolnico. Na griču nad mestom so povsem preuredili velik grad, v katerem so muzejske zbirke o slovaški zgodovini. Blizu gradu sedaj gradijo veliko palačo, na pročelju katere je že vklesan slovaški grb. Očitno bo to reprezentančna palača predsednika republike, pa čeprav se ta kompleks ne bo mogel kosati z Hradčany v Pragi.

Se en problem tare Slovaško poleg že omenjenega gospodarskega. Problem narodnih manjšin.

Tudi na Slovaškem, kot v vseh drugih državah Srednje in Vzhodne Evrope, se bo vprašanje manjšin zaostrilo v prihodnjih letih. Na Slovaškem živi namreč kakih 560.000 Madžarov. Iz uradnih podatkov ljudskega štetja v letu 1991 namreč izhaja, da je 10 odstotkov prebivalcev Slovaške madžarske narodnosti. To je sicer veliko manj kot med dvema vojnama, ko je madžarsko prebivalstvo v tem predelu sestavljalo kar 18 odstotkov prebivalstva, je pa še vedno veliko.

Na Slovaškem živi tudi nekaj deset tisoč Ukrajincev oziroma Rusinov. Njihovo število se je zelo zmanjšalo po letu 1945, ko so Sovjeti Češkoslovaški odvzeli takoimenovano Rutenijo ter jo priključili Sovjetski zvezi oziroma Ukrajini. Sicer je prav, da se spomnimo, da na Slovaškem žive tudi Poljaki in da je na Češkoslovaškem med dvema vojnama bivalo nad 3 milijone Nemcev. Prav ti so bili razlog, da je Hitler razkosal Češkoslovaško, najprej leta 1938, da je tej državi »ukradel« Sudete, zatem, leta 1939, da je v preostalem delu države ustanovil protektorat, Slovaško pod Tisovim vodstvom pa proglasil za samostojno. Takrat so Slovaki madžarski Horthyjevi državi morali prepustiti precejšen del ozemlja, na katerem je živelo - in še živi - madžarsko prebivalstvo. Iz teh predelov, ki so takrat bili priključeni Madžarski, se je takrat moralo izseliti 50.000 Slovakov in Čehov.

V povojni češkoslovaški federaciji je madžarska manjšina uživala veliko pravic. Imeli so in imajo svoje šole: 348 otroških vrtec, 243 osnovnih šol, 10 gimnazij in 5 strokovnih šol, eno višjo pedagoško šolo. Poleg teh je na narodnostno mešanem ozemlju še več šol, v katerih je pouk dvojezičen. Pisec teh vrstic se spominja, da se je pred leti prav o tem vprašanju pogovarjal v Gorici z učitelji na teh šolah, ki so v mesto ob Soči prišli na tekmovanje Seghizzi s svojim pevskim zborom. Bilo je veliko presenečenje za goriško publiko, da je zbor iz Češkoslovaške prepeval madžarske pesmi.

Doslej je tudi vse uradovanje na ozemlju, naseljenem z madžarsko manjšino, bilo dvojezično. Napisni uradov ter trgovin so bili v slovaščini in madžarsčini. Ponekod so takšni bili tudi napisni krajev.

Madžarsko manjšino je Češkoslovaška država cenila in spoštovala, pa čeprav ji ni dovoljevala, da bi ta imela stike z matično državo. Meja med Madžarsko in Češkoslovaško je bila bolj nepropustna kot meje obeh teh držav z zahodnim kapitalističnim svetom. Vse mostove na Donavi, ki je meja med državama, razen nekaj izjem, so podrli. To si lahko sam ugotovil, ko si

potoval po madžarski cesti ob Donavi. Politično sorodni državi, ki sta sodili v isti blok, si nista zaupali. Enako je bilo na mejah vseh držav Vzhodne Evrope. Lahko bi rekli, da, če je bila na meji teh držav z Zahodno Evropo železna zavesa, je bil med njimi železobetonski zid.

Odnos večinskega slovaškega naroda do madžarske manjšine se danes spreminja. »Ne bomo več trpeli praških knedlov v madžarskem golažu, ki smo ga plačevali z našim slovaškim denarjem,« pravijo vodilni slovaški politiki. Javno pravijo, to je prišlo do izraza tudi v parlamentarni razpravi o novi samostojni državi, da bodo znižali število samostojnih madžarskih šol. Omejili bodo pravico Madžarov, da uporabljajo svoj jezik v odnosu z oblastmi. Vlada v Bratislavi je že ukazala sneti nekatere table pred naselji, na katerih je bila madžarska oznaka kraja. V Bratislavi pravijo, da bodo svoje pravice pripadniki madžarske manjšine docela uporabljali lahko le v dveh okrajih, Košicah in Komarnu, kjer tvorijo absolutno večino. Drugod pa se bodo morali pokoriti večini.

Madžari se zasedaj le plaho upirajo. Prvaki njihovih samostojnih strank so zelo previdni. Marsikdo sicer meni, da bo tudi tu oživel madžarski nacionalizem, podobno kot se je zgodilo v Transilvaniji v Rumuniji. V Bratislavi sicer pravijo, da se o manjšini sploh ne bodo pogovarjali z Budimpešto. To je Vladimir Mečiar jasno povedal madžarskemu predsedniku Arpadu, ko se je z njim sestal v Budimpešti na začetku septembra.

Slovaška se bo torej čez tri mesece osamosvojila. Žal vse kaže, da prihaja nova država na svet v hudih porodnih krčih. Tem, o katerih smo prej govorili bo najbrž treba dodati še nekega, o katerem doslej politiki niso razmišljali. Kakšen odnos do nove države bodo imeli tisti Čehi, ki so se tja v zadnjih desetletjih priselili iz češkomoravskega dela federacije in kakšen odnos bodo Slovaki imeli do njih?

MARKO WALTRITSCH